

การเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ

โดย

นางสาวพิมพ์ชนา คำขำ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ

โดย

นางสาวพิมพ์ชนา คำขำ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

THE ACCESS TO POSITION MEMBER OF THE HOUSE OF
REPRESENTATIVES OF POLITICIAN TANCHAROEN FAMILY

BY

MISS PIMCHANA KHAMKHAM

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF POLITICAL SCIENCE (POLITICS AND GOVERNMENTS)
PROGRAM IN POLITICS AND GOVERNMENTS FOR EXECUTIVE
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2017
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวพิมพ์ชนา คำขำ

เรื่อง

การเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

เมื่อ วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

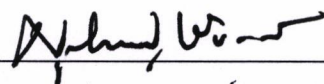
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ เหลืองประภัสร์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ก้องกีรติ)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	การเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นักการเมืองตระกูลตันเจริญ
ชื่อผู้เขียน	นางสาวพิมพ์ชนา คำขำ
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ก้องกีรติ
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญปัจจัยที่ทำให้ตระกูลการเมืองของตระกูลตันเจริญสำเร็จและล้มเหลวต่อการเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดฉะเชิงเทรา และแนวทางในการวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองตระกูลตันเจริญในปัจจุบัน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการลงพื้นที่จริงและนำมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ และตระกูลตันเจริญในปัจจุบันมีแนวทางในการวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองอย่างไร รวมถึงปัจจัยที่ทำให้ให้นักการเมืองตระกูลตันเจริญสำเร็จและล้มเหลวต่อการเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลการศึกษาพบว่า

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ คือ ต้องการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและต้องการแก้ไขปัญหาสังคมด้วยอุดมการณ์และความรู้ความสามารถของตน และเปลี่ยนระบอบการเมืองให้เป็นสากลยิ่งขึ้น ทั้งในการเลือกตั้งและการให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นแบบสากลมากขึ้น โดยการใช้ความรู้ความสามารถที่เล่าเรียนมาจากต่างประเทศมาปรับเปลี่ยนระบอบการเมืองไทยให้ได้มากที่สุด ตลอดจนสานต่อเจตนารมณ์ของบิดา โดยเพิ่มโอกาสและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ให้มีโอกาสได้เข้าถึงทรัพยากรตลอดจนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศที่สำคัญ การเป็นนักการเมืองพื้นที่

ช่วยทำให้การทำธุรกิจของตระกูลต้นเจริญง่ายขึ้น เพราะมีส่วนช่วยเหลือเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน นักการเมืองสามารถผลักดันให้ธุรกิจของตนได้รับผลประโยชน์ โดยอาศัยอิทธิพลทางการเมืองเป็นเครื่องมือเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ โดยทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินการได้คล่องตัวมากยิ่งขึ้นโดยอาศัยอิทธิพลทางการเมืองเป็นเครื่องมือ

ปัจจัยที่ทำให้ให้นักการเมืองตระกูลต้นเจริญสำเร็จและล้มเหลว ต่อการเลือกตั้งของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร ได้แก่

ก. ปัจจัยที่ทำให้ชนะการเลือกตั้ง ได้แก่ นโยบายพรรค, แนวทางทางการหาเสียง, ผลงานจากการทำงานในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, ชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลที่สั่งสมมา, ระบบความเข้มแข็งของหัวคะแนน, บุคลิกภาพและความรู้ความสามารถเฉพาะตัว

ข. ปัจจัยที่ทำให้ตระกูลต้นเจริญไม่ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ นโยบายพรรคคู่แข่งที่น่าสนใจ, ความขัดแย้งของคนในตระกูล, การชื่อเสียงของคู่แข่งที่ระดมทุนมากขึ้น, การเพิ่มขึ้นของหัวคะแนนจากพรรคคู่แข่ง, กระแสพรรคการเมืองคู่แข่ง, การไม่ลงพื้นที่พบปะกับชาวบ้าน, บารมีของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง, กระแสพรรคการเมืองคู่แข่ง และผลประโยชน์ไม่ลงตัว

ตระกูลต้นเจริญในปัจจุบันมีแนวทางในการวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจทางการเมือง โดยที่สมัยหน้าหรือปีหน้าตระกูลต้นเจริญจะลงสมัครรับเลือกตั้งอีก โดยมีแนวโน้มคนในครอบครัว ได้แก่ สุชาติ ต้นเจริญ และณัชพล ต้นเจริญ ยังคงลงสมัครอยู่ แต่นายพิเชษ ต้นเจริญ อาจไม่ลงสมัครแล้วตระกูลต้นเจริญจะไม่ย้ายพรรค และยังคงสังกัดพรรคการเมืองพรรคเดิมคือ พรรคภูมิใจไทย ตระกูลต้นเจริญมีแผนที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยทุกคนในตระกูลที่เคยลงเล่นการเมือง จะตัดสินใจเล็กน้อยก็ต่อเมื่อมีปัญหา ด้านสุขภาพ ตระกูลต้นเจริญยังไม่สามารถระบุชี้ชัดได้กับบุคคลที่จะมาสืบทอดอำนาจ หากมีบุตรคนใดมีความสนใจก็จะผลักดันพวกเขาเหล่านั้นอย่างเต็มที่

คำสำคัญ: สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, ตระกูล, นักการเมือง.

Independent Study Title	THE ACCESS TO POSITION MEMBER OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES OF POLITICIAN TANCHAROEN FAMILY
Author	Miss Pimchana Khamkham
Degree	Master of Political Science (Politics and Governments)
Major Field/Faculty/University	Program in Politics and Governments for Executive Political Science Thammasat University
Independent Study Advisor	Asst. Prof. Prajak Kongkirati, Ph.D
Academic Years	2017

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the factors affecting the membership. The factors that made the Tancharoen family politically successful and failed the election of the Member of the house of representatives in Chachoengsao Province and strategies for the succession planning of the politicians of the Tancharoen family.

This research is a qualitative research. This data from in-depth interviews were collected. The real space and analyzed and compared in descriptive analysis. In regards to the factors affecting the entry of Member of the house of representatives of the Tarncharoen Family and Tancharoen Family how are the strategies for politicians' succession politically assigned? The factors that led the Tung politicians to succeed and failed the election of Member of the House of Representatives in Chachoengsao province.

The study indicated that

Factors that affect the accession of members of the House of Representatives of the Tancharoen politicians is to improve the well-being of the people and to solve the problems of society with their ideals and knowledge. And

change the political system to become more universal. Both in the elections and in the liberalization of the people are more universal. By using the knowledge learned from foreign countries to change the political system as much as possible. The father's intentions. By increasing the opportunities and potential of the people in the area to have access to resources as well as becoming part of the country's development. Being a land politician makes the business of the Tancharoen family easier. They have helped each other. Politicians can push their businesses to get benefits. By using political influence as a tool to gain benefits. By making the activities more streamlined by using political influence as a tool.

Factors that make the Tale politicians succeed and fail the election of members of the House of Representatives.

A. The factors that won the election were the party policy, the campaign approach, the work of the MPs, the reputation of the established genealogy, the strength of the canvassers, the personality and the specialized knowledge.

B. Factors that have made the Tancharoen family unelected include the rival party policy, the clashes of the clan, the buying power of the rivals raising funds, the increase of the rival mayor, the rival political party. , Not to meet the people, the prestige of the candidates, the rival political party. And the benefits are not right.

The Tancharoen family currently has a strategic approach to strategic succession. Next year, Tancharoen will be candidate for election. There is a tendency for family members, such as Sochart Tanacharoen and Natchapon Tancharoen, to apply, but Mr. Pichet Tanjaroen may not apply. And is still affiliated with the party political party. Thai Pride Party Tancharoen plans to apply for election by all the people in the family who have played politics. The decision to stop playing when the health problems of the Tancharoen family is not able to identify with the person who will inherit power. If a child is interested, they will push them fully.

Keyword: Member of the House of Representatives, Family, Politician.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สามารถดำเนินการสำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความรู้ความสูง และความอนุเคราะห์จากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ เหลืองประภัสร์ ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ก้องกีรติ อาจารย์ที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะ แก้ไข ข้อบกพร่องให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนงานประสบผลสำเร็จ ขอขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชาการเมืองการปกครองทุกท่าน ที่ได้ช่วยประสิทธิประสาทวิชาความรู้ ให้คำชี้แนะ ด้านวิชาการ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกตลอดเวลาที่ได้ศึกษาอยู่ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณนักการเมืองตระกูลตันเจริญ และผู้ที่มีบทบาทในการหาคะแนนเสียง ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ ที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก ตลอดจนให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ตลอดเวลาที่เข้าเก็บรวบรวมข้อมูล

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ที่คอยเป็นกำลังใจและผลักดันให้ การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วง ท้ายสุด ผลแห่งคุณค่า และประโยชน์ของการวิจัยฉบับนี้ขอมอบแต่ทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในความสำเร็จครั้งนี้

นางสาวพิมพ์ชนา คำขำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.4 วิธีการศึกษา	5
1.5 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์	9
2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	13
2.4 ปัจจัยที่ทำให้ตระกูลการเมืองประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว	19
2.5 การวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจทางการเมืองของนักการเมือง	22
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	30

	(7)
บทที่ 3 ประวัติและเส้นทางการเมืองของตระกูลตันเจริญ	31
3.1 ประวัติของตระกูลตันเจริญ	35
3.2 เส้นทางการเมืองของตระกูลตันเจริญ	36
3.3 บทสัมภาษณ์บุคคลในตระกูลตันเจริญที่เล่นการเมืองและหัวคะแนน	51
บทที่ 4 การเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ ความสำเร็จล้มเหลว และการสืบทอดอำนาจ	71
4.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมือง ตระกูลตันเจริญ	71
4.2 ปัจจัยที่ทำให้ให้นักการเมืองตระกูลตันเจริญสำเร็จและล้มเหลว ต่อการเลือกตั้งของ สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร	72
4.3 ตระกูลตันเจริญในปัจจุบันมีแนวทางในการวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจ ทางการเมืองอย่างไร	74
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	75
5.1 สรุปผลการวิจัย	75
5.2 ข้อเสนอแนะ	78
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	79
รายการอ้างอิง	80
ประวัติผู้เขียน	84

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 รายนามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ของตระกูลตันเจริญ	37
3.2 ชุดที่ 1 - 6 : พ.ศ. 2476 - พ.ศ. 2492	38
3.3 ชุดที่ 7 - 9 : พ.ศ. 2495 - พ.ศ. 2500	39
3.4 ชุดที่ 10 - 14 : พ.ศ. 2512 - พ.ศ. 2526	39
3.5 ชุดที่ 15 - 20 : พ.ศ. 2529 - พ.ศ. 2539	40
3.6 ชุดที่ 21 - 22 : พ.ศ. 2544 - พ.ศ. 2548	40
3.7 ชุดที่ 23 : พ.ศ. 2550	40
3.8 ชุดที่ 24 : พ.ศ. 2550	41

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้งมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการแสดงออกทางด้านสิทธิเสรีภาพทางความคิดของประชาชนที่ต้องการตัวแทนของตนเองให้มั่นนโยบายในการบริหารในรูปแบบใด ต้องให้มีการพัฒนาไปในทิศทางใด และต้องการผู้แทนของตนเองที่มีลักษณะเช่นใด การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มั่นนโยบายตรงกับความต้องการของตนเอง ให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนด้วยความชอบธรรมเพื่อลดภาวะความตึงเครียด ขจัดความขัดแย้ง หรือการสืบทอดอำนาจและเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้ง ตระหนักอยู่เสมอว่าต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนเพราะประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตนด้วยการเลือกหรือไม่เลือกตนกลับมาทำหน้าที่ผู้แทนอีก ดังนั้น การเลือกตั้งจึงมีผลกระทบต่อการพัฒนาทางการเมือง โดยประชาชนจะสำนึกถึงความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทนเลือกรัฐบาล¹ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการเลือกตั้งในระดับชาติทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) รวมไปถึงการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ซึ่งนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนระบบการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น ประเทศไทยมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476 เป็นต้นมาจนถึงการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) มาแล้วทั้งหมด 27 ครั้ง

การสืบทอดอำนาจทางการเมืองจากรุ่นสู่รุ่นในวงศ์ตระกูลผู้นำทางการเมือง หรือที่เรียกว่า “ตระกูลนักการเมือง (political dynasty)”² นั้นเป็นปรากฏการณ์ ที่พบเห็นเป็นเรื่องปกติใน

¹ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, *การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย* (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2544), 18.

² เชษฐา พวงหัตถ์, “การเมืองของชาติกำลังพัฒนาในกระแสโลกาภิวัตน์,” *วารสารร่วมพฤษ* 28, (2553): 8-87

แทบทุกสังคม ในประเทศที่ตระกูลนักการเมืองดำรงอยู่ในปริมาณที่ค่อนข้างสูงอย่างประเทศไทย³ จึงมีความเป็นไปได้ว่าการเป็นสมาชิกในตระกูลนักการเมืองอาจมีส่วนทำให้นักการเมืองเหล่านี้มีความได้เปรียบหรือมีโอกาสที่ดีกว่านักการเมืองที่ไม่มีความสัมพันธ์แบบตระกูลในการชนะการเลือกตั้ง และหากจะกล่าวถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ในจังหวัดฉะเชิงเทรา จากการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อ 3 กรกฎาคม พ.ศ.2554 จังหวัดฉะเชิงเทรา มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ได้ทั้งหมด 4 คน จำนวนเขตเลือกตั้ง 4 เขต เขตละ 1 คน เมื่อพิจารณาจากลักษณะการเมืองภายในจังหวัดฉะเชิงเทราแล้ว โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบสองชั่วอำนาจ กล่าวคือ อำนาจทางการเมืองมีลักษณะผูกขาดโดยชนชั้นนำเพียง 2 กลุ่ม ตระกูลที่ทรงมีอิทธิพลทางการเมืองสูงสุดในจังหวัด กระบวนการต่อสู้เพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมืองในจังหวัด จึงเป็นการต่อสู้แข่งขันกันระหว่าง 2 ชั่วอำนาจภายใต้อิทธิพลของ 2 ตระกูลชนชั้นนำดังกล่าว ผ่านการสถาปนาอำนาจและตักผลึก เป็นโครงสร้างอำนาจของจังหวัดมากกว่าที่จะเปิดพื้นที่สาธารณะทางการเมือง ให้แก่กลุ่มอื่น ๆ เข้าไปต่อรองแข่งขันทางการเมืองในลักษณะสังคมพหุนิยมอย่างแท้จริง ลักษณะโครงสร้างอำนาจแบบ 2 ชั่วอำนาจจะมีการแข่งขันกันอย่างเข้มข้นของ 2 ตระกูล ในทุก ๆ เวที ไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับชาติหรือการเมืองระดับท้องถิ่น รูปแบบของการแข่งขันมีทั้งที่ส่งคนในตระกูลหรือเครือญาติลงสมัครรับเลือกตั้งหรือสนับสนุนทรัพยากรทางการเมืองแก่เครือข่ายทางการเมืองในตระกูล โดยกระบวนการต่อสู้เพื่อเข้าสู่อำนาจมีความเข้มข้น เนื่องจากไม่มีกลุ่มใดที่มีอำนาจเหนือกว่าอย่างเด็ดขาด แต่ละกลุ่มต่างมีฐานะทางเศรษฐกิจการเมืองที่เข้มแข็ง มีเครือข่ายทางการเมืองในแต่ละจังหวัดพอ ๆ กัน และเป็นตระกูลที่มีเครือข่ายอุปถัมภ์เท่า ๆ ด้วยกัน เงื่อนไขดังกล่าว จึงทำให้กระบวนการต่อสู้เพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมืองมีความเข้มข้น ทั้งการแข่งขันในห้วงปกติ ช่วงก่อนการเลือกตั้งและภายหลังจากการเลือกตั้งเพื่อช่วงชิงความได้เปรียบทางการเมือง ทั้งนี้ในบางกรณียังแบ่งพื้นที่เขตอิทธิพลทางการเมืองกันอย่างชัดเจน ซึ่งจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ ตระกูลฉายแสงและตันเจริญ⁴

ตระกูลตันเจริญ ถือว่าเป็นชั่วอำนาจหนึ่งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ผ่านมามีตัวแทนจากตระกูลตันเจริญได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(ส.ส.) มาทั้งสิ้น 3 ท่าน ได้แก่ นายสุชาติ ตันเจริญ ซึ่งถือว่าเป็นนักการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) มากครั้งที่สุด ได้รับการเลือกตั้ง 8 สมัย, นายพิเชษฐ์ ตันเจริญ ได้รับการเลือกตั้ง 1 สมัย, และนายณัชพล ตันเจริญ ได้รับการเลือกตั้ง 1 สมัย

³ สติธร ธนานิธิโชติ, *ตระกูลการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย* (นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, 2556), 16.

⁴ โอบาร ถิ่นบางเตียว, “เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย,” *วารสารร่มราชพฤกษ์* 28, ฉ.3 (มิถุนายน-กันยายน 2553): 192.

การเข้าสู่การเมืองของตระกูลตันเจริญเริ่มต้นจากนายวิเชียร ตันเจริญ ซึ่งเป็นบิดาของ นายสุชาติ ตันเจริญ ได้ให้การสนับสนุนนายอนันต์ ฉายแสง ในการลงสมัครรับเลือกตั้งมาโดยตลอด แต่พอมีลูกชาย คือ นายสุชาติ ตันเจริญ ซึ่งมีความพร้อมในการที่จะเข้าสู่เวทีการเมือง จึงได้หันไปให้การสนับสนุนบุตรชายแทน จนทำให้นายสุชาติ ตันเจริญ ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(ส.ส.) มากที่สุดในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎรและเป็นอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ต่อมา นายสุชาติ ตันเจริญ ได้ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี จากคดียุบพรรคไทยรักไทย ทำให้นายสุชาติ ตันเจริญ ผลักดันนายพิเชษฐ์ ตันเจริญ ซึ่งเป็นพี่ชายมาลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดฉะเชิงเทราและได้รับเลือกตั้งในที่สุด ซึ่งภายหลังนายพิเชษฐ์ ตันเจริญ ได้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ในรัฐบาลของนายสมัคร สุนทรเวช ในปี พ.ศ. 2551 อีกด้วย สำหรับนายฉพล ตันเจริญ เป็นบุตรชายของนายพิเชษฐ์ ตันเจริญ ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อปีพ.ศ.2522 ในการเลือกตั้งซ่อมแทนตำแหน่งที่ว่างลง สำหรับอาชีพดั้งเดิมของตระกูลตันเจริญจะเป็นในเรื่องของการทำธุรกิจเกี่ยวกับป่าไม้ตระกูลตันเจริญมีฐานคะแนนเสียงอยู่ในพื้นที่ อำเภอพนมสารคาม อำเภอสนามชัย เขต และอำเภอท่าตะเกียบ การได้รับการเลือกตั้งของตระกูลตันเจริญ รุ่นหลังที่ผ่านมามีมาไม่ว่าจะเป็นนายฉพล ตันเจริญ หรือ นายพิเชษฐ์ ตันเจริญ ปฏิเสธไม่ได้เลยว่ามาจากอิทธิพลของนายสุชาติ ตันเจริญและความเป็นตระกูลการเมืองของตระกูลตันเจริญ ที่ส่งอิทธิพลและมีผลทำให้ได้รับการเลือกจากประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทราอย่างสม่ำเสมอตลอดมา อย่างไรก็ตาม การดำรงอยู่ของตระกูลการเมืองในการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นไม่ใช่หลักฐานยืนยันว่าอำนาจหรืออิทธิพลของนักการเมือง ที่มาจากตระกูลเดียวกันจะตกทอดถึงกันไปโดยอัตโนมัติ แต่นักการเมืองที่มีสายสัมพันธ์ในลักษณะ ตระกูลการเมืองจะอาศัยปัจจัยความได้เปรียบของวงศ์ตระกูล เช่น ความมั่งคั่ง พรรสพรรค ความนิยมในหมู่ประชาชน หรือภาพลักษณ์เป็นตัวส่งเสริมให้ตนเองประสบความสำเร็จในเส้นทางการเมือง และสามารถส่งต่อความได้เปรียบดังกล่าวไปยังนักการเมืองรุ่นลูกรุ่นหลานต่อไป⁵

เมื่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 ก็มีกร พลิกเลือกตั้ง 4 เขตเลือกตั้ง เนื่องจากแชมป์เก่าสอบตกทั้งหมด โดยเขต 1 นางฐิติมา ฉายแสง จากพรรคเพื่อไทย แพ้ให้กับ “โทธส.ว.” นายบุญเลิศ ไพรินทร์ จากพรรคประชาธิปัตย์, เขต 2 นายสมชัย อัครชัยโสภณ จากพรรคเพื่อไทยสามารถถล่มนายฉพล ตันเจริญ จากพรรคภูมิใจไทยลงได้ ส่วนเขต 3 นายรส มะลิผล จากพรรคเพื่อไทย เอาชนะ นายพิเชษฐ์ตันเจริญ จากพรรคภูมิใจไทยลงได้อย่างราบคาบ และเขต 4 พล.ต.ท.พิทักษ์ จารุสมบัติ จากพรรคประชาธิปัตย์

⁵ สติธร ธนานิติโชติ, ตระกูลการเมืองในระบบประชาธิปไตยของไทย, 16.

สามารถล้มนายวุฒิพงศ์ ฉายแสง จากพรรคเพื่อไทยชนิดขาดลอย ถือว่าการเลือกตั้งครั้งนี้ “ดับฝัน” 2
ตระกูลดัง “ฉายแสง-ตันเจริญ” อย่างราบคาบจนทั้งตระกูล “ฉายแสง” และ “ตันเจริญ” ต้องสูญ
พันธุ์ไปในที่สุด⁶

จะเห็นได้ว่า การได้มาซึ่งผลการชนะเลือกตั้งมิได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานการเป็นคนพื้นที่ความ
เป็นลูกหลาน หรือมีญาติสนิทมิตรสหายที่มากมายแต่เพียงประการเดียว หากแต่ย่อมต้องอาศัยปัจจัย
อื่นในการสนับสนุน อาทิ การใช้ฐานอำนาจที่มีอยู่ทั้งในตัวผู้สมัครหรือฐานอำนาจของผู้สนับสนุน ซึ่งมี
ลักษณะในเชิงอิทธิพลที่ทำให้ประชาชนจำเป็นต้องเลือกอย่างไม่อาจปฏิเสธได้⁷ ความยากลำบากใน
การสืบทอดอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองรุ่นลูก (รุ่นหลาน) และความพ่ายแพ้ในสนามเลือกตั้ง
ของตระกูลนักการเมืองใหญ่บางตระกูล ทำให้นักวิชาการจำนวนหนึ่งเริ่มตั้งคำถามกับอิทธิพลและ
บทบาทของตระกูลการเมืองเก่า ๆ ที่มีผลต่อชัยชนะ⁸ รวมถึงบทบาททางการเมืองของเจ้าพ่อเจ้าแม่ใน
ปัจจุบันกำลังอยู่ในช่วงขาลง อันเป็นผลมาจากผลกระทบของโลกาภิวัตน์⁹ และจากในการเลือกตั้ง
และจากกรณีตระกูลตันเจริญ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าในประเด็นการเข้าสู่ตำแหน่ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ รวมทั้งประเด็นปัจจัยที่ทำให้ตระกูล
การเมืองของตระกูลตันเจริญสำเร็จและล้มเหลวต่อการเลือกตั้งโดยศึกษาแนวทางในการวางกลยุทธ์
การสืบทอดอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองตระกูลตันเจริญในปัจจุบัน

⁶ ผู้จัดการรายวัน, “มหกรรมเลือกตั้ง 54 ม้ามืดแจ่มเกิด และตระกูลดังสูญพันธุ์,” ผู้จัดการ
รายวัน, (9 ธันวาคม 2554).

⁷ วัชรพงศ์ บุญเหลือ, *นักการเมืองถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี* (นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, 2553).

⁸ ประจักษ์ ก้องกีรติ, “แนวโน้ม 7 ประการหลังการเลือกตั้ง 3 ก.ค.,” ประชาไท 20 กรกฎาคม
2554, <http://prachatai.com/journal/2011/07/36106> (สืบค้นเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2560).

⁹ ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และโอฬาร ถิ่นบางเตียว, “การต่อสู้ของทุนไทย เล่ม 2,” *มติชน*,
(2557).

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ

1.2.2 ปัจจัยใดที่ทำให้นักการเมืองตระกูลตันเจริญสำเร็จและล้มเหลวต่อการเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.2.3 ตระกูลตันเจริญในปัจจุบันมีแนวทางในการวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.3.1 เพื่อศึกษาว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ

1.3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ตระกูลการเมืองของตระกูลตันเจริญสำเร็จและล้มเหลวต่อการเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.3.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองตระกูลตันเจริญในปัจจุบัน

1.4 วิธีการศึกษา

งานการวิจัยเรื่องการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการลงพื้นที่จริงและนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยและเปรียบเทียบในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive and Analytical Method) โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลโดยมุ่งตอบคำถามออกเป็น 3 คำถาม คือ

คำถามแรกและคำถามที่สาม ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ และตระกูลตันเจริญในปัจจุบันมีแนวทางในการวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองอย่างไรนั้น จะทำการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ ซึ่งได้แก่สมาชิกตระกูลตันเจริญและนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ทำการวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา อีกทั้งศึกษาประวัติศาสตร์ของการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ รวมถึงกลยุทธ์ในปัจจุบันของตระกูลตันเจริญ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูลเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ ในการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์วิจัยทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant)

โดยใช้วิธีการเจาะจงผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

- คุณสุชาติ ตันเจริญ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- คุณพิเชษฐ์ ตันเจริญ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- คุณณัฏฐพล ตันเจริญ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คำถามที่สอง ปัจจัยใดที่ทำให้ให้นักการเมืองตระกูลตันเจริญสำเร็จและล้มเหลวต่อการเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดฉะเชิงเทรา จะทำการศึกษาค้นคว้าจากการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูลเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักการเมืองท้องถิ่น และผู้ที่เข้ามามีบทบาทในการหาคะแนนเสียงให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ และใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปในรูปแบบของการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.5 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ

1.5.2 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้ตระกูลการเมืองของตระกูลตันเจริญสำเร็จและล้มเหลวต่อการเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.5.3 เพื่อให้ทราบแนวทางในการวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองตระกูลตันเจริญในปัจจุบัน

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับเงื่อนไขที่มีผลต่อการได้รับการเลือกตั้ง

แนวคิดเกี่ยวกับเงื่อนไขที่น่าจะส่งผลต่อการได้รับเลือกตั้งพอสรุปเงื่อนไขได้ 2 ประเภท คือ เงื่อนไขที่มาจากตัวผู้สมัครและเงื่อนไขภายนอกของผู้สมัคร ดังนี้

2.1.1.1 เงื่อนไขภายในของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หมายถึง คุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร ได้แก่

บารมี หมายถึง คุณความดีที่ผู้สมัครได้สั่งสมไว้ ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกรงใจ จงรักภักดี และเคารพนับถือผู้สมัคร ดังนั้นเมื่อผู้สมัครขอให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสนับสนุนตนในสนามเลือกตั้งย่อมได้รับความร่วมมือ

การศึกษา พื้นฐานการศึกษามีอิทธิพลมากพอสมควรที่ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับเลือกตั้ง หากผู้สมัครจบการศึกษาระดับปริญญาโท ปริญญาเอก หรือมีคุณวุฒิพิเศษเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งย่อมดึงดูดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะคุณวุฒิของผู้สมัครเหนือกว่าผู้สมัครคนอื่น ๆ ยิ่งเป็นความได้เปรียบ ซึ่งผู้สมัครควรย้าให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบ

ถิ่นกำเนิด หมายถึง การที่ผู้สมัครเป็นคนมาจากท้องถิ่นหรือต่างถิ่น ซึ่งผู้สมัครทั้งสองประเภทมีข้อได้เปรียบอยู่หลายประการ กล่าวคือ ผู้สมัครเป็นคนในท้องถิ่นมีความได้เปรียบ ในแง่ที่รู้จักผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากกว่า ขณะเดียวกันผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะรู้จักผู้สมัครมากกว่าผู้สมัครต่างถิ่น ความเป็นผู้กว้างขวางผู้สมัครย่อมขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ง่าย ในขณะที่ผู้สมัครที่เป็นคนต่างถิ่นได้เปรียบในแง่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ค่อยรู้จักประวัติหรือถ้ารู้จักก็รู้เฉพาะด้านดีที่ผู้สมัครเปิดเผยเท่านั้น แต่จะเสียเปรียบในเรื่องของความไว้วางใจจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

บุคลิกลักษณะ หมายถึง หน้าตา ท่าทาง น้ำเสียง กิริยามารยาทของผู้สมัคร สิ่งเหล่านี้สามารถดึงดูดใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เป็นอย่างดี

ผลงานของผู้สมัคร ผู้สมัครที่มีผลงานปรากฏต่อสาธารณะย่อมสามารถโน้มน้าวใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงให้กับตน นอกจากนี้สำหรับผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัครยังเป็นสิ่งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้ในการพิจารณาว่าผู้สมัครเหมาะสมกับตำแหน่งหรือไม่ และในกรณีของผู้สมัครที่อยู่ในตำแหน่ง ผลงานจะเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าผู้สมัครสมควรจะได้รับเลือกกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งอีกหรือไม่

อาชีพของผู้สมัคร ผู้สมัครที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน เคยได้ช่วยเหลือประชาชนหรือเป็นที่รู้จักประชาชนจะเป็นพื้นฐานที่ดีต่อการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง เนื่องจากงานของผู้แทนราษฎรเป็นงานที่อาสาเข้ามาทำงานรับใช้ประชาชน หากผู้สมัครเคยทำงานเพื่อประชาชนมาก่อนย่อมมีโอกาสมากที่ประชาชนจะมอบความไว้วางใจให้

พื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว ผู้สมัครที่บุคคลในครอบครัวเป็นนักการเมืองย่อมมีโอกาสเรียนรู้และได้รับผลประโยชน์ทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัว ซึ่งผู้สมัครขอความช่วยเหลือให้ได้รับชัยชนะในสนามเลือกตั้งย่อมจะมีเครือข่ายที่พร้อมการสนับสนุนเป็นอย่างดี โดยชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์และชัยณรงค์ เครือวน¹ กล่าวถึง โครงสร้างอำนาจและการสะสมทุนของพื้นที่ทางการเมืองว่า โครงสร้างอำนาจชนชั้นนำท้องถิ่นมีลักษณะเป็นโครงสร้างอำนาจแบบขั้วเด่นขั้วเดียว เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นควบคู่กับการกระจุกตัวและความมั่นคงของตระกูลอย่างเห็นได้ชัด เช่น การผูกขาดธุรกิจในจังหวัด การรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองในจังหวัด เป็นต้น

สถานภาพทางการเงินของผู้สมัคร เงื่อนไขนี้เน้นกรณีรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งหลายคนกล่าวตรงกันว่า การเลือกตั้งจะชนะหรือแพ้สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ เงิน ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขที่จะกำหนดว่าผู้สมัครจะดำเนินการหาเสียงไว้ตามแผนหรือไม่ เพราะการหาเสียงถือเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ต้องมีทุน

2.1.1.2 เงื่อนไขภายนอกของผู้สมัคร

พรรคการเมืองที่สังกัด ผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองที่ประชาชนให้ความสนใจจะช่วยให้ผู้สมัครมีโอกาสสูงที่จะได้รับความนิยมมากจนชนะการเลือกตั้ง

การสนับสนุนของพรรคการเมืองที่สังกัด หากผู้สมัครได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองอย่างเต็มที่ย่อมมีโอกาสสูงที่จะได้รับเลือกตั้ง เช่น การสนับสนุนด้านงบประมาณการหาเสียง การสนับสนุนจากหัวหน้าพรรคหรือแกนนำพรรคโดยช่วยผู้สมัครลงพื้นที่หาเสียง

สภาพสังคมหรือสภาพท้องถิ่นของเขตเลือกตั้งนั้นๆ เช่นความเป็นเมือง ประชาคม หรือชนบท ความแตกต่างของขนาดและระดับความเจริญมีผลทำให้รูปแบบการแข่งขัน ความโดดเด่นของปัญหา และระดับความแข็งแกร่งของพรรคแตกต่างกันไป ผู้สมัครที่เข้าใจสภาพท้องถิ่นของเขตเลือกตั้งที่ตนเองสมัครเป็นอย่างดี และมีวิธีการหาเสียงที่สอดคล้องกับเขตเลือกตั้ง ย่อมนำไปสู่ชัยชนะในการเลือกตั้ง

¹ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์ และชัยณรงค์ เครือวน, *โครงสร้างอำนาจและการสะสมทุนในจังหวัดแห่งหนึ่ง* (กรุงเทพฯ: มติชน, 2557), 23.

สอดคล้องกับ ศุทธิกานต์ มีจัน² พบว่าตัวแทนควรมีคุณสมบัติเด่นในเรื่อง ความซื่อสัตย์ สุจริต มีนโยบายชัดเจน เข้าถึงได้ง่าย มีความผูกพันกับท้องถิ่นมาเป็นเวลานาน สังกัดพรรคที่ชื่นชอบ มีการศึกษาที่ดี และมาจากครอบครัวที่ดี

สรุปเงื่อนไขที่ทำให้นักการเมืองมีโอกาสได้รับการเลือกตั้ง โดยทั่วไปผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มักจะเลือกผู้สมัครที่มีคุณสมบัติโดยเฉพาะ บุคลิกลักษณะเฉพาะตัวของผู้สมัคร มีผลงานการทำงานที่โดดเด่น และพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ เช่น พื้นฐานครอบครัว อำนาจ บารมี ฯลฯ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์

วันวิสาข์ แก้วจินดา³ ได้กล่าวถึงระบบอุปถัมภ์ไว้คือระบบอุปถัมภ์ ประกอบด้วย กลุ่มอุปถัมภ์ ซึ่งหมายถึง กลุ่มที่มีการจัดลำดับสมาชิกเป็นชั้นลดหลั่นกันไป โดยมีผู้นำ คนเดียวและมีผู้ตามหลายคน ผู้นำจะรวมอำนาจไว้ที่ตนเองและมีฐานะสูงกว่าผู้ตาม ผู้นำสามารถผูกพันยึดเหนี่ยวผู้ตามให้จงรักภักดีอยู่ภายใต้อิทธิพลด้วยการจัดสรรผลประโยชน์ เช่น เงินทอง ทรัพย์สิน หรืออำนาจ ให้อย่างครบถ้วนแต่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งต่อมาเรียกว่า ระบบอุปถัมภ์หรือระบบ พวกพ้อง

สุวรรณา แยมโสภี⁴ ได้กล่าวถึง ระบบอุปถัมภ์ ไว้ว่า เป็นระบบของความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลที่มีอำนาจ ทรัพย์สินหรือบารมีกับผู้รับอุปถัมภ์ ที่ต้องพึ่งพาผู้อุปถัมภ์ที่อยู่เหนือกว่าและสามารถบันดาลสิ่งของที่ตนต้องการได้ เป็นการเสนอตนต้องพึ่งพาผู้อุปถัมภ์ที่อยู่เหนือกว่าและสามารถบันดาล สิ่งของที่ตนต้องการได้ เป็นการเสนอสนองต่อกันที่อยู่บนพื้นฐานของข้อกำหนดทางศีลธรรม (moral basis) ระบบอุปถัมภ์ได้รับการพิจารณาว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของโครงสร้างสังคมไทยในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การอุปถัมภ์กันระหว่างเจ้าของที่ดินกับผู้เช่า เจ้านายกับลูกน้อง เจ้าพ่อกับมือปืน

²ศุทธิกานต์ มีจัน, พฤติกรรมการเลือกตั้งและทัศนคติเกี่ยวกับการซื้อเสียงของเขตจังหวัดภาค อีสาน (นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, 2556), 56.

³วันวิสาข์ แก้วจินดา, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีผลต่อการยอมรับ บทบาททางการเมืองในสถานภาพของฝ่ายบริหารของนักการเมืองสตรีใน อบจ. เชียงราย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, การเมืองการปกครองมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555), 30.

⁴สุวรรณา แยมโสภี, “การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองและบทบาททางการเมืองของพลตรี บุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, แขนงวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2554), 43.

หวัหะแนนกับการเลือกตั้งและการซื้อเสียง ข้าราชการกับนักการเมืองและนักธุรกิจ การคอร์รัปชัน เป็นต้น

ระบบอุปถัมภ์ หมายถึง ระบบของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีอำนาจทรัพย์สินสมบัติ หรือบารมีกับ "ผู้รับอุปถัมภ์" ที่ต้องพึ่งพา "ผู้อุปถัมภ์" ที่อยู่เหนือกว่าและสามารถบันดาลสิ่งของที่ตน ต้องการได้เป็นการเสนอสนองต่อกันที่อยู่บนพื้นฐานของข้อกำหนดทางศีลธรรม (moral basis) ระบบอุปถัมภ์ได้รับการพิจารณาว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของโครงสร้างสังคมไทยในรูปแบบ เช่น การอุปถัมภ์กันระหว่างเจ้าของที่ดินกับผู้เช่า เจ้านายกับลูกน้อง เจ้าพ่อกับมือปืน หวัหะแนนกับการเลือกตั้ง และการซื้อเสียง ข้าราชการกับนักการเมืองและนักธุรกิจการคอร์รัปชัน⁵

ระบบอุปถัมภ์มีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1. ระบบอุปถัมภ์จะมีลักษณะเป็นไปในเชิงเกี่ยวกับผลประโยชน์ มีนักวิชาการอภิปรายไว้ดังนี้ โดยระบบอุปถัมภ์นี้จะมีลักษณะเป็นไปในเชิงเกี่ยวกับ ผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ในแนวตั้งระหว่างผู้มีสถานะกำลังอำนาจหรือทรัพย์สินมากกว่ากับผู้มีน้อยกว่าและศีลธรรมประจำใจ กล่าวคือ ฝ่ายผู้มีสถานภาพเหนือกว่า เรียกว่า ผู้อุปถัมภ์ (patron) ได้ ช่วยเหลือต่อผู้ที่มีสถานภาพต่อยกว่า เรียกว่า ผู้รับการอุปถัมภ์ (client) โดยการช่วยเหลือนี้ต้องให้ประโยชน์แก่ผู้รับการอุปถัมภ์ในรูปแบบ เช่น การฝากเด็กเข้าโรงเรียน ซึ่งระบบอุปถัมภ์นี้ต้องอยู่บนบรรทัดฐานของข้อกำหนดแห่งศีลธรรม (moral basis)

2. ระบบอุปถัมภ์เป็นการสร้างบารมีด้วยการหาพรรคพวกมาก ๆ มีนักวิชาการอภิปรายไว้ดังนี้⁶ การสร้างบารมีด้วยการสร้างความดีทำให้ตนเองเป็นที่ยอมรับในหมู่ชนทั่วไปจึงเป็นเรื่องสำคัญ และถือเป็นทุนชนิดหนึ่ง บารมี ของผู้อุปถัมภ์สามารถจะวัดได้จากจำนวนลูกน้องที่อยู่ในอาณัติของตน ดังนั้น การมีคนที่อยู่ในอาณัติเป็นจำนวนมาก หรือมีผู้ติดสอยห้อยตามมากจึงเป็นดัชนีชี้ถึงบารมีของคน ๆ นั้น การบังคับบัญชาคนเป็นจำนวนมากหรือการคุมคนเป็นเครื่องวัดบารมีตัวหนึ่ง แต่บารมีที่แท้จริงก็คือการมีคนที่มีความภักดีและความผูกพันไม่ว่าจะเป็นลักษณะถาวรด้วยความรู้สึกส่วนตัว หรือการเอื้ออำนวยประโยชน์ต่างตอบแทนที่ลงตัวก็ตาม ดังนั้น ผู้อุปถัมภ์ในสังคมไทยจึงต้องสร้างบารมีด้วยการหาพรรคพวกมากมาย อันแสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้ที่กว้างขวางในสังคมและการมีคนสนับสนุน ปรากฏการณ์ที่จะชี้ให้เห็นถึงบารมีด้วยจำนวนคนนั้น

⁵ อมรา พงศาพิชญ์ และ ปรีชา คุวินทร์พันธ์, *ระบบอุปถัมภ์* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), 18.

⁶ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, *การเมืองกับการบริหาร* (กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), 91.

หลักการสำคัญของระบบอุปถัมภ์ สรุปได้ดังนี้

1. ระบบสืบสายโลหิต เป็นระบบที่บุตรชายคนโตจะได้สืบทอดตำแหน่งของบิดา
2. ระบบชอบพอเป็นพิเศษ เป็นระบบที่แต่งตั้งผู้ที่อยู่ใกล้ชิดหรือคนที่โปรดปรานเป็นพิเศษให้ดำรงตำแหน่ง
3. ระบบแลกเปลี่ยน เป็นระบบที่ใช้สิ่งของหรือทรัพย์สินมีค่ามาแลกเปลี่ยนกับตำแหน่ง
สมานฉันท์ ชมภูเทพ⁷ ได้กล่าวถึง ระบบอุปถัมภ์ ได้ว่ากลมกลืนไปกับวิถีชีวิตและระบบสังคมไทย จนบางทียากที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ ซึ่งระบบอุปถัมภ์ได้แทรกซึมทั้งภาครัฐและเอกชน อาจจะเรียกได้ว่าส่วนใหญ่ในสังคมไทยผูกพันกับการช่วยเหลือหรืออุปถัมภ์ซึ่งกันและกัน ในสังคมที่มีระบบอุปถัมภ์มักเป็นสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำความไม่ทัดเทียมกันในสังคมหลายด้าน เช่น ฐานะทางการเงิน บารมีอำนาจ การศึกษา ระบบอุปถัมภ์มีอิทธิพลอย่างมากในระบบการปกครองบริหารและขยายไปถึงสถานะในพรรคการเมือง รวมทั้งในการจัดตั้งรัฐบาลทำให้ชัดเจนว่าการพยายามทำให้เกิดความทันสมัยในระบบการปกครองแบบบริหารจะพบอุปสรรคที่สำคัญคือมีระบบอุปถัมภ์ เป็นมรดกตกทอดกันมาแต่ในอดีตซึ่งยากเปลี่ยนแปลงแก้ไขในระยะเวลานั้น

สรุปได้ว่า ระบบอุปถัมภ์ แทบจะเรียกได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยและแทรกซึมอยู่ในทุกระดับของสังคมไทย โดยมีลักษณะพึ่งพาอาศัยในเรื่องผลประโยชน์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ ทำให้ผู้รับอุปถัมภ์เกิดความจงรักภักดีแก่ผู้อุปถัมภ์ในสังคมประชาธิปไตยและการเลือกตั้งระบบอุปถัมภ์จึงกลายเป็นเครื่องมือที่ให้ผู้สมัครใช้ในการให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียง

ทั้งนี้ผู้อุปถัมภ์ยังต้องมีศิลปะแห่งการปกครองบริหาร กล่าวคือ ต้องรู้จักการใช้พระเดชและพระคุณ นายที่ใช้พระเดชตลอดเวลาอาจจะสร้างความกลัวให้กับลูกน้อง และยอมสยบอยู่ใต้การบังคับบัญชา แต่ในส่วนลึกก็พร้อมที่จะตีจาก ดังนั้น จึงต้องใช้พระเดชคู่กับพระคุณในลักษณะสมดุล พระคุณได้แก่การเอื้ออำนวยประโยชน์ ให้ความเมตตา ให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ดูแลให้มีความสุขกับผู้ใต้บังคับบัญชาหรือกับลูกน้อง แต่ถ้าใช้พระคุณจนเกินกว่าเหตุก็จะถูกเอาเปรียบ ถูกบีบคั้น ถูกล่อลวงด้วยวิธีการต่าง ๆ ผู้อุปถัมภ์ที่ดีจึงต้องรู้จักการใช้จังหวะของการใช้พระเดชและพระคุณ รวมทั้งความสามารถในการสร้างดุลยภาพขึ้นทั้งสองส่วน (อมรา พงศาพิชญ์และปรีชา คุวินทร์พันธุ์, 2545: 271-272) อำนาจที่แท้จริงเป็นของท้องถิ่นและมีลักษณะค่อนข้างเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ผู้อุปถัมภ์ไม่สามารถพึ่งพาอำนาจจากส่วนกลาง แต่จำต้องแสวงหาความชอบธรรมและการยอมรับในฐานะผู้นำท้องถิ่นจากชุมชนของตนเองอันมีผลทำให้ชาวนาสามารถสร้างความแข็งแกร่งให้แก่ฐานะของตนเองได้ด้วยเหตุนี้แบบอย่างของ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้และผู้รับอุปถัมภ์("

⁷สมานฉันท์ ชมภูเทพ, “กระบวนการสู่การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, สำนักพัฒนาและบริหารงาน มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2553), 27.

Typical" Patron-Client Relationship) จึงมีสองประการ คือ ประการแรกความเป็นอิสระพอสมควรในการปกครองตนเองของชุมชนในท้องถิ่น ประการที่สอง คือ แรงกตตันจากภายนอกบางประการ หรือข้อเรียกร้องจากอำนาจของรัฐในส่วนกลาง

กล่าวโดยสรุป ระบบอุปถัมภ์ถือได้ว่ากลมกลืนไปกับวิถีชีวิตและระบบของสังคมไทย จนบางที่อาจยากที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ ซึ่งระบบอุปถัมภ์ได้แทรกซึมทั้งภาครัฐและเอกชน อาจเรียกได้ว่าส่วนใหญ่ในสังคมไทยผูกพันกับการให้ความช่วยเหลือหรืออุปถัมภ์ซึ่งกันและกัน ในสังคมที่มีระบบอุปถัมภ์มักจะเป็นสังคมที่เกิดความเหลื่อมล้ำ ความไม่ทัดเทียมกันของคนในสังคมหลายด้าน เช่น ฐานะทางการเงิน บารมีอำนาจ การศึกษา ระบบอุปถัมภ์มีอิทธิพลอย่างมากในระบบการปกครองบริหารและขยายตัวไปถึงสถานะในพรรคการเมือง รวมทั้งในการ จัดตั้งรัฐบาล ทำให้เห็นชัดว่าการพยายามทำให้เกิดความทันสมัยในระบบการปกครองบริหารจะพบอุปสรรคที่สำคัญ คือมีระบบอุปถัมภ์เป็นมรดกตกทอดสู่กันมาแต่ในอดีต ซึ่งยากที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขในระยะเวลานั้น

โดยระบบอุปถัมภ์เป็นไปในเชิงผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ในแนวตั้งระหว่างผู้มีสถานะกำลังอำนาจหรือทรัพย์สินมากกว่ากับผู้มีน้อยกว่า ซึ่งฝ่ายผู้มีสถานภาพเหนือกว่าเรียกว่า ผู้อุปถัมภ์ ได้ช่วยเหลือต่อผู้ที่มีสถานภาพด้อยกว่าเรียกว่า ผู้รับการอุปถัมภ์ โดยการช่วยเหลือนี้ต้องให้ประโยชน์แก่ผู้รับการอุปถัมภ์ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่มีสังคมใดอยู่โดยไม่มีพวกพ้องหรือไม่พึ่งพาอาศัยกัน แต่ลักษณะอุปนิสัยของคนไทยที่ยึดถือระบบอุปถัมภ์ เป็นไปในลักษณะที่มากเกินไปเหตุ จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศทั้งในแง่ของผู้ใหญ่และผู้ย่อย กล่าวคือ ในแง่ของผู้ใหญ่จะทำให้ลืมนิวรวมอำนาจและใช้อำนาจในทางมิชอบได้ง่าย สนใจและเงินบำเหน็จรางวัลให้เฉพาะคนใกล้ชิด ไม่มีโอกาสใช้คนที่มีความรู้ความสามารถได้มากเท่าที่ควร เกิดระบบเส้นสายหรือการวิ่งเต้น เกิดการแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรม ผู้ที่มีความสามารถแต่ไม่มีเส้นสายจะก้าวหน้าได้ยาก และยังเป็นภาระสนับสนุนให้ผู้ย่อยกระทำความผิดอีกด้วย เพราะผู้ย่อยจะคิดว่าถึงอย่างไรก็มีผู้ใหญ่คอยช่วย มีเส้นสาย มีเกราะคุ้มกัน ส่วนในแง่ของผู้ย่อย ผู้ย่อยที่ไม่ประจบสอพลอจะไม่ได้รับการเหลียวแลจากผู้ใหญ่ ผู้ย่อยจะเกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ ท้อแท้ใจ และทำงานไปวันหนึ่ง ๆ อย่างไม่เต็มใจ นอกจากนี้ ระบบอุปถัมภ์ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของความไม่เท่าเทียมระหว่างผู้ใหญ่และผู้ย่อยได้ก่อให้เกิดความเกรงใจซึ่งโดยปรกติผู้ย่อยจะเกรงใจผู้ใหญ่ ความเกรงใจที่ผู้ย่อยมีต่อผู้ใหญ่ ในบางครั้งก็กลายเป็นอุปสรรคของการพัฒนาประเทศ เช่น คนไทยเกรงใจผู้มีอำนาจ ไม่แสดงความคิดเห็นตอบโต้ต่อหน้า วางเฉย ไม่ขัดคอ ผู้มีอำนาจจะพูดอย่างไรก็ต้องเป็นผู้ฟังที่ดี บางครั้งทำตัวเป็น “ทองไม่รู้ร้อน” การแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป ผู้ย่อยอาจถูกเขม่นและในภายหน้าไม่อาจไปขอความช่วยเหลือหรือพึ่งบารมีได้

2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แนวคิดด้านความต้องการส่วนบุคคล

ความต้องการส่วนบุคคล หมายถึง ความต้องการและความปรารถนาของมนุษย์ที่อยู่ภายในจิตใจและแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งความต้องการของแต่ละบุคคลจะมีระดับความต้องการแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานะภาพและความสัมพันธ์ทางสังคม ทั้งนี้ ได้แบ่งประเภทความต้องการของบุคคลได้ 5 ประการ ดังนี้⁸

1. ความต้องการทางกายภาพ (physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงอยู่ของบุคคล เช่น อาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย ซึ่งจะเป็นความต้องการในขั้นแรกของการมีชีวิตและดำรงความเป็นมนุษย์ซึ่งจะได้รับการตอบสนองจากปัจจัยพื้นฐานทางกายภาพ เช่น เงินเดือน สภาพแวดล้อมในการทำงาน Alderfer's ERG Theory⁹ ความต้องการความคงอยู่ (existence needs) หรือความต้องการในการอยู่รอด เป็นความต้องการในระดับต่ำสุดและมีลักษณะเป็นรูปธรรมประกอบด้วยความต้องการของร่างกายและความต้องการความปลอดภัยซึ่งสามารถพิสูจน์ได้

2. ความต้องการด้านความปลอดภัยและมั่นคง (safety and security needs) เป็นความต้องการด้านความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและครอบครัว โดยบุคคลจะต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ทั้งทางกายภาพและจิตใจ และมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ ซึ่งได้รับการตอบสนองจากการขึ้นเงินเดือน ผลประโยชน์และสวัสดิการ ประกันสุขภาพ และประกันสังคม Herzberg's two-factor theory ปัจจัยรักษาที่มีอิทธิพลในการสร้างความไม่พึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ผู้จัดการจะจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาจากความไม่พอใจ เช่น นโยบายบริษัท ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความมั่นคง เงิน ปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้จูงใจให้พนักงานผลิตมากขึ้น แต่ป้องกันไม่ให้เกิดลดลง ปัจจัยรักษาจะรักษาแรงจูงใจให้อยู่ในระดับสูงแล้วป้องกันแรงจูงใจไม่ให้เกิดขึ้นในทางลบ ส่วนปัจจัยที่มีผลในทางบวกต่อแรงจูงใจในการทำงาน คือ โอกาสเจริญเติบโต ลักษณะงาน ความสำเร็จ การยกย่องชมเชย ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้า

3. ความต้องการการมีส่วนร่วมในสังคม (social belonging needs) บุคคลต้องการการยอมรับจากสังคม โดยต้องการมีส่วนร่วม มิตรภาพ และความรักจากบุคคลอื่น ซึ่งบุคคลจะได้รับ

⁸มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, *จิตวิทยาในการบริหาร* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธารอักษร, 2553), 45.

⁹ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, *องค์การและการจัดการ* (กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์, 2539), 34.

จากกลุ่มทำงาน เพื่อนร่วมวิชาชีพ หรือกลุ่มสังคมต่าง ๆ Alderfer's ERG Theory ความต้องการความสัมพันธ์ มีลักษณะเป็นรูปธรรมน้อยลง ประกอบด้วยความต้องการด้านสังคม ความต้องการความปลอดภัยและความต้องการการยกย่อง ความต้องการอยู่ในกลุ่ม (need for affiliation) บุคคลที่มี ความต้องการข้อนี้สูงจะพอใจจากการเป็นที่รัก และมีแนวโน้มจะเลี่ยงความเจ็บปวดจากการต่อต้าน โดยสมาชิกกลุ่มสังคม เขาจะรักษาความสัมพันธ์อันดีในสังคม พอใจในการให้ความร่วมมือมากกว่าการแย่งชิง พยายามสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ต้องการสร้างความเข้าใจอันดีจากสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่

4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (esteem needs) บุคคลต้องการการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่นว่าเขามีความรู้ความสามารถและเป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่น ซึ่งจะสร้างความภาคภูมิใจให้กับตนเอง โดยเขาจะได้รับการตอบสนองจากตำแหน่งงาน สำนักงานและเครื่องใช้ประจำตำแหน่ง คำชมเชย และรางวัลพิเศษ Herzberg's two-factor theory ปัจจัยรักษา (maintenance factor) หรือปัจจัยอนามัย (hygiene factor) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในการสร้างความไม่พึงพอใจในการทำงานหรือหมายถึง ผู้จัดการจะจงใจผู้ใต้บังคับบัญชาจากความไม่พอใจ เช่น นโยบายบริษัท สถานภาพการทำงานมั่นคง การบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สภาพแวดล้อมในการทำงาน เงิน ปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้จูงใจ ให้พนักงานผลิตมากขึ้น แต่ป้องกันไม่ให้เกิดผลลดลง ปัจจัยอนามัยจะรักษาแรงจูงใจให้อยู่ในระดับสูง แล้วป้องกันแรงจูงใจไม่ให้เกิดขึ้นในทางลบ ส่วนปัจจัยที่มีผลในทางบวกต่อแรงจูงใจในการทำงาน คือ โอกาสเจริญเติบโต ลักษณะงาน ความสำเร็จ การยกย่องชมเชย ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้า McClelland ความต้องการอำนาจ (need for power) พบว่าบุคคลมีความต้องการอำนาจสูง จะมีความเกี่ยวข้องกับอิทธิพลและการควบคุม บุคคลเช่นนี้จะต้องการความเป็นผู้นำ เป็นนักพูด เป็นผู้ที่ต้องการทำงานให้เหนือกว่าบุคคลอื่น เป็นกลุ่มที่แสวงหา หรือค้นหาวิธีการแก้ปัญหาให้ดีที่สุด ชอบสอนและชอบพูดในที่ชุมชน ชอบแข่งขันเพื่อให้สถานภาพสูงขึ้น จะกังวลเรื่องอำนาจมากกว่าทำงานให้ได้ประสิทธิภาพ

5. ความต้องการความสำเร็จสูงสุด (self-actualization needs) เป็นความต้องการที่จะบรรลุความสำเร็จขั้นสูงของบุคคล โดยใช้ความรู้ ทักษะ และความสามารถของตนอย่างเต็มที่ ซึ่งจะได้รับตอบสนองจากความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การได้รับมอบหมายงานที่ท้าทาย และโอกาสในการพัฒนาตนเอง Alderfer's ERG Theory ความต้องการความเจริญก้าวหน้าเป็นความต้องการในระดับสูงสุด และมีความเป็นรูปธรรมต่ำสุด ประกอบด้วยส่วนที่เป็นความต้องการการยกย่องและบวกด้วยความต้องการประสบความสำเร็จตามทฤษฎีของมาสโลว์ McClelland¹⁰ ความต้องการความสำเร็จ (need for achievement) บุคคลที่ต้องการความสำเร็จสูงจะมีความปรารถนาอย่างรุนแรงที่จะ

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, 253.

ประสบความสำเร็จและกลัวต่อความล้มเหลว ต้องการการแข่งขันและกำหนดเป้าหมายที่ยากลำบาก สำหรับตนเอง มีทัศนคติชอบเสียงแต่ไม่ชอบการพ่นน้ำ พยายามที่จะวิเคราะห์และประเมินปัญหา มีความรับผิดชอบเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง และมีการป้อนกลับในการทำงาน ตลอดจนมีความปรารถนาจะทำงานให้ดีกว่าบุคคลอื่น แสวงหาหรือพยายามรับผิดชอบในการค้นหาวิธีแก้ไขปัญหาให้ดีที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของตนแล้วจะค่อย ๆ พัฒนาขึ้นเป็นลำดับขั้น โดยที่ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะลดแรงผลักดันลง ขณะที่ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองอาจจะก่อให้เกิดความไม่พอใจ ความคับข้องใจ ความเครียด หรือความขัดแย้งขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารควรต้องพิจารณาและวิเคราะห์ความต้องการของ ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อที่จะใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมในการตอบสนองความต้องการเหล่านั้น เพราะเมื่อ ผู้บริหารใช้หลักวิธีการที่ต้องทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเช่นกันส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพ หรือแม้กระทั่งผู้ที่เป็นผู้นำก็จะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ที่อยู่ใต้การปกครองของตนโดยคำนึงถึงเสมอว่าคนทุกคนต้องการได้รับการ ตอบสนองความต้องการของตนตามลำดับขั้น เพราะฉะนั้นผู้นำจึงต้องรู้จักใช้วิธีการที่ตอบสนองความต้องการของผู้ที่อยู่ใต้การปกครองในทางที่ ถูกต้อง เพื่อลดความขัดแย้งและส่งเสริมให้คนมีคุณภาพสามารถทำงานให้เกิดประสิทธิภาพได้

โดยความเป็นจริงแล้วมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคม ได้รับการตอบสนองความต้องการแต่ละระดับเป็นบางส่วน และไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นบางส่วนการตอบสนองความต้องการ จะเกิดขึ้นที่ระดับความต้องการทางด้านร่างกายและความปลอดภัย มากกว่าความต้องการทางด้าน สังคมเกียรติยศ ชื่อเสียง และความสมหวังของชีวิต¹¹

ทฤษฎีแรงจูงใจ แรงจูงใจ (motivation) หมายถึง แรงผลักดันจากความต้องการและความคาดหวังของมนุษย์เพื่อให้แสดงออกตามที่ต้องการ อาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหารจะใช้การจูงใจให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาทำในสิ่งต่าง ๆ ด้วยความพึงพอใจ ในทางกลับกันผู้ใต้บังคับบัญชาก็อาจใช้วิธีการ เดียวกันกับผู้บริหาร¹²

¹¹ สมยศ นาวิการ, *พฤติกรรมองค์กร (Organizational Behaviors)* (กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991, 2545), 37.

¹² ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, *องค์การและการจัดการ*, 78-79.

ลักษณะของแรงจูงใจมีรูปแบบ 5 ประการ ดังนี้

1. แรงจูงใจในอันที่จะได้รับการยอมรับจากผู้อื่น โดยมีนักวิชาการได้อธิบายถึงเรื่องดังกล่าว ประกอบด้วย เดวิด แมคเคลเลนด¹³ แรงจูงใจที่ต้องการความรักและผูกพันต่อสายสัมพันธ์ (affiliation) แสวงหาโอกาสสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม หวังโอกาสที่จะได้รู้จักกับผู้อื่นเพื่อเป็นสะพานความเข้าใจที่ดีให้เป็นประโยชน์ต่องานที่ต้องทำให้สำเร็จ Lane มนุษย์ต้องการความรัก ต้องการพวกพ้อง และการเข้าสังคมกับผู้อื่น¹⁴ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (affiliation motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ต้องการให้ผู้อื่นรักใคร่ ชอบพอ เอื้ออาทร มักจะแสดงออกโดยการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี ยอมคล้อยตาม หลีกเลี่ยงการโต้แย้ง ชอบเข้าสังคม ฟังพาทอาศัยได้ และรู้จักฟังพาทผู้อื่น การแสดงพฤติกรรมของตนเองว่าในบางครั้งทำสิ่งใดเพื่อหวังให้คนอื่นหวังคำชม หรือการยอมรับการกระทำนั้นเป็นไปเนื่องจากแรงจูงใจภายนอก แต่ถ้าเมื่อใดมีความสุข ความพอใจ ก็จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแม้เมื่อไม่มีใครเห็นไม่มีใครชมก็ยังมี ความพอใจที่จะทำ

2. แรงจูงใจต่อความต้องการด้านกายภาพ โดยมีนักวิชาการได้อธิบายถึงเรื่องดังกล่าว ประกอบด้วย เลนนี Lane¹⁵ มนุษย์ต้องการความกินดี อยู่ดี รายได้ ทรัพย์สิน ความมั่นคงปลอดภัยทางเศรษฐกิจโดยใช้กลไกทางการเมือง แรงจูงใจทางกายภาพ (physiological motivation) เป็นผลมาจากความต้องการที่สำคัญ ๆ ซึ่งได้แก่ ความหิว ความกระหาย และความต้องการทางเพศ

3. แรงจูงใจที่จะได้รับการมีชื่อเสียงจากผู้อื่น โดยมีนักวิชาการ Lane (ได้อธิบายว่า มนุษย์ต้องการความภูมิใจในตนเองทางสถานภาพ ชื่อเสียง ความเคารพโดยผ่านช่องทางทางการเมือง

4. แรงจูงใจต่อความต้องการที่จะมีอำนาจเหนือผู้อื่น โดยมีนักวิชาการได้อธิบายถึงเรื่องดังกล่าว ประกอบด้วย¹⁶

4.1 ความต้องการแสวงหาอำนาจหน้าที่ (power) เชื้อระบบอำนาจขององค์การ รักษาคุณค่าของงานที่ทำยึดประโยชน์องค์การเป็นสำคัญ ยึดมั่นความยุติธรรมไม่ลำเอียง

4.2 มนุษย์ต้องการมีอำนาจเหนือบุคคลอื่น

¹³ บรียงค์ โตจินดา, *องค์การและการจัดการ (Organization and Management)* (กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2545), 89-91.

¹⁴ บุญมา ชนาศุภวัฒน์, *จิตวิทยาองค์การ* (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2537), 78.

¹⁵ ณรงค์ศักดิ์ เดชอุดม, “แรงจูงใจในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัด พระนครศรีอยุธยา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535), 91-99.

¹⁶ บุญมา ชนาศุภวัฒน์, *จิตวิทยาองค์การ*, 89.

4.3 ผู้แสวงหาอำนาจทางการเมืองมีความต้องการในอำนาจเพื่อชดเชยสิ่งบางอย่างที่ขาดไปในวัยเด็ก การต้องการชดเชยจึงเป็นแรงกระตุ้นให้แสวงหาอำนาจทางการเมือง

4.4 มนุษย์แสวงหาอำนาจเพื่อที่จะเป็นเจ้าของทรัพยากรโดยต้องการที่จะรักษาผลประโยชน์รักษาความเป็นธรรมให้กับรัฐและประชาชนทุกคน เพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตใจ เสรีภาพและความสุข มนุษย์แสวงหาอำนาจโดยจิตสำนึกเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง มนุษย์แสวงหาอำนาจโดยมีแรงจูงใจจากจิตใต้สำนึก

4.5 ความต้องการเป็นแรงจูงใจใฝ่อำนาจ (power motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม หรือชอบโต้แย้ง ถกเถียง เอาชนะ มีลักษณะก้าวร้าว บางคนก็ขี้มั่วแ่มแ่มใส แต่ก็ทำไปเพื่อให้ผู้อื่นอยู่ใต้อำนาจของตนไม่พอใจกับการตกอยู่ภายใต้การนำของผู้อื่นหรือถูกวิพากษ์วิจารณ์

4.6 เกิดจากความต้องการพื้นฐานทางจิตใจ ความต้องการมีอำนาจ

5. แรงจูงใจต่อความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ โดยมีนักวิชาการได้อธิบายถึงเรื่องดังกล่าว ประกอบด้วย¹⁷

5.1 ต้องการความสำเร็จของงาน (achievement) เป้าหมายคืองานที่ยากและท้าทาย คุณค่าและความสำเร็จของงานที่ทำอย่างมีอิสระและเชื่อมั่น

5.2 การบริหารงานโดยมีเป้าหมาย มุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของงาน โดยเสนอวิธีการกำหนดวัตถุประสงค์เอาไว้อย่างเป็นระบบ แล้วผลักดันหรือจูงใจให้ผู้บริหารทำการวางแผน

5.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (achievement motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ โดยมีความมานะพยายามฟันฝ่าอุปสรรค เอาชนะความล้มเหลว เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักจะตั้งระดับความคาดหวังไว้สูงกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ นอกจากนี้ยังมีแผนการและความพยายามมากกว่าอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป จากที่นักวิชาการได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจนั้น แสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจเป็นสิ่งเร้าที่มากกระตุ้นหรือผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา เพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือตอบสนองความต้องการที่ตนเองมีอยู่ แรงจูงใจจะเป็นกำลังหรือพลังใจที่จะส่งผลทำให้บุคคลปฏิบัติภาระหน้าที่ให้สำเร็จ ซึ่งบุคคลใดจะมีแรงจูงใจที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งได้นั้น จะต้องมีความต้องการเป็นพื้นฐานและความต้องการนั้นก็จะมีเริ่มด้วย ความปรารถนา ความประสงค์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ความอยากเป็นเงื่อนไข และถ้าหากเงื่อนไขถูกกระตุ้น

¹⁷ บรริงค์ โตจินดา, องค์การและการจัดการ (Organization and Management), 65-67.

หรือผลักดันแล้วก็จะได้รับการตอบสนองโดยบุคคลเหล่านั้นจะแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างเต็มความสามารถและทุ่มเทความพยายามให้บรรลุเป้าหมาย

ในการทำงานเดียวกันแรงจูงใจของมนุษย์ผูกพันอยู่กับความต้องการของคน เพราะความต้องการจะกำหนดพฤติกรรมและบุคลิกภาพของคน นักการเมืองก็ต้องอยู่ในกฎเกณฑ์เหล่านี้เช่นเดียวกัน นักการเมืองที่ขาดความเรียบง่ายไม่รู้จักพอสำหรับตนเอง เขาก็ยอมดิ้นรนไต่หาต่อไปไม่สิ้นสุดเพื่อตัวเองและพวกพ้องมากขึ้น ความต้องการความปลอดภัย เป็นความต้องการที่นักการเมืองประเภทแสวงอำนาจไต่หาเป็นอันมาก เพราะรู้สึกที่ตัวเองไม่ปลอดภัยพอ หรือเคยทำให้คนอื่นรู้สึกไม่ปลอดภัยมาก่อน จึงกลัวสภาพการล้างแค้นแบบที่ใครที่มัน เมื่อตัวเองอยู่ในอำนาจมักจะกอบโกยและเมื่อยังไม่มีอำนาจก็ไต่หาอำนาจ ซึ่งต่างกับนักการเมืองที่มีอุดมคติ มักจะเรียบง่ายโดยไม่อาวรณ์ต่อความต้องการพื้นฐาน ด้วยรู้สึกตัวเองว่าสะอาด มันคง ปลอดภัยดีอยู่แล้ว ความต้องการจึงพุ่งไปสู่จุดสูงสุด คือ ต้องการสร้างสรรค์ในสังคมให้ดีขึ้นแต่อย่างเดียว

แนวคิดด้านภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถที่จะมีอิทธิพลและจูงใจบุคคลอื่นให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ กระบวนการภาวะผู้นำจะเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ เพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายกลุ่ม การจูงใจสมาชิกองค์การให้ทำงานบรรลุเป้าหมายเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อกลไกกลุ่มและวัฒนธรรมกลุ่ม ภาวะผู้นำต้องอาศัยการจูงใจ บุคคลจะไม่ได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้นำ เว้นแต่เขาจะจูงใจบุคคลอื่นได้ ผู้นำที่มีเหตุผลในระดับหนึ่งจะเป็นผู้นำที่มีอำนาจ มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นและสามารถชักจูงบุคคลให้ทำงานได้

ภาวะผู้นำมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. การเป็นผู้นำโดยการใช้อิทธิพล (influence) ในการดำเนินงาน กล่าวคือ การที่ผู้นำใช้อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ในความสัมพันธ์ ซึ่งมีอยู่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวกโดยการใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกัน เพื่อมุ่งให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้¹⁸

2. กระบวนการของภาวะการเป็นผู้นำ คือ การใช้อิทธิพลซึ่งไม่มีลักษณะบังคับ เพื่อจะอำนวยความสะดวกและประสานงานกิจการของสมาชิกของกลุ่ม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มตามที่ตั้งไว้ในแง่คุณสมบัตินั้น ภาวะการเป็นผู้นำเป็นคุณสมบัติ หรือลักษณะซึ่งมีในบุคคล ซึ่งสามารถใช้อิทธิพลดังกล่าวได้เป็นผลสำเร็จ¹⁹

¹⁸ สมพงษ์ เกษมสิน, *การบริหาร*(กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2526), 56-60.

¹⁹ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, *องค์การและการจัดการ*, 188.

3. การมีลักษณะผู้นำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในอันที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จของการบริหารงาน ลักษณะของการเป็นผู้นำจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง เพื่อนำไปใช้ตามสภาพที่เหมาะสมและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมของตนในลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่และอำนาจบารมีเป็นเครื่องมือทั้งลักษณะที่เป็นพิธีการและไม่เป็นพิธีการ ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดพลังร่วมของกลุ่ม มุ่งสู่การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.4 ปัจจัยที่ทำให้ระบอบการเมืองประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว

การแข่งขันทางการเมืองในสนามเลือกตั้ง ไม่ใช่เรื่องง่ายนักที่ผู้สมัครคนหนึ่งจะสามารถโน้มน้าวใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับตน เนื่องจากในการเลือกตั้งแต่ละครั้งมีเงื่อนไขหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง ถึงขนาดที่เศรษฐพร คุศรีพิทักษ์ ได้กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า ในการลงสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าผู้สมัครจะมีอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างไร และไม่ว่าจะใช้วิธีการใดเพื่อให้ได้คะแนนเสียง ไม่ได้เป็นหลักประกันว่าผู้สมัครจะได้รับชัยชนะในการแข่งขัน²⁰ ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลแนวคิดเกี่ยวกับเงื่อนไขที่น่าจะส่งผลกระทบต่อได้รับเลือกตั้งที่ศึกษา โดยนักวิชาการด้านการสื่อสารการเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ พอสรุปได้เป็นเงื่อนไข 2 ประเภท คือ เงื่อนไขที่มาจากตัวผู้สมัคร และเงื่อนไขภายนอกของผู้สมัคร ดังนี้

1. การวางแผนในของสืบทอดตำแหน่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง หมายถึง คุณสมบัตส่วนตัวของผู้สมัคร ได้แก่

1.1 บารมี หมายถึง คุณความดีที่ผู้สมัครได้สั่งสมไว้ ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกรงใจ จงรักภักดี และเคารพนับถือผู้สมัคร ดังนั้นเมื่อผู้สมัครขอให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสนับสนุนตนในสนามเลือกตั้งย่อมได้รับความร่วมมือ²¹

1.2 การศึกษา พื้นฐานการศึกษามีอิทธิพลมากพอสมควรที่จะทำให้ผู้สมัครได้รับเลือกตั้ง หากผู้สมัครจบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก หรือมีคุณวุฒิพิเศษเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งย่อมดึงดูดใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากคุณวุฒิของผู้สมัครเหนือกว่าผู้สมัครคนอื่น ๆ จะยิ่งเป็นความได้เปรียบ ซึ่งผู้สมัครควรย้าให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับทราบ²²

²⁰ เศรษฐพร คุศรีพิทักษ์, *ถ้าอยากเป็นผู้แทน* (กรุงเทพฯ: โครงการศึกษานโยบายสาธารณะ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ม.ป.พ), 138.

²¹ เรื่องเดียวกัน, 139-140.

²² เรื่องเดียวกัน, 140.

1.3 ถิ่นกำเนิด หมายถึง การเป็นผู้สมัครที่เป็นคนท้องถิ่นหรือเป็นผู้สมัครที่มาจากต่างถิ่น ซึ่งผู้สมัครทั้ง 2 ประเภทมีข้อได้เปรียบกันอยู่หลายประการ กล่าวคือ ผู้สมัครที่เป็นคนในท้องถิ่นมีความได้เปรียบในแง่ที่รู้จักผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากกว่า ขณะเดียวกันผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะรู้จักผู้สมัครมากกว่าผู้สมัครต่างถิ่น ความเป็นผู้กว้างขวางของผู้สมัครย่อมทำให้ขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ง่าย ขณะที่ผู้สมัครจากต่างถิ่นจะได้เปรียบในแง่ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ค่อยรู้จักประวัติ หรือถ้ารู้จักเฉพาะในด้านดีที่ผู้สมัครเปิดเผยเท่านั้น แต่จะเสียเปรียบในแง่ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอาจจะขาดความไว้วางใจ²³

1.4 บุคลิกลักษณะ หมายถึง หน้าตาท่าทาง น้ำเสียง กิริยามารยาทของผู้สมัครซึ่งเหล่านี้สามารถดึงดูดใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เป็นอย่างดี โดยผู้สมัครที่มีบุคลิกภาพงดงาม สง่ามีเสน่ห์ ย่อมเป็นที่ประทับใจและสามารถช่วยโน้มน้าวใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครได้

1.5 ผลงานของผู้สมัคร ผู้สมัครที่มีผลงานเป็นที่ปรากฏต่อสาธารณะ เช่น ทำนุบำรุงวัด โรงเรียน สร้างถนนหนทาง ย่อมสามารถช่วยโน้มน้าวใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงให้กับตนได้ นอกจากนี้สำหรับผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัครยังเป็นสิ่งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้ในการพิจารณาว่าผู้สมัครเหมาะสมกับตำแหน่งหรือไม่ และในกรณีของผู้สมัครที่อยู่ในตำแหน่งผลงานยังเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าผู้สมัครควรจะได้รับเลือกตั้งให้กลับเข้ามาดำรงตำแหน่งอีกหรือไม่²⁴

1.6 อาชีพของผู้สมัคร ผู้สมัครที่มีอาชีพเดิมเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับประชาชนได้ช่วยเหลือประชาชน หรือเป็นที่รู้จักของประชาชน จะเป็นพื้นฐานที่ดีต่อการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองยกตัวอย่างเช่น อาชีพแพทย์ ทนายความ นักร้อง และนักแสดง เป็นต้น เนื่องจากงานของผู้แทนราษฎรเป็นงานที่ผู้สมัครอาสาเข้ามาทำงานรับใช้ประชาชน หากผู้สมัครเคยทำงานเพื่อประชาชนมาก่อน ย่อมมีโอกาสมากที่ประชาชนจะมอบความไว้วางใจให้²⁵

1.7 พื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว ผู้สมัครที่มีบุคคลในครอบครัวเป็นนักการเมือง ย่อมมีโอกาสเรียนรู้และได้รับผลประโยชน์ทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัวซึ่งเมื่อผู้สมัครขอความช่วยเหลือเพื่อให้ได้รับชัยชนะในสนามเลือกตั้ง ย่อมจะมีเครือข่ายที่พร้อมให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี²⁶

²³ เรื่องเดียวกัน, 141.

²⁴ สมบัติ จันทรวงศ์, “สมัครรับเลือกตั้ง : การสอบใบอนุญาตประกอบอาชีพนักการเมือง (2),” (มติชนสุดสัปดาห์ 11, 28 เมษายน 2534), 45-46.

²⁵ เรื่องเดียวกัน, 44.

²⁶ สมบัติ จันทรวงศ์, “สมัครรับเลือกตั้ง: การสอบใบอนุญาตประกอบอาชีพนักการเมือง (2),” 45-46.

1.8 สถานภาพทางการเงินของผู้สมัคร เงื่อนไขนี้กรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งหลายคนกล่าวตรงกันว่า การเลือกตั้งจะชนะหรือไม่นั้นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ เงิน ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขที่กำหนดว่าผู้สมัครจะสามารถดำเนินการรณรงค์หาเสียงได้ตามที่วางแผนไว้หรือไม่ เพราะการหาเสียงเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ต้องมีทุนในการดำเนินการไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายในการหยังเสียงการหาข้อมูลของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง การจ้างบริษัทที่ปรึกษา การจัดทำสื่อและซื้อสื่อโฆษณา เป็นต้น เมื่อมีทุนมากจะสามารถดำเนินการหาเสียงได้กว้างขวางและมีความคล่องตัวสูงในการใช้รูปแบบการหาเสียงที่หลากหลาย²⁷

2. การวางแผนเกี่ยวกับเงื่อนไขภายนอกของผู้สมัคร หมายถึง เงื่อนไขอื่น ๆ นอกเหนือจากคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร ได้แก่

2.1 พรรคการเมืองที่สังกัด ผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองที่ประชาชนกำลังสนใจจะช่วยให้ผู้สมัครมีโอกาสสูงที่จะได้รับความนิยมมากจนชนะการเลือกตั้ง ดังตัวอย่างกรณีของพรรคประชาธิปัตย์ที่ได้รับความนิยมจากชาวกรุงเทพมหานครเป็นอย่างมากในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2529²⁸ ทำให้ผู้สมัครของพรรคสามารถชนะการเลือกตั้งในพื้นที่นี้ได้ถึง 16 คน เพิ่มจากปี พ.ศ. 2526 ถึง 8 คน

2.2 การสนับสนุนของพรรคการเมืองที่สังกัด หากผู้สมัครได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองอย่างเต็มที่ย่อมมีโอกาสสูงที่จะได้รับเลือกตั้ง²⁹ เช่น การสนับสนุนด้านงบประมาณการหาเสียง การสนับสนุนของหัวหน้าพรรคและแกนนำพรรคโดยการช่วยผู้สมัครลงพื้นที่หาเสียง

2.3 สภาพสังคมหรือสภาพท้องถิ่นของเขตเลือกตั้งนั้น ๆ เช่น ความเป็นเมือง ประชาคม หรือชนบท ความแตกต่างของขนาดและความเจริญมีผลทำให้รูปแบบการแข่งขันความโดดเด่นของประเด็นปัญหา และระดับความแข็งแกร่งของพรรคแตกต่างกันไป³⁰ ผู้สมัครที่เข้าใจสภาพท้องถิ่นของเขตเลือกตั้งที่ตนเองลงสมัครเป็นอย่างดี และมีวิธีการหาเสียงที่สอดคล้องกับเขตเลือกตั้งย่อมนำไปสู่ชัยชนะในการเลือกตั้ง

²⁷ สุจิต บุญบงการ, *เงินกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร* (ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2538), 43.

²⁸ เศรษฐพร คูศรีพิทักษ์, *ถ้าอยากเป็นผู้แทน*, 139.

²⁹ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, *แนวความคิดในการหาเสียงเลือกตั้ง* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประสิทธิ์ ภัณฑ์แอนด์พริ้นติ้ง, 2545), 45.

³⁰ เรื่องเดียวกัน, 48.

2.5 การวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจทางการเมืองของนักการเมือง

ความยากลำบากในการสืบทอดอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองรุ่น ลูก (รุ่นหลาน) และความพ่ายแพ้ในสนามเลือกตั้งของตระกูลนักการเมืองใหญ่บางตระกูล เช่น ตระกูลคุณปลื้ม ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2550 ตระกูลฉายแสงและตันเจริญในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2554 ทำให้นักวิชาการจำนวนหนึ่งเริ่มตั้งคำถามกับอิทธิพลและบทบาทของตระกูล นักการเมืองเก่า ๆ ที่มีผลต่อชัยชนะในการเลือกตั้ง³¹ ในขณะที่ภาพของการกำกับและควบคุมพรรคการเมือง (อย่างเบ็ดเสร็จ) ของตระกูลนักการเมืองในพรรคการเมืองใหญ่หลายพรรค เช่น ตระกูลชินวัตร ในพรรคเพื่อไทย ตระกูลศิลปอาชาในพรรคชาติไทยพัฒนา ตระกูลชิดชอบในพรรคภูมิใจไทย และตระกูลคุณปลื้มในพรรคพลังชล ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 กลับสะท้อนภาพความต่อเนื่องของบทบาทและอิทธิพล ของตระกูลนักการเมืองใหญ่ ๆ ที่มีต่อกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยของ ประเทศไทย ยิ่งไปกว่านั้น ผลการศึกษาล่าสุดเกี่ยวกับพัฒนาการของตระกูลนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย ยืนยันข้อมูลที่หนักแน่นว่าบทบาทและอิทธิพลของตระกูลการเมืองเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของประเทศไทยมากกว่าสามทศวรรษ และยังไม่เห็นทีว่าจะหมดไปโดยง่าย³² การหาคำตอบว่า ตระกูล นักการเมืองซึ่งกุมอำนาจทางการเมืองไทยเป็นใครมาจากไหน น่าจะทำให้ภาพความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของไทยมีความคมชัดยิ่งขึ้น

งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งในอดีตของไทยจำนวนมากยืนยัน ข้อค้นพบที่ค่อนข้างจะสอดคล้องกันว่าคุณสมบัติส่วนตัวและความสามารถของ นักการเมือง เช่น ความรู้ทางวิชาการ วิสัยทัศน์ในการมองและกำหนดทิศทาง ของประเทศ (ทั้งในเชิงอุดมการณ์และในแง่ประเด็นปัญหา) ทักษะในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย และประสบการณ์ทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครของประชาชน³³ คุณสมบัติ เหล่านี้จากการศึกษาเกี่ยวกับชนชั้นนำและ

³¹ มติชนออนไลน์, เจาะใจ 'สุรชาติ' ดับไฟแคมป์ 'ปชป. + เพื่อไทย' ตั้งรัฐบาลแห่งชาติ วางแผนพัฒนาประเทศอีก 20 ปีข้างหน้า (2554, 7 กันยายน) มติชน 7 กันยายน 2554, <http://www.matichon.co.th/mtc-flv-window.php?newsid=1315393561> (สืบค้นเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2560).

³² สติธร ธนานิธิโชติ, *ตระกูลการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย*, 5-23.

³³ ถวิลวดี บุรีกุล, “การเมืองเรื่องการเลือกตั้งและปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองและผู้สมัคร: วิเคราะห์จากการเลือกตั้ง 3 ก.ค. 2554,” *วารสารสถาบันพระปกเกล้า* 9(2), (2554): 5-28.

ตระกูลการเมืองในหลายประเทศพบว่า มักจะมีอยู่ในตัวนักการเมืองที่เป็นสมาชิกของตระกูลการเมือง โดยเฉพาะตระกูลที่มีความเก่าแก่และมีบทบาททางการเมืองอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากตระกูลนักการเมืองเหล่านี้มักมีฐานะของการเป็นชนชั้นนำในสังคมซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มทางสังคมที่มีโอกาสดีกว่าคนกลุ่มอื่น ๆ ในการแสดงออกและเรียนรู้ทางการเมือง จนสามารถสั่งสม บ่มเพาะและถ่ายทอดคุณสมบัติของผู้นำทางการเมืองภายในกลุ่มของตน ผ่านการได้รับการศึกษา ที่ดีมีคุณภาพ และการมีประสบการณ์โดยตรงในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรม และการตัดสินใจสำคัญ ๆ ทางการเมือง นักการเมืองที่เป็นสมาชิกในตระกูลการเมืองจึงน่าจะมี คุณสมบัติส่วนตัวและประสบการณ์ก่อนลงเล่นการเมืองที่แตกต่างไปจากนักการเมืองอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกตระกูลการเมือง และการเป็นสมาชิกในตระกูลการเมืองก็น่าจะมีผลต่อการได้รับการเลือกตั้งของนักการเมืองไทยไม่ โดยตรงก็โดยอ้อม

จากการสำรวจงานวิจัยในต่างประเทศพบว่า ตระกูลการเมืองเป็น ปรากฏการณ์ที่ดำรงอยู่ควบคู่กับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของหลายประเทศทั่วโลกมาเป็นเวลานาน การศึกษาของ Hess ซึ่งเป็นการสำรวจข้อมูลสมาชิกรัฐสภาของสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ ค.ศ.1774 ถึง กลางทศวรรษที่ 1960 พบว่า มีตระกูลการเมืองราว 700 ตระกูลที่มีสมาชิกในตระกูลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเคยดำรงตำแหน่งในสภาองเกรส (Congress) นับรวมจำนวนได้เกือบ 1,700 คน จากจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมด 10,000คน หรือคิดเป็นร้อยละ 17 ถึงแม้ว่าสัดส่วนของสมาชิกรัฐสภาที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะตระกูลการเมืองดังกล่าวจะมีแนวโน้มลดลง อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาเมื่อไม่นานมานี้ของ Dal Bo et al.ยังคงพบข้อมูลที่น่าสนใจว่ามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) ของสหรัฐอเมริกากว่าร้อยละ 7 ที่สามารถถูกจัดอยู่ใน กลุ่มนักการเมืองที่มีความสัมพันธ์แบบตระกูลการเมืองได้ สัดส่วนของนักการเมืองประเภทนี้ในสภาผู้แทนราษฎรที่ใกล้เคียงกันยังพบในประเทศอาร์เจนตินา ที่พบว่าสัดส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความสัมพันธ์กันในแบบตระกูล การเมืองมีประมาณร้อยละ 10

นอกจากนี้บทบาทของตระกูลการเมืองดูเหมือนว่าจะปรากฏเด่นชัดมาก ในบางประเทศ เช่น จากการสำรวจข้อมูลสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของญี่ปุ่นในช่วงระหว่าง ค.ศ.1970-2000 พบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความสัมพันธ์ กันในลักษณะตระกูลการเมืองมีถึงประมาณหนึ่งในสามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ในเม็กซิโก สัดส่วนของนักการเมืองประเภทนี้มีประมาณร้อยละ 20-40 ใกล้เคียงกับสัดส่วนของนักการเมืองที่มีความสัมพันธ์แบบตระกูลการเมืองในรัฐสภาของประเทศอินเดีย และฟิลิปปินส์ในขณะที่ในการเมืองของประเทศอิตาลีก็ปรากฏข้อมูลชัดเจนว่า มีนักการเมืองที่มีชื่อเสียงจำนวนมากเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติกับนักธุรกิจของบริษัทขนาดใหญ่และนักการเมืองคนอื่น ๆ ความวิตกกังวลในเรื่องการสืบทอดอำนาจทางการเมืองผ่านอิทธิพลและบทบาทของตระกูลการเมืองจึงมิได้จำกัดอยู่เพียงเรื่องชนชั้นเท่านั้น แต่ยังเชื่อมโยงกับประเด็น

เรื่อง "ผลประโยชน์ทับซ้อน" (Conflict of Interest) ซึ่งเกิดจาก การเข้าไปมีอำนาจอย่างต่อเนื่องใน กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะของตระกูลการเมืองบางตระกูลอีกด้วย

อิทธิพลของตระกูลการเมืองบางกลุ่มในกระบวนการนโยบายสาธารณะ มักนำไปสู่การ กำหนดหรือปฏิบัติใช้นโยบายสาธารณะที่คำนึงถึงผลประโยชน์ ของคนเฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มที่มี ผลประโยชน์เกื้อกูลกับตระกูลของ นักการเมืองเหล่านั้น ดังที่อาซาโกะและคณะ (2012) พบในกรณี ของญี่ปุ่นว่า นักการเมืองที่มีความสัมพันธ์แบบตระกูลการเมืองมีแนวโน้มที่จะมีศักยภาพในด้านการ พัฒนาเศรษฐกิจต่ำกว่านักการเมืองที่ไม่มีความสัมพันธ์แบบตระกูล เนื่องจากนักการเมืองที่มีความสัมพันธ์แบบตระกูลการเมืองมักจะกระจายผล ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ (งบประมาณ) ไปยัง ประชาชนบางกลุ่มในเขตเลือกตั้งของตนเท่านั้นสายสัมพันธ์ในลักษณะตระกูลของนักการเมืองจึงอาจ ส่งผลในทางลบต่อคุณภาพของประชาธิปไตยและการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว

การศึกษาในบางประเทศ เช่นฟิลิปปินส์พบว่า ความสัมพันธ์และอิทธิพลของตระกูล การเมืองทำให้การเมืองของฟิลิปปินส์พัฒนาไปสู่ระบบการเมืองที่ยึดถือตัวบุคคล ซึ่งมีผลเป็นการบั่น ทอนการสร้างรัฐที่เข้มแข็ง และเป็นอุปสรรคต่อ การคิดริเริ่มนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนใน วงกว้าง เนื่องจากการปฏิรูป เพื่อการพัฒนาสถาบันทางการเมืองและสถาบันทางเศรษฐกิจสำคัญ ๆ มักจะถูกปิดกั้นขัดขวางโดยสมาชิกของตระกูลการเมืองผู้ได้ประโยชน์จากสถานะความ ได้เปรียบของ ตนแน่นอนว่า การปิดกั้นขัดขวางดังกล่าวย่อมเป็นอุปสรรคต่อการกำเนิดและก่อตั้งอย่าง ยั่งยืนของ บรรดาพรรคการเมืองต่าง ๆ ซึ่งในระบอบประชาธิปไตยถือเป็นสถาบัน ทางการเมืองที่ทำหน้าที่ เชื่อมโยงผลประโยชน์และความต้องการของประชาชนในเขตเลือกตั้งเข้าสู่กระบวนการนโยบาย สาธารณะและการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม การดำรงอยู่ของตระกูลการเมืองในการเมืองการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยนั้นไม่ใช่หลักฐานยืนยันว่าอำนาจหรืออิทธิพลของนักการเมือง ที่มาจากตระกูลเดียวกัน จะตกทอดถึงกันไปโดยอัตโนมัติ แต่นักการเมืองที่มีสายสัมพันธ์ในลักษณะตระกูลการเมืองจะอาศัย ปัจจัยความได้เปรียบของวงศ์ตระกูล เช่น ความมั่งคั่ง พรสวรรค์ความนิยมในหมู่ประชาชนหรือ ภาพลักษณ์ เป็นตัวส่งเสริมให้ตนเองประสบความสำเร็จในเส้นทางการเมือง และสามารถส่งต่อ ความได้เปรียบดังกล่าวไปยังนักการเมืองรุ่นลูกรุ่นหลานต่อไป

ในกรณีของสหรัฐอเมริกา การศึกษาของดัลโบและคณะ แสดงให้เห็นว่าสมาชิก รัฐสภาที่ดำรงตำแหน่งหลายวาระมีความเป็นไปได้สูงที่จะมีเครือข่ายที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาดำรง ตำแหน่งเดียวกันอีกในอนาคตเนื่องจาก ความได้เปรียบในเรื่องชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลและการอาศัย พึ่งพาเครื่องมือ และกลไกทางการเมืองที่คนในตระกูลรุ่นก่อน ๆ ได้วางรากฐานไว้ การศึกษาของ ฟายน์สไตน์ได้สรุปและขยายความเพิ่มเติมว่านักการเมืองที่มีสายสัมพันธ์ในลักษณะตระกูลการเมือง นั้นมีความได้เปรียบในการเลือกตั้ง อย่างน้อยในสองประการสำคัญประการแรกคือ ความได้เปรียบใน

เรื่องทุน (Capital Advantages) ซึ่งในที่นี้หมายถึงทุนในรูปทรัพยากร บุคลากร และทักษะที่นักการเมืองอาจได้รับมาในฐานะทายาททางการเมือง เช่น นักการเมืองที่เป็นทายาทของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมักมีโอกาสดีในการเข้าถึงและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับบุคลากรในองค์กรที่นักการเมืองในตระกูลรุ่นก่อนเคยเข้าไปทำงานอยู่ ความสัมพันธ์ตรงนี้มีส่วนช่วยให้การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของทายาททางการเมืองมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีโอกาสดีในการได้รับการสนับสนุนจากบุคคลที่มีชื่อเสียงและเครือข่ายต่าง ๆ ซึ่งอาจรวมถึงการได้รับ การสนับสนุนทางการเงินจากผู้บริจาคเงินกลุ่มต่าง ๆ ด้วย ประการที่สอง นักการเมืองที่มีสายสัมพันธ์ในลักษณะตระกูลการเมืองมีความได้เปรียบในเรื่องการเป็นที่รู้จักของประชาชนในเขตเลือกตั้ง โดยเฉพาะหากนักการเมืองรุ่นก่อน ๆ สามารถ สร้างความเชื่อถือศรัทธาจนตระกูลของตัวเองกลายเป็น "เครื่องหมายการค้า (Brand Name)" ที่เป็นที่รับรู้และจดจำได้ในวงกว้าง ส่งผลให้โอกาสนักการเมืองผู้เข้ามาสืบทายาททางการเมืองจะได้รับการเลือกตั้งเปิดกว้างตั้งแต่ก้าว แรกที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง

การทบทวนปรากฏการณ์การดำรงอยู่ของตระกูลนักการเมืองและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการศึกษาในต่างประเทศที่กล่าวมาสะท้อนว่า การศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของตระกูลนักการเมืองนั้นจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยที่รอบด้าน ทั้งปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ที่เกี่ยวข้องกับ ตัวนักการเมืองเป็นรายบุคคลหรือรายตระกูล และปัจจัยเชิงสถาบัน และสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการมีอิทธิพลและการแสดงบทบาทของนักการเมืองและตระกูลนักการเมืองควบคู่กันไป ด้วยเหตุนี้ การตอบคำถามว่า ตระกูลนักการเมืองซึ่งกุมอำนาจทางการเมืองเป็นใครมาจากไหน? ในบริบทการเมืองไทยที่เข้าใจง่ายและชัดเจนที่สุดจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์เปรียบเทียบว่านักการเมืองที่มีความสัมพันธ์แบบตระกูลการเมืองมีคุณสมบัติส่วนบุคคล แตกต่างจากนักการเมืองที่ไม่มีความสัมพันธ์แบบตระกูลการเมืองหรือไม่ ในเรื่องใดบ้าง

เนื่องจากนักการเมืองที่สัมพันธ์ในลักษณะตระกูลการเมือง มักอาศัยปัจจัยความได้เปรียบและภาพลักษณ์ของวงศ์ตระกูล เป็นตัวส่งเสริมให้ตนเองประสบความสำเร็จในเส้นทางการเมืองนักการเมืองที่มีสายสัมพันธ์ในแบบตระกูลการเมือง โดยเฉพาะในประเทศไทยจึงน่าจะมี ความแตกต่างจาก นักการเมืองที่ไม่มีความสัมพันธ์แบบตระกูลการเมืองอย่างน้อยในเรื่องภูมิหลังทาง เศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา และประสบการณ์ ก่อนได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ การเคยเป็นนักธุรกิจ และการเคยเป็นนักการเมืองท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการดำรงอยู่ของตระกูลนักการเมืองในการเมือง เรื่องการเลือกตั้งของไทยเป็นปรากฏการณ์ที่พบเห็นได้ทั่วไปในทุกภูมิภาค สัดส่วนของนักการเมืองที่มีและไม่มีสายสัมพันธ์ในแบบตระกูลนักการเมืองในภูมิภาคต่าง ๆ จึงไม่น่าจะแตกต่างกันมากนัก

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเด็นในเรื่องของการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง กลุ่มตระกูลการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทราและท้องถิ่นอื่นในประเทศไทย รวมทั้งในประเด็นพัฒนาการและบทบาททางการเมืองของกลุ่มธุรกิจการเมือง โดยมียุทธศาสตร์ดังนี้

ไอฟาร ถิ่นบางเตียว³⁴ ได้ศึกษาการต่อสู้เพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของชนชั้นนำในท้องถิ่นในภาคตะวันออก พบว่าองค์กรของตระกูลชนชั้นนำระดับจังหวัดที่ถูกสถาปนาอำนาจและตกผลึกเป็นโครงสร้างอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัด ดำรงอยู่ได้ด้วยการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การเมือง ให้แก่เครือข่ายทางการเมืองเป็นเวลายาวนานอย่างต่อเนื่องเป็นกลไกสำคัญในการหล่อเลี้ยงให้องค์กรชนชั้นนำดำรงตำแหน่งอยู่ได้ โดยการสนับสนุนเครือข่ายเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท่ามกลางกระแสการกระจายอำนาจและระบบธุรกิจการเมืองที่ขยายตัวจากระดับชาติเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกือบทั้งหมดจึงเป็นตัวแทนของกลุ่มตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัดนั่นเอง

ศรุดา สมพอง³⁵ ได้ศึกษาเกี่ยวกับนักการเมืองถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทรา สรุปได้ว่าสถานการณ์การเมืองในจังหวัดฉะเชิงเทรา การสังกัดพรรคหรือการที่จะนำนโยบายพรรคมาช่วยในการหาเสียงนั้น มีส่วนสำคัญน้อยมากในการที่จะทำให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง จะเห็นได้ชัดเจนจากการเลือกตั้งในหลายๆ ครั้งที่จะมีการย้ายพรรคสังกัดของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้สมัครก็ยังคงเป็นกลุ่มบุคคลเดิม ๆ จากการเลือกตั้งที่ผ่านมา การลงคะแนนเสียงของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทราโดยมากก็ยังเป็นการลงคะแนนเสียงโดยการยึดที่ตัวบุคคลเป็นหลัก กลุ่มอิทธิพลทางการเมืองของจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีการแข่งขันกันอย่างชัดเจน มีอยู่ด้วยกัน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตระกูลฉายแสงและกลุ่มตระกูลตันเจริญ เนื่องจากการวางมือทางการเมืองของนายไกรสร นันทมานพ ทำให้กลุ่มนี้ลดบทบาทลงแต่การแข่งขันทางการเมืองของทั้งสองกลุ่มนี้ก็ไม่ได้มีความเข้มข้นมากนัก เพราะภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (ฉบับที่ 16) ได้กำหนดให้เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ 1 คน ซึ่งทั้ง 2 กลุ่ม ได้มีการแบ่งพื้นที่กันอย่างชัดเจนอยู่แล้ว ในการสังกัดพรรคก็เป็นการสังกัดในพรรคเดียวกันคือพรรคไทยรักไทย จึงทำให้ภาพ

³⁴ไอฟาร ถิ่นบางเตียว, “เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในภาคตะวันออกของประเทศไทย,” *วารสารรัชมงคล* 28 (2553): 200.

³⁵ศรุดา สมพอง, *นักการเมืองถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทรา* (นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, 2550), 80.

โดยรวมการแข่งขันกันในพื้นที่ไม่มีการต่อสู้กันที่รุนแรงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ในเรื่องของการเลือกตั้งท้องถิ่นต่าง ๆ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ก็ยังมีความเข้มข้นในการที่จะวางตัวผู้สมัครของกลุ่มตนเขาไป

สตีล ธนานิธิโชติ³⁶ ได้ทำการศึกษาตระกูลการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 2554 ซึ่งผลการศึกษาในบทความนี้ยืนยันว่าตระกูลการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 2554 ยังคงมีอยู่ทั้งในแง่ปริมาณคือมีตระกูลการเมืองที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งมากกว่า 1 คนถึง 42 ตระกูล รวม 90 คน คิดเป็นร้อยละ 18 ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดและในแง่ความเข้มข้นซึ่งสะท้อนจากการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของสัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะตระกูลการเมืองตลอดระยะเวลากว่า 30 ปีที่ผ่านมา และเมื่อนำไปพิจารณาร่วมกับสัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการเลือกตั้งครั้งล่าสุด ที่มีคนในตระกูลเดียวกันเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก่อนที่มีจำนวนถึง 210 คน คิดเป็นร้อยละ 42 ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ก็จะทำให้เห็นภาพของการส่งต่อความสำเร็จทางการเมืองจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งของตระกูลการเมืองในประเทศไทยที่ชัดเจนยิ่งขึ้นอีก ดังนั้น ภาพของการกำกับและควบคุมพรรคการเมือง (อย่างเบ็ดเสร็จ) ของตระกูลนักการเมือง ในพรรคการเมืองใหญ่หลายพรรค เช่น ตระกูลชินวัตรในพรรคเพื่อไทย ตระกูลศิลปอาชาในพรรคชาติไทย ตระกูลชิดชอบในพรรคภูมิใจไทย หรือแม้แต่ตระกูลคุณปลื้มในพรรคเกิดใหม่อย่างพรรคพลังชล ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 จึงเป็นภาพสะท้อนของความต่อเนื่องในบทบาทและอิทธิพลที่ตระกูลนักการเมืองใหญ่ ๆ มีต่อกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย ยิ่งไปกว่านั้นการปรากฏตัวของนักการเมืองหน้าใหม่ที่เป็นลูกหลานในตระกูลนักการเมืองสำคัญๆ ในพื้นที่ซึ่งมีได้อยู่ภายใต้อิทธิพลแบบอุปถัมภ์ของตระกูลโดยตรง แต่เป็นพื้นที่ซึ่งพรรคการเมืองบางพรรคมี “ฐานเสียง” (หรืออาจเรียกว่าเป็น “คะแนนจัดตั้ง”) หนาแน่น เช่น กรณีของผู้สมัครนามสกุล เทียนทอง บรรทัดฐาน และพร้อมพันธ์ ในสนามเลือกตั้งกรุงเทพฯ ได้ช่วยตอกย้ำว่าอิทธิพลและบทบาทของตระกูลนักการเมืองมิได้ลดลงและอาจจะเพิ่มขึ้นหรืออาจจะเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบที่สลับซับซ้อนมากกว่าในอดีตเสียอีก

นุชปภาดา ธนวิโรตม³⁷ ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล นครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการ

³⁶ สตีล ธนานิธิโชติ, ตระกูลการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ, 19.

³⁷ นุชปภาดา ธนวิโรตม, “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2557), 98.

เลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในประเด็นผู้รับสมัคร ได้รับเลือกตั้ง เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ต่อประชาชนและสังคม

พรณิการ์ ฉายากุล³⁸ ได้ศึกษาประวัติศาสตร์การเมืองท้องถิ่นของเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ในประเด็นที่ว่าปัจจัยที่ทำให้กลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทโดดเด่น สามารถรักษาฐานอำนาจในเทศบาลเมืองศรีสะเกษได้ อย่างยาวนาน สำหรับปัจจัยที่ทำให้กลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทโดดเด่นสามารถรักษาฐานอำนาจในเทศบาลเมืองศรีสะเกษได้อย่างยาวนานนั้น ประกอบไปด้วย 3 ปัจจัยสำคัญ คือ 1) ความเข้มแข็งของกลุ่มที่เกิดจากตัวผู้นำกลุ่ม 2) ความเข้มแข็งที่เกิดจากการประสานผลประโยชน์กับตระกูลอื่นและการดึงผู้สมัครอิสระที่มีความโดดเด่นให้เข้ามาอยู่ในสังกัดของกลุ่ม 3) การสร้างและวางรากฐานทางการเมืองไว้ได้อย่างมั่นคงและยาวนาน

สิทธิโชค ลางกุลานนท์³⁹ ได้ศึกษาพัฒนาการและบทบาททางการเมืองของกลุ่มธุรกิจการเมืองในประเทศไทย ซึ่งผลการศึกษากลุ่มธุรกิจการเมืองในประเทศไทย พบว่า กลุ่มธุรกิจการเมืองเกิดขึ้นในประเทศไทยด้วยเหตุผลทางโครงสร้างและความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างอำนาจทางการเมืองกับอำนาจทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ชนชั้นนำทางการเมืองและชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ ซึ่งสองกลุ่มมีการพึ่งพาอาศัยกันและกัน อย่างไรก็ตาม ระเบียบการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นหนึ่งในปัจจัยหรือช่องทางที่เปิดโอกาสให้นักธุรกิจเข้ามามีบทบาทด้วยตนเองมากขึ้นผ่านระบบพรรคการเมือง กลุ่มนักธุรกิจ กลายมาเป็นนักการเมืองสามารถนำอำนาจทางการเมืองผลักดันนโยบายสาธารณะต่าง ๆ โดยเฉพาะนโยบายด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตอย่างรวดเร็ว อีกด้านหนึ่งทำให้ยังมีการแสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจการเมืองด้วยเช่นกัน ทำให้นโยบายหลายนโยบายตอบสนองหรือให้ประโยชน์ทางธุรกิจ

ประจักษ์ ก้องกีรติ⁴⁰ กล่าวถึงแนวโน้ม 7 ประการความต่อเนื่องของระบบการเมืองและการเลือกตั้งไทย หลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2540 เป็นต้นมา โดยมีแนวโน้ม 7 ประการ ได้แก่ 1) มุ่งสู่ระบบสองพรรคการเมืองใหญ่อย่างชัดเจน 2) หากทั้งสองพรรคใหญ่ยังคงครองอันดับเดิมตลอด การ

³⁸ ฉายากุล, พรณิการ์, “ประวัติศาสตร์การเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมือง ศรีสะเกษ พ.ศ. 2523-25501,” *วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง*1(2557): 187-210.

³⁹ สิทธิโชค ลางกุลานนท์, “พัฒนาการและบทบาททางการเมืองของกลุ่มธุรกิจการเมืองในประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2552), 122-125.

⁴⁰ ประจักษ์ ก้องกีรติ, “แนวโน้ม 7 ประการหลังการเลือกตั้ง 3 ก.ค.,” *ประชาไท* 20 กรกฎาคม 2554, <http://prachatai.com/journal/2011/07/36106> (สืบค้นเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2560).

เมืองไทยจะไม่มีเสถียรภาพ 3) อนาคตของพรรคชนากลางและเล็กไม่โปร่งใส โดยมีผลงานแย้งตั้งแต่ 2544 เป็นต้นมา 4) เริ่มเกิดภูมิภาคนิยม อย่างไรก็ตามปรากฏการณ์นี้เพิ่งเกิดขึ้นหลังพฤษภาทมิฬ ดังนั้น จึงยังเปลี่ยนแปลงได้ 5) การแข่งขันในกรุงเทพฯ สะท้อนความเป็นคนกรุงเทพฯ ที่ไม่เคยจงรักภักดีต่อพรรคการเมืองใด เปลี่ยนไปทุกการเลือกตั้ง ไม่เคยมีพรรคใดครองเสียงคนกรุงเทพฯ ได้เกิน 2 สมัย 6) ความตื่นตัวในการเลือกตั้งของประชาชนคนไทย จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสูงขึ้นตลอด 7) สะท้อนการลดบทบาทของตระกูลการเมืองเก่า ๆ โดยพบบางตระกูลสูญพันธุ์ไป นอกจากนี้ยังกล่าวถึง อิทธิพลของตระกูล พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในปาร์ตี้ลิสต์และระบบเขต มีรายชื่อชนะด้วยอิทธิพลตระกูล เหลือเพียง 2-3 ตระกูลเท่านั้น

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2541) การเมืองในระดับท้องถิ่นกับการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย: ศึกษาเปรียบเทียบการเมืองท้องถิ่นของสองนครในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า งานศึกษาวิจัยนี้ มุ่งศึกษาการเมืองการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยในพื้นที่เขตเมือง ได้แก่ เทศบาลนครของไทย โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาถึงลักษณะทางการเมืองแบบเป็นทางการในระดับท้องถิ่น เน้นเทศบาล (2) เพื่อศึกษาถึงลักษณะทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการในระดับท้องถิ่น เน้นการเมืองแบบไม่เป็นทางการที่เข้าไปสัมพันธ์กับเทศบาล และ (3) เพื่อศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเมืองแบบเป็นทางการ กับการเมืองแบบไม่เป็นทางการ โดยศึกษาวิจัยเทศบาลนครเชียงใหม่ และเทศบาลนครนครสวรรค์

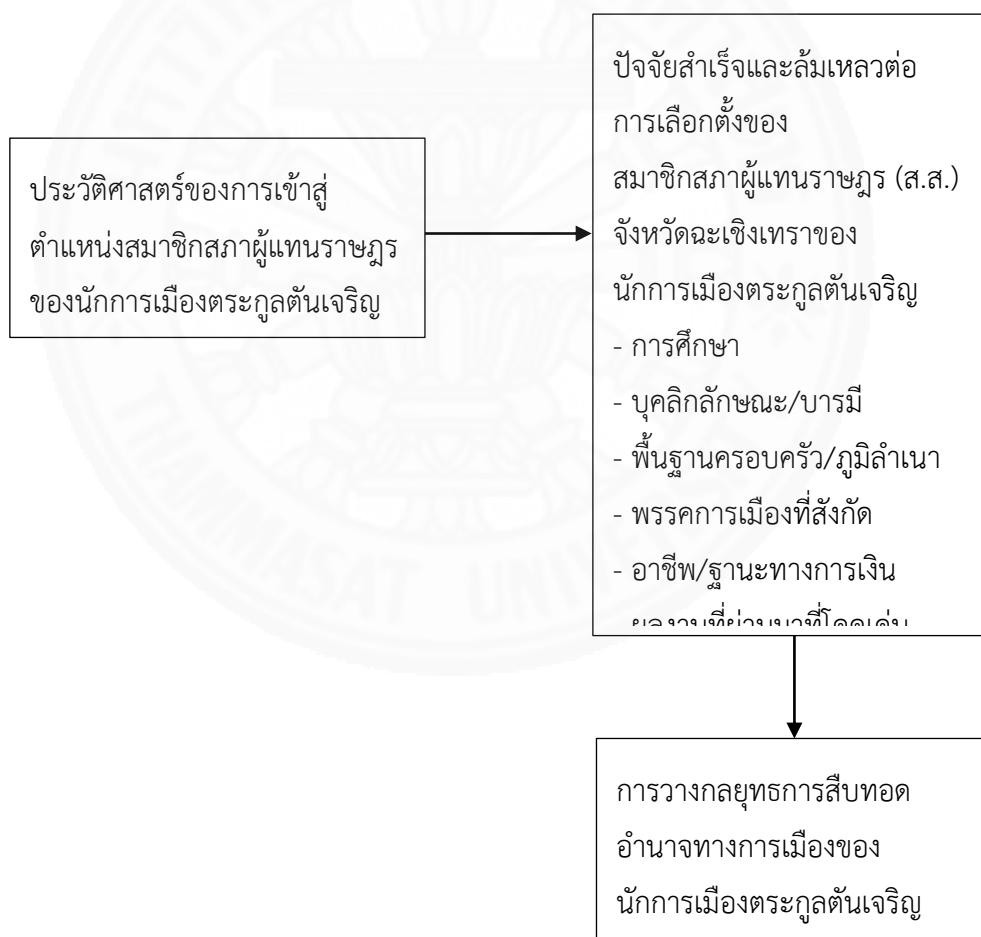
ผลของการศึกษาวิจัยพบว่า การปกครองท้องถิ่นของไทยอยู่ในสภาพแวดล้อมแบบทวีลักษณ์ อันเนื่องมาจากการที่ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคยังคงมีบทบาทอย่างสำคัญในท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงไปเป็นเมืองเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการก่อตัวของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นแบบไม่เป็นทางการ ในขณะที่สถาบันการเมืองท้องถิ่นแบบเป็นทางการเมือง คือเทศบาลมีพัฒนาการล่าช้า

ผลการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลนครเชียงใหม่กับเทศบาลนครนครสวรรค์ทำให้เห็นได้ว่า เทศบาลนครเชียงใหม่มีสถานะเป็นเมือง "เอกนคร" ในขณะที่เทศบาลนครสวรรค์เปลี่ยนแปลงอย่างช้า ๆ การเปลี่ยนแปลงไปเป็นเมืองในระดับที่แตกต่างกันนี้ ส่งผลให้การเมืองในระดับท้องถิ่นของเทศบาลนครทั้งสองมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ เทศบาลนครเชียงใหม่เป็นระบบเปิด เกิดมีกลุ่มการเมืองท้องถิ่นทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการใหม่ ๆ ขึ้นใหม่ในทุกช่วงทศวรรษ กลุ่มการเมืองท้องถิ่นใหม่ ๆ มีลักษณะเด่นคือเป็นกลุ่มผู้นำธุรกิจรุ่นใหม่ และเป็นกลุ่มฝักฝ่ายข้าราชการประจำ ซึ่งรวมตัวกันแบบเป็น "พันธมิตรทางการเมือง" แตกต่างจากการเมืองในระดับท้องถิ่นของเทศบาลนครสวรรค์ ซึ่งยังคงเป็นระบบปิด และมีกลุ่มการเมืองท้องถิ่นกลุ่มเดียวสามารถครองตำแหน่งบริหารเทศบาลนครสวรรค์ได้นานหลายสิบปี

หากพิจารณาด้วยทฤษฎีสถาบันการเมือง สภาพการณ์ทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของเทศบาลนครเชียงใหม่ จัดเป็น “การเสียมดุลย์ของสถาบันทางการเมือง” ต่างจากเทศบาลนคร

นครสวรรค์ ซึ่งยังเป็นไปในแบบของ “การมีสมมุติฐานของสถาบันทางการเมือง” ลักษณะของการเมืองท้องถิ่นทั้งสองแบบ โดยเฉพาะแบบแรกเป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในขณะที่ในแบบที่สอง มีข้อจำกัดในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน และยังคงมีความสับสนเสี่ยง หากพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงไปเป็นเมืองที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเกิดกลุ่มการเมืองท้องถิ่นแบบไม่เป็นทางการที่จะก่อตัวเพิ่มมากขึ้น ในขณะเดียวกันกับที่สถาบันการเมืองท้องถิ่นแบบเป็นทางการ คือเทศบาลนั้น ยังคงมีพัฒนาการที่ล่าช้า และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานเป็นอย่างยิ่ง

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ประวัติและเส้นทางเมืองของตระกูลตันเจริญ

การเมืองในจังหวัดฉะเชิงเทรานั้น เดิมถูกผูกขาดโดยตระกูลฉายแสง แต่ต่อมานักธุรกิจท้องถิ่นที่มีอำนาจและร่ำรวยเริ่มเข้ามามีบทบาทในการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเริ่มจากกระบวนการสืบทอดอำนาจทางการเมืองของกลุ่มตระกูลฉายแสง และเกิดกลุ่มอำนาจทางการเมืองอีกกลุ่มของจังหวัดฉะเชิงเทรา คือ กลุ่มของตระกูลตันเจริญ ซึ่งเป็นการแยกตัวออกมาจากกลุ่มตระกูลฉายแสงโดยนายวิเชียร ตันเจริญ ที่เคยสนับสนุนและสนิทสนมกับตระกูลฉายแสงมาก่อน

ตระกูล “ฉายแสง” ตระกูลฉายแสงเริ่มเข้าสู่วงการการเมืองโดยนาย อนันต์ ฉายแสง ที่เข้าสู่การเลือกตั้งครั้งแรกในตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อปี 2501 และเป็นเทศมนตรีเมื่อปี 2502 - 2510 จากนั้นได้ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนเป็นสมัยแรกในปี พ.ศ. 2512 นายอนันต์ ฉายแสง เป็นผู้บุกเบิกเส้นทางทางการเมืองของตระกูลฉายแสง เพราะจากการที่เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงมากในจังหวัด เป็นที่เคารพนับถือ เป็นผู้มีการมีมาก ลักษณะการหาเสียงในอดีตจะไม่มี การซื้อเสียงกัน จะมีบ้างก็เป็นการแจกสิ่งของเล็กๆน้อยๆ มีการฉายลิเก ฉายหนังในหมู่บ้าน แล้วก็ขอขึ้นพูดขอคะแนนเสียงเป็นต้น ซึ่งการหาเสียงโดยหลักๆ แล้วก็จะเป็นการไปตามงานวัด งานบวช งานแต่งงาน และเป็นประธานในงานศพต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งรวมของผู้คน ซึ่งสมัยก่อนมีความลำบากในแง่ของการเดินทาง เครื่องขยายเสียงก็หายาก การหาเสียงในช่วงของการหาเสียงบางทีก็ไม่สามารถไปได้ทั่ว จังหวัดต้องตัดพื้นที่ที่คิดว่าไม่สำคัญ โดยปกติคนฉะเชิงเทราจะเลือกคนที่ตัวบุคคลเป็นหลัก ในการเลือกตั้งจึงต้องทำให้เขาเห็นหน้าให้ได้ ให้เขาเชื่อถือ คนที่พูดดี พูดเก่งก็จะได้รับการเลือกตั้ง นายอนันต์เคยแพ้การเลือกตั้ง ในปี พ.ศ. 2535 ซึ่ง มีดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์ เข้ามาแข่งขันรับสมัครเลือกตั้งในสายของกำนันไกรสร นันทมานพ¹ ซึ่งเป็นกลุ่มที่แข่งขันทางการเมืองกัน และเป็นช่วงที่ถือว่าใช้เงินกันอย่างมาก ครั้งนั้นนายอนันต์แพ้ให้กับร้อยตรี พนิดา เกษมมงคล ซึ่งนายอนันต์กล่าวว่าเป็นการเลือกตั้งที่มีการใช้เงินมากที่สุด เพราะแต่เดิมร้อยตรีพนิดา เคยเป็นเลขาหน้าห้องของนายอาทิตย์ และส่งสมัครเพียงเพื่อให้ครบตามกฎหมาย นายอนันต์ เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยที่สำคัญๆสามกระทรวงและเป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีในสมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

¹ศรุดา สมพอง, *นักการเมืองถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทรา* (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2550), 48.

นักการเมืองจากตระกูลฉายแสงอีกคนที่มีอิทธิพลทางการเมืองอย่างมากและเป็นระยะเวลาเวลานานมากของฉะเชิงเทราอีกคนคือ นายจาตุรนต์ ฉายแสง เป็นบุตรของนายอนันต์ เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง เคยเป็นอดีตนักศึกษาที่หนีเข้าป่าในช่วงหลังเหตุการณ์ 6 ตุลา ภายหลังได้ไปศึกษาต่อยังต่างประเทศและกลับมาสมัครส.ส.จังหวัดฉะเชิงเทราจนได้รับการเลือกตั้ง ใน พ.ศ. 2529 เป็นครั้งแรกจากนั้นเอง ชีวิตทางการเมืองของนายจาตุรนต์ก็รุ่งเรืองอย่างมาก จนดำรงตำแหน่งสูงสุดคือรองนายกรัฐมนตรี ในสมัยรัฐบาลทักษิณ และตำแหน่งรัฐมนตรีในกระทรวงสำคัญอีกหลายสมัย การหาเสียงของนายจาตุรนต์มีลักษณะโดดเด่นตรงที่เข้าถึงชาวบ้านแม้แต่ในเขตชนบทมาก ๆ แต่เนื่องจากนายจาตุรนต์เป็น ส.ส. หลายสมัย ได้สร้างเครือข่ายนักการเมือง และผู้สัมพันธ์กับผู้อุปถัมภ์ในระดับท้องถิ่น อีกทั้งยังสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชาวบ้าน ในช่วงหลังที่รัฐบาลทักษิณถูกยึดอำนาจและก่อนกรรมการบริหารพรรคถูกตัดสินยุบพรรค นายจาตุรนต์มีบทบาทอย่างมาก ในฐานะรักษาการหัวหน้าพรรค จนกระทั่งปัจจุบันที่มีการต่อสู้ทางการเมืองอย่างรุนแรงของขบวนการทางการเมือง เหลือง-แดง นายจาตุรนต์ก็ได้กลายเป็นบุคคลสำคัญของฝั่ง นปช. ในฐานะของนักการเมืองที่สุขุมรอบรู้ ยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตย และได้รับการยอมรับจากสาธารณะโดยเฉพาะสื่อมวลชนและวงการทางวิชาการอย่างมาก

ในปัจจุบันอิทธิพลทางการเมืองในถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทราของตระกูลฉายแสงนั้นถือว่าเป็นตระกูลที่มีฐานเสียงทางการเมืองสูงสุด เพราะการสร้างเครือข่ายของตระกูลฉายแสงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและหนาแน่น ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาโดยเฉพาะช่วงหลังรัฐธรรมนูญปี 40 จนถึงหลังการรัฐประหาร ปี พ.ศ. 2549 และมีรัฐธรรมนูญ ฉบับ 2550 ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่เปลี่ยนการแบ่งเขต ส.ส. ใหม่ เพื่อตัดเขตฐานเสียงของกลุ่มอำนาจเก่า นั่นคือเขตฐานเสียงของตระกูลฉายแสงโดยตรง ก็ไม่ได้ทำให้ตระกูลฉายแสงได้จำนวน ส.ส. ลดลงเลย โดย ส.ส. ฉะเชิงเทราของตระกูลฉายแสงคือ อนันต์ ฉายแสง, วุฒิพงษ์ ฉายแสง, จาตุรนต์ ฉายแสง, และฉัตริตมา ฉายแสง ซึ่งวุฒิพงษ์ ฉายแสงนั้น ก็เคยได้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในโควตาของจาตุรนต์ ฉายแสงด้วย ทางด้านการเมืองท้องถิ่นนั้น เนื่องจากตระกูลฉายแสง ได้เข้าสู่วงการการเมืองในระดับชาติมานาน จึงสามารถที่จะหาทางจัดสรรงบประมาณบางส่วน จัดทำโครงการการพัฒนา และผลประโยชน์อื่น ๆ ที่เป็นศักดิ์ศรีและหน้าตาให้กับจังหวัดฉะเชิงเทรามาหลายปี ทำให้ชาวฉะเชิงเทราเองมีความสัมพันธ์อันดีกับนักการเมืองในตระกูลฉายแสงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในการปฏิสัมพันธ์กับผู้นำในชุมชน ท้องถิ่น ต่าง ๆ จนสามารถสร้างเครือข่ายทางการเมืองได้อย่างเหนียวแน่น การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในหลายครั้ง ชาวบ้านจึงเลือกคนที่สนิทหรือเครือข่ายของตระกูลฉายแสง เข้าดำรงตำแหน่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. เป็นต้น โดยเครือข่ายของตระกูลฉายแสงดังกล่าว ก็จะมีหน้าที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางการเมืองกับคนในท้องถิ่นของตน เช่น การเชิญมาเป็นประธานงานแต่งงาน งานศพ งานทำบุญต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งคนชนบทก็ถือเรื่องวัฒนธรรมความอาวุโส

ดังนั้นในงานดังกล่าวก็ต้องเชิญคนที่มีตำแหน่งใหญ่โต ในทางการเมืองและราชการมาเพื่อเป็นศักดิ์ศรีของคนในชนบท ดังนั้น ตรงนี้ถือว่าเป็นประโยชน์ที่ชาวบ้านสามารถสัมผัสกับคนใหญ่โตมีตำแหน่งทางการเมืองได้ผ่าน ผู้นำท้องถิ่น หัวหน้าแผนของ ส.ส. ที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่น ทำให้ตระกูลฉายแสงมีฐานเสียงที่แน่นหนามากในท้องถิ่นต่าง ๆ ยกเว้นพื้นที่เขต อำเภอพนมสารคาม สนามชัยเขต และท่าตะเกียบ

ตระกูล “ตันเจริญ” นำโดยนายสุชาติ ตันเจริญ ประธานกลุ่มบ้านริมน้ำ ในปัจจุบันเป็นส.ส.ในจังหวัดฉะเชิงเทราหลายสมัย นายสุชาติเองมีต้นตระกูลเป็นชนชั้นนำในทางเศรษฐกิจของจังหวัด คือธุรกิจป่าไม้ เป็นบุตรของหลงจู๊วี่เชียร ซึ่งมีอิทธิพลท้องถิ่นและเคยสนับสนุนนายอนันต์ ฉายแสง จนได้รับเลือกตั้ง ซึ่งพอนายสุชาติ ตันเจริญพร้อมจึงได้หันไปสนับสนุนนายสุชาติแทน จนนายสุชาติได้เป็นส.ส.ของจังหวัดฉะเชิงเทราหลายสมัยตั้งแต่ ปี 2529 และได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับชาติ เช่นรัฐมนตรี และตำแหน่งสูงสุดในทางการเมืองคือ เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นรองหัวหน้าพรรคชาติไทย และพรรคไทยรักไทย ช่วงหลังการยึดอำนาจ ปี 2549 ได้แยกตัวออกมาจากพรรคพลังประชาชนมาอยู่กับพรรคเพื่อแผ่นดิน โดยได้โควตารัฐมนตรีหนึ่งตำแหน่ง และแม้ไม่ได้เป็นส.ส. เนื่องจากถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองเช่นเดียวกับจาตุรนต์ ฉายแสง แต่ก็ได้ส่งพิเชษฐ์ ตันเจริญ และ ณ์ชพล ตันเจริญ ลงสมัครจนได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. จังหวัดฉะเชิงเทราในเขตหนึ่งในการเลือกตั้งปี 2550

ทางด้านการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นนั้น ตระกูลตันเจริญมีฐานเสียงหนาแน่นมากในเขตอำเภอพนมสารคาม อำเภอสนามชัยเขตและอำเภอท่าตะเกียบ นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่จึงต้องมีความสนิทสนมกับคนในตระกูลตันเจริญเป็นพิเศษ ระดับนายกอบต.หลายตำบล นายกเทศบาล หรือแม้แต่ การเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัด นั่นคือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ก็เป็นคนสนิทของตระกูลตันเจริญ หลังจากรัฐประหารและการตัดสินยุบพรรค รวมทั้งการถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองกว่าห้าปี นายสุชาติก็ยังคงมีอิทธิพลทางการเมืองอยู่มาก ด้วยการเป็นผู้นำกลุ่มบ้านริมน้ำ ย้ายไปสังกัดพรรคเพื่อแผ่นดิน และได้ส่งเครือญาติลงชิงตำแหน่งส.ส.ในจังหวัด คือ นาย พิเชษฐ์ตันเจริญ และนายณ์ชพล ตันเจริญ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเขตหนึ่ง อีกประเด็นที่น่าสนใจคือการเปลี่ยนแปลงเขตการเลือกตั้งที่กำหนดขึ้นหลังรัฐประหาร ตามรัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 นับว่ามีผลอย่างมากต่อการเมืองและจำนวน ส.ส. ในจังหวัด เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดการตัดฐานเสียง หรือเขตอำนาจเดิมของตระกูลฉายแสงโดยเฉพาะเขตอำเภอเมืองซึ่งเดิม เป็นเขตที่ตระกูลฉายแสงจะได้รับคะแนนเสียงอย่างมาก เพื่อมาสมทบและขยายเข้ากับเขตอำนาจของตระกูลตันเจริญ ทำให้ในปี 2550 จังหวัดฉะเชิงเทรามีจำนวนส.ส.ทั้งหมด สี่คนแบ่งเป็นจากตระกูลฉายแสงสองคนที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตสอง ตั้งแต่อำเภอเมือง (บางส่วน) อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางประกง อำเภอแปลงยาว ซึ่งสภาพเศรษฐกิจของคนในพื้นที่ดังกล่าวค่อนข้างดีเพราะมีโรงงานอุตสาหกรรม

จำนวนมาก มีการเกิดขึ้นของชนชั้นกลางอย่างมาก ส่วนตระกูลตันเจริญ ได้รับการเลือกตั้งมาในเขต อำเภอนวมสารคาม สนามชัยเขต อำเภอน้ำเตาะเกียบ ที่ประชาชนในเขตพื้นที่ดังกล่าวยังเน้นการทำ การเกษตร ไร่ ไร่ พืชสวน อยู่มาก

การเข้าสู่การเมืองของตระกูลตันเจริญเริ่มต้นจากนายวิเชียร ตันเจริญ² ซึ่งเป็นบิดา ของนายสุชาติ ตันเจริญ ได้ให้การสนับสนุนนายอนันต์ ฉายแสง ในการลงสมัครรับเลือกตั้งมาโดย ตลอด แต่พอมีลูกชาย คือนายสุชาติ ตันเจริญ ซึ่งมีความพร้อมในการที่จะเข้าสู่เวทีการเมือง จึงได้หัน ไปให้การสนับสนุนบุตรชายแทน จนทำให้นายสุชาติ ตันเจริญ ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร (ส.ส.) มากที่สุดในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎรและเป็นอดีต รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ต่อมา นายสุชาติ ตันเจริญ ได้ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองเป็น เวลา 5 ปี จากคดียุบพรรคไทยรักไทย ทำให้นายสุชาติ ตันเจริญ ผลักดันนายพิเชษฐ์ตันเจริญ ซึ่งเป็น พี่ชายมาลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดฉะเชิงเทราและได้รับ เลือกตั้งในที่สุด ซึ่งภายหลังนายพิเชษฐ์ ตันเจริญ ได้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ใน รัฐบาลของนายสมัคร สุนทรเวช ในปี พ.ศ. 2551 อีกด้วย สำหรับนายฉพล ตันเจริญ เป็นบุตรชาย ของนายพิเชษฐ์ ตันเจริญ ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อปี พ.ศ. 2550 ในการเลือกตั้งซ่อมแทนตำแหน่งที่ว่างลง สำหรับอาชีพดั้งเดิมของตระกูลตันเจริญจะเป็น ในเรื่องของการทำธุรกิจเกี่ยวกับป่าไม้ตระกูลตันเจริญมีฐานเสียงอยู่ในพื้นที่ อำเภอนวมสารคาม อำเภอสนามชัยเขต และอำเภอน้ำเตาะเกียบ การได้รับการเลือกตั้งของตระกูลตันเจริญ รุ่นหลังที่ผ่าน มาไม่ว่าจะเป็นนายฉพล ตันเจริญ หรือ นายพิเชษฐ์ ตันเจริญ ปฏิเสธไม่ได้เลยว่ามาจากอิทธิพลของ นายสุชาติ ตันเจริญ และความเป็นตระกูลการเมืองของตระกูล ตันเจริญ ที่ส่งอิทธิพลและมีผลทำให้ ได้รับการเลือกจากประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทราอย่างสม่ำเสมอตลอดมา อย่างไรก็ตาม การดำรงอยู่ ของตระกูลการเมืองในการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นไม่ใช่หลักฐานยืนยันว่าอำนาจ หรืออิทธิพลของนักการเมือง ที่มาจากตระกูลเดียวกันจะตกทอดถึงกันไปโดยอัตโนมัติ แต่นักการเมือง ที่มีสายสัมพันธ์ในลักษณะ ตระกูลการเมืองจะอาศัยปัจจัยความได้เปรียบของวงศ์ตระกูล เช่น ความ มั่งคั่ง พรสวรรค์ ความนิยมในหมู่ประชาชน หรือภาพลักษณ์เป็นตัวส่งเสริมให้ตนเองประสบความสำเร็จในเส้นทางการเมือง และสามารถส่งต่อความได้เปรียบดังกล่าวไปยังนักการเมืองรุ่นลูก รุ่น หลานต่อไป

² สติธร ธนานิติโชติ, *ตระกูลการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย* (นนทบุรี: สถาบัน พระปกเกล้า, 2556), 16.

3.1 ประวัติของตระกูลตันเจริญ

นามสกุล ตันเจริญ³ เดิมทีมาจาก แซ่ตัน คือได้นำคำในแซ่มาใส่หน้าของคำไทย คำว่า เจริญ ซึ่งมีความหมายตามพจนานุกรมไทย ว่า เติบโต งอกงาม มากขึ้น และยิ่งขึ้น เนื่องจากต้องการดำรงความเป็นจีนไว้และรักษาวัฒนธรรมเก่าแก่ และ ความเป็น สิริมงคล แก่วงศ์ตระกูล และ ลูกหลาน อากัง นาย บุนพงษ์ ตันเจริญ ก่อนที่จะมาอาศัยอยู่ในเมืองไทย ได้เกิดที่จีนแผ่นดินใหญ่ ใน อำเภอ เก็กเอี้ย จังหวัด ชั่วเถา หรือ ซานโถว เป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ที่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของมณฑลกวางตุ้ง อดีตเคยเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดแต้จิ๋ว และต่อมาแยกออกมาเป็นจังหวัด ในขณะที่ประเทศจีนถูกปกครองโดยราชวงศ์ชิง ซึ่งเป็นกษัตริย์แห่งราชวงศ์แมนจูเลีย ที่คนจีนส่วนมากถือว่าเป็นกษัตริย์ต่างชาติ มิใช่ราชวงศ์อันที่เคยปกครองจีนมาแต่สมัยโบราณ ประกอบกับการปกครองของราชวงศ์นี้เต็มไปด้วยการกดขี่ข่มเหง และเข้มงวดกวดขันในชีวิตความเป็นอยู่ของพลเมืองจีนสืบเนื่องจากราชวงศ์ชิงที่ปกครองจีนขณะนั้นมีความอ่อนแอ ทำให้จีนถูกรุกรานจากชาติมหาอำนาจตะวันตกประกอบกับประเทศจีนประสบปัญหาเศรษฐกิจ ด้วยนโยบายปิดประเทศทำให้ผู้คนจำนวนมากอดอยากไม่มีงานทำ และประกอบกับแผ่นดินจีนในระบายนั้นประสบกับภัยธรรมชาติบ่อย บางปีก็แห้งแล้ง บางปีก็น้ำท่วม ประชาชนอดอยาก ทำให้ชาวบ้านใน เก็กเอี้ย ได้ออกเดินทางมาหางานทำที่ประเทศไทย จนเริ่มมีเงิน และได้กลับไปปรับญาติพี่น้องเดินทางมาอยู่ประเทศไทยด้วย จึงทำให้มีชาวจีนมาอาศัยอยู่ประเทศไทยจำนวนมาก

ในตอนนั้นเองเพื่อนบ้านอากังได้เอ่ยปากชักชวนอากังไปทำมาหากินในเมืองไทย ประกอบกับเพื่อนบ้านของอากังได้บอกว่าที่เมืองไทย “ขนาดหมายังไม่อดตาย” อากัง จึงได้ตัดสินใจเดินทางมากับครอบครัวโดยเดินทางลงเรือเล็กมาที่ ชั่วเถา แล้วจึงขึ้นเรือสำเภาหรือเรียกว่าโล้สำเภา นั่นเอง โดยได้เดินทางอยู่บนเรือสำเภา เป็นเวลาสี่สิบกว่าวัน และได้มาตั้งรกรากอยู่ที่ จังหวัด ฉะเชิงเทรา ได้ประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้างทั่วไป และได้แต่งงานกับ นางคมขำ แซ่ตัน มีบุตรด้วยกันสองคนคือ นายวิเชียร ตันเจริญ และ นายบรรยงค์ ตันเจริญ

³ วิกีพีเดีย, “ประวัติตระกูลตันเจริญ,” <https://th.wikipedia.org/wiki/ประวัติตระกูลตันเจริญ> (สืบค้นเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2561).

3.2 เส้นทางการเมืองของตระกูลตันเจริญ

นายวิเชียร ตันเจริญ⁴ หรือ (หลงจู๊วี่เชียร) จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งนับได้ว่ามีความวิริยะ อุตสาหะ ขวนขวายศึกษาหาความรู้ เพราะในสมัยนั้นน้อยคนนักที่จะได้เรียนจนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง ๆ ที่ต้องมีภาระในครอบครัวโดยต้องช่วยงานพ่อแม่ทุกอย่างและบิดาได้เสียชีวิตตั้งแต่นายวิเชียร อายุได้เพียง 8 ขวบหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ยังได้ศึกษาภาษาจีนเพิ่มเติมอีก 2 ปี จึงกลับมารับภาระเป็นหัวหน้าครอบครัว ด้วยวัยเพียง 18 ปี ต่อมา ปีพุทธศักราช 2472 หลงจู๊วี่เชียรได้สมรสกับนางสุภา ไวยรัชพานิช ซึ่งมีพ่อชื่อนายเทียม ไวยรัชพานิช และแม่ชื่อนางสีฟ้า ไวยรัชพานิช ซึ่งนายวิเชียร ตันเจริญ และนางสุภา ตันเจริญ มีบุตรด้วยกัน 6 คน คือ นางจินตนา มะลิผล, นางจินตนา กุลวานิช, นายพิเชษฐ ตันเจริญ, นายสุชาติ ตันเจริญ, นางธัญญา เลขาวิจิตร และนายเฉลิมชัย ตันเจริญ โดยนางสุภา ตันเจริญ ยังมีน้องชายที่ลงเล่นการเมือง คือนายนิคม ไวยรัชพานิช อดีตประธานวุฒิสภาไทย และเป็นสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดฉะเชิงเทรา ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2551 นายวิเชียร ตันเจริญและภรรยา ในตอนนั้นท่านทั้งสอง ได้ร่วมกันก่อสร้างตัวจากเดิมที่ไม่มีอะไรเลย นับเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างครอบครัวตันเจริญ ที่ขณะนั้นแม้แต่บ้านที่อาศัยอยู่ก็ยังไม่ต้องเช่าเขาอยู่ โดยหลงจู๊วี่เชียรและคุณสุภา ได้ประกอบอาชีพขายของป่า ต่อมาก็ซื้อไม้เพิ่มเติมแก่นจากในป่า ชักลากออกมาขายในเมือง โดยใช้เกวียนลากออกมา จนเมื่อปี 2494 จึงสามารถรวบรวมเงินซื้อรถลากไม้ ได้เป็นคันแรก ทำให้สามารถทำงานได้สะดวกขึ้นและสร้างรายได้เพิ่มขึ้น และในปีพุทธศักราช 2512 ได้รับสัมปทานการตัดไม้ จากเรือนจำคลองไผ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยได้รับไม้เป็นค่าจ้างตอบแทน ในปีพุทธศักราช 2514 ได้รับสัมปทานการตัดไม้ จากกรมประมงสงเคราะห์ จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งก็ได้รับไม้เป็นการตอบแทนอีกเช่นเคย ในปีพุทธศักราช 2515 ได้รับสัมปทานตัดไม้ จากป่าสหกรณ์ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จนกระทั่ง ในปีพุทธศักราช 2518 ได้เริ่มก่อตั้งโรงงาน แปรรูปไม้ ที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในช่วงเวลาที่รับสัมปทานการตัดไม้จากหน่วยงานต่าง ๆ หลงจู๊วี่เชียร ก็ยังเดินทางไปกลับระหว่างบ้าน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา กับจังหวัดที่ได้รับสัมปทาน จึงทำให้เห็นความทุกข์ยาก และความเดือดร้อนในการเดินทางที่ประสบกับความยากลำบาก เนื่องจากไม่มีถนนหนทาง ประกอบกับชื่อเสียงด้านความมีน้ำใจ และโอบอ้อมอารี ของหลงจู๊วี่เชียร ทำให้ชาวบ้านมาขอความช่วยเหลือ ให้สร้างทางและทำถนนให้โดยใช้อุปกรณ์ ชักลาก และ รถ ซึ่งท่านไม่เคยเรียกร้องเงินทองและสิ่งตอบแทนใด ๆ ทั้งนั้น หรือแม้แต่กระทั่ง เมื่อชาวบ้านมีปัญหาเดือดร้อนในเรื่องอุทกภัย ภัยแล้ง ความยากจน รวมไปถึงเรื่องส่วนตัวหลงจู๊วี่เชียร ก็ให้ความช่วยเหลือ และยินดีให้คำปรึกษา แก่ชาวบ้านทุกคน โดยไม่เห็นแก่

⁴ หนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพนายวิเชียร ตันเจริญ, (กรกฎาคม 2549).

ความเหน็ดเหนื่อย จากจุดนี้เองทำให้ชาวบ้านรักและศรัทธา ในตัวหลงจู๊วเชียรเป็นอย่างมาก และ
 ไม่แต่เฉพาะชาวบ้านเท่านั้นที่ท่านได้ให้ความช่วยเหลือ ในด้านพระพุทธศาสนา หลงจู๊วเชียรและ
 คุณแม่สุภา ก็ได้ช่วยทำนุบำรุง และสร้างโบสถ์ ศาลากลางเปรียญ ให้แก่ วัดที่ยังขาดแคลน รวมทั้ง
 โรงพยาบาล โรงเรียน และหลงจู๊วเชียรก็ได้บริจาคทุนการศึกษา และอาหารกลางวัน เสื้อผ้าให้แก่เด็ก
 นักเรียนที่ยากจน ตลอดจนหน่วยราชการอื่น ๆ ท่านก็ได้ทอดทิ้ง ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนมา
 โดยตลอด ส่วนในเส้นทางการเมือง หลงจู๊วเชียร ไม่เคยคิดที่จะลงสมัครทางการเมือง แม้ว่าชาวบ้าน
 จะให้การสนับสนุน และขอร้องให้ท่านลงสมัครรับเลือกตั้ง แต่หลงจู๊วเชียรกลับปฏิเสธมาโดยตลอด
 หากแต่ขอเพียงเป็นผู้ให้ความสนับสนุนนายอนันต์ ฉายแสง ในการลงสมัครรับเลือกตั้งมาโดยตลอด
 เนื่องจากจะช่วยให้การประกอบธุรกิจราบรื่น และยังต้องพึ่งพาอำนาจของนายอนันต์ในการทำธุรกิจ
 อีกด้วย โดยนายวิเชียร สนับสนุนนายอนันต์ ฉายแสง ด้วยการบริจาคกำลังทรัพย์ ทั้งทางตรงและ
 ทางอ้อม จากนั้นถึงจุดหนึ่งนายวิเชียร ตันเจริญได้ตัดสินใจให้นายสุชาติ ตันเจริญ ซึ่งขณะนั้นอายุ
 เพียง 28 ปี และเพิ่งจบปริญญาโทจากสหรัฐอเมริกา จึงมีความพร้อมในการที่จะเข้าสู่เส้นทาง
 การเมือง และนายสุชาติ ตันเจริญ ก็ได้สนับสนุนพี่ชายและหลานชาย ให้เข้าสู่เวทีการเมืองต่อมาด้วย
 เช่นกัน นักการเมืองตระกูลตันเจริญที่เข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปัจจุบัน ได้แก่
 นายสุชาติ ตันเจริญ, นายพิเชษฐ์ ตันเจริญ และนายณัชพล ตันเจริญ ที่เป็นนักการเมืองตระกูล
 ตันเจริญโดยตรง และอีกท่านคือ นายรศ มะลิผล เป็นคู่สมรสของนางจินดา มะลิผล บุตรสาวของ
 นายวิเชียร ตันเจริญ ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2554 โดยแต่ละ
 ท่านเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดฉะเชิงเทรา ดังนี้

นักการเมืองตระกูลตันเจริญที่เข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตารางที่ 3.1 รายนามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ของตระกูลตันเจริญ

การเลือกตั้ง	ตระกูลตันเจริญ	เขตเลือกตั้ง
พ.ศ. 2529	นายสุชาติ ตันเจริญ (พรรคประชาธิปัตย์)	เขตเลือกตั้งที่ 2
พ.ศ. 2531	นายสุชาติ ตันเจริญ (พรรคชาติไทย)	เขตเลือกตั้งที่ 2
มีนาคม พ.ศ. 2535	นายสุชาติ ตันเจริญ (พรรคสามัคคีธรรม)	เขตเลือกตั้งที่ 2
กันยายน พ.ศ. 2535	นายสุชาติ ตันเจริญ (พรรคชาติพัฒนา)	เขตเลือกตั้งที่ 2

การเลือกตั้ง	ตระกูลต้นเจริญ	เขตเลือกตั้ง
พ.ศ. 2538	นายสุชาติ ต้นเจริญ (พรรคชาติไทย)	เขตเลือกตั้งที่ 2
พ.ศ. 2539	นายสุชาติ ต้นเจริญ (พรรคไทย)	เขตเลือกตั้งที่ 2
พ.ศ. 2544	นายสุชาติ ต้นเจริญ (พรรคความหวังใหม่)	เขตเลือกตั้งที่ 3
พ.ศ. 2548	นายสุชาติ ต้นเจริญ (พรรคไทยรักไทย)	เขตเลือกตั้งที่ 3
พ.ศ. 2550	นายพิเชษฐ์ ต้นเจริญ (พรรคเพื่อแผ่นดิน)	เขตเลือกตั้งที่ 1
	นายณัฐพล ต้นเจริญ (พรรคเพื่อแผ่นดิน)	เขตเลือกตั้งที่ 1
พ.ศ. 2554	นายรส มะลิผล (พรรคเพื่อไทย)	เขตเลือกตั้งที่ 2

ที่มา: กกต.จังหวัดฉะเชิงเทรา, “ประกาศผลการเลือกตั้ง,” <https://www.ect.go.th/chachoengsao/main.php?filename=index> (สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2560).

รายนามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตารางที่ 3.2 ชุดที่ 1 – 6 : พ.ศ. 2476 - พ.ศ. 2492

ชุดที่	การเลือกตั้ง	เขตเลือกตั้งที่ 1
ชุดที่ 1	พ.ศ. 2476	นายหอมจันทร์ วัฒนวิจารณ์
ชุดที่ 2	พ.ศ. 2480	นายนิ่ม เรื่องเกษตร
ชุดที่ 3	พ.ศ. 2481	
ชุดที่ 4	มกราคม พ.ศ. 2489	นายกิจจา วัฒนสินธุ์
	สิงหาคม พ.ศ. 2489	นายอุดม วัฒนยานนท์ (เลือกตั้งเพิ่มเติม)
ชุดที่ 5	พ.ศ. 2491	นายกิจจา วัฒนสินธุ์
	พ.ศ. 2492	หลวงนรกิจบริหาร (เลือกตั้งเพิ่มเติม)

ที่มา: กกต.จังหวัดฉะเชิงเทรา, “ประกาศผลการเลือกตั้ง,” <https://www.ect.go.th/chachoengsao/main.php?filename=index> (สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2560).

ตารางที่ 3.3 ชุดที่ 7 – 9 : พ.ศ. 2495 - พ.ศ. 2500

ชุดที่	การเลือกตั้ง	เขตเลือกตั้งที่ 1	
ชุดที่ 7	พ.ศ. 2495	นายจวน กุลละวณิชย์ (ไม่สังกัดพรรคการเมือง)	นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ (ไม่สังกัดพรรคการเมือง)
ชุดที่ 8	กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2500	นายจวน กุลละวณิชย์ (พรรคเสรีมนังคศิลา)	นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ (พรรคเสรีมนังคศิลา)
ชุดที่ 9	ธันวาคม พ.ศ. 2500	นายพิชัย ศิริวรรณ (พรรคสหภูมิ)	นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ (ไม่สังกัดพรรคการเมือง)

ที่มา: กกต.จังหวัดฉะเชิงเทรา, “ประกาศผลการเลือกตั้ง,” <https://www.ect.go.th/chachoengsao/main.php?filename=index> (สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2560).

ตารางที่ 3.4 ชุดที่ 10 – 14 : พ.ศ. 2512 - พ.ศ. 2526

ชุดที่	การเลือกตั้ง	เขตเลือกตั้งที่ 1		
ชุดที่ 10	พ.ศ. 2512	นายชุมพล มณีเนตร (พรรคประชาธิปัตย์)	นายจำลอง เทวารุท (พรรคสหประชาไทย)	นายอนันต์ ฉายแสง (พรรคอิสระ)
ชุดที่ 11	พ.ศ. 2518	นายเกษม สรศักดิ์เกษม (พรรคประชาธิปัตย์)	นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ (พรรคสังคมชาตินิยม)	นายอนันต์ ฉายแสง (พรรคสันติชน)
ชุดที่ 12	พ.ศ. 2519	พันโทบำเพ็ญ คชวัฒน์ (พรรคชาติไทย)	นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ (พรรคสังคมชาตินิยม)	นายชุมพล มณีเนตร (พรรคประชาธิปัตย์)
ชุดที่ 13	พ.ศ. 2522	นายไกรสร นันทมานพ (พรรคสยามประชาธิปไตย)	นายณรงค์ มัลลานนท์ (พรรคสยามประชาธิปไตย)	นายจำลอง เทวารุท (พรรคกิจสังคม)
ชุดที่ 14	พ.ศ. 2526	นายไกรสร นันทมานพ (พรรคกิจสังคม)	นายทิวา พูลสมบัติ (พรรคกิจสังคม)	นายอนันต์ ฉายแสง (พรรคก้าวหน้า)

ที่มา: กกต.จังหวัดฉะเชิงเทรา, “ประกาศผลการเลือกตั้ง,” <https://www.ect.go.th/chachoengsao/main.php?filename=index> (สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2560).

ตารางที่ 3.5 ชุดที่ 15 – 20 : พ.ศ. 2529 - พ.ศ. 2539

ชุดที่	การเลือกตั้ง	เขตเลือกตั้งที่ 1		เขตเลือกตั้งที่ 2	
ชุดที่ 15	พ.ศ. 2529	นายไกรสร นันทมานพ (พรรคก้าวหน้า)	นายจาตุรนต์ ฉายแสง (พรรคประชาธิปัตย์)	นายสุชาติ ตันเจริญ (พรรคประชาธิปัตย์)	นายจักรพันธ์ ทัตติยกุล (พรรคก้าวหน้า)
ชุดที่ 16	พ.ศ. 2531	นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ (พรรคกิจประชาคม)	นายจาตุรนต์ ฉายแสง (พรรคประชาชน)	นายสุชาติ ตันเจริญ (พรรคชาติไทย)	นายทิวา พูลสมบัติ (พรรคมวลชน)
ชุดที่ 17	มีนาคม พ.ศ. 2535	นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ (พรรคสามัคคีธรรม)	นายจาตุรนต์ ฉายแสง (พรรคความหวังใหม่)	นายสุชาติ ตันเจริญ (พรรคสามัคคีธรรม)	นายจักรพันธ์ ทัตติยกุล (พรรคสามัคคีธรรม)
ชุดที่ 18	กันยายน พ.ศ. 2535	นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ (พรรคเสรีธรรม)	ร.ต.หญิงพินดา เกษมมงคล (พรรคเสรีธรรม)	นายสุชาติ ตันเจริญ (พรรคชาติพัฒนา)	นายอิทธิ ศิริลัทธยากร (พรรคชาติพัฒนา)
ชุดที่ 19	พ.ศ. 2538		นายจาตุรนต์ ฉายแสง (พรรคความหวังใหม่)	นายสุชาติ ตันเจริญ (พรรคชาติไทย)	
ชุดที่ 20	พ.ศ. 2539	นายไกรสร นันทมานพ (พรรคประชาธิปัตย์)		นายสุชาติ ตันเจริญ (พรรคไทย)	

ที่มา: กกต.จังหวัดฉะเชิงเทรา, “ประกาศผลการเลือกตั้ง,” <https://www.ect.go.th/chachoengsao/main.php?filename=index> (สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2560).

ตารางที่ 3.6 ชุดที่ 21 – 22: พ.ศ. 2544 - พ.ศ. 2548

ชุดที่	การเลือกตั้ง	เขตเลือกตั้งที่ 1	เขตเลือกตั้งที่ 2	เขตเลือกตั้งที่ 3	เขตเลือกตั้งที่ 4
ชุดที่ 21	พ.ศ. 2544	นายอนันต์ ฉายแสง (พรรคไทยรักไทย)	นายอิทธิ ศิริลัทธยากร (พรรคชาติพัฒนา)	นายสุชาติ ตันเจริญ (พรรคความหวังใหม่)	นายวุฒิพงษ์ ฉายแสง (พรรคไทยรักไทย)
ชุดที่ 22	พ.ศ. 2548	นางฐิติมา ฉายแสง (พรรคไทยรักไทย)	นายสมชัย อัครชัยโสภณ (พรรคไทยรักไทย)	นายสุชาติ ตันเจริญ (พรรคไทยรักไทย)	

ที่มา: กกต.จังหวัดฉะเชิงเทรา, “ประกาศผลการเลือกตั้ง,” <https://www.ect.go.th/chachoengsao/main.php?filename=index> (สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2560).

ตารางที่ 3.7 ชุดที่ 23 : พ.ศ. 2550

ชุดที่	การเลือกตั้ง	เขตเลือกตั้งที่ 1		เขตเลือกตั้งที่ 2	
ชุดที่ 23	พ.ศ. 2550	นายพิเชษฐ์ ตันเจริญ (พรรคเพื่อแผ่นดิน)	นายอิทธิ ศิริลัทธยากร (ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมือง 5 ปี) (พรรคพลังประชาชน)	นายวุฒิพงษ์ ฉายแสง (พรรคพลังประชาชน)	นางฐิติมา ฉายแสง (พรรคพลังประชาชน)
			นายฉวีพล ตันเจริญ (แทนนายอิทธิ) (พรรคเพื่อแผ่นดิน)		

ที่มา: กกต.จังหวัดฉะเชิงเทรา, “ประกาศผลการเลือกตั้ง,” <https://www.ect.go.th/chachoengsao/main.php?filename=index> (สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2560)

ตารางที่ 3.8 ชุดที่ 24: พ.ศ. 2554

ชุดที่	การเลือกตั้ง	เขตเลือกตั้งที่ 1		เขตเลือกตั้งที่ 2	
ชุดที่ 24	พ.ศ. 2554	นายบุญเลิศ ไพรินทร์ (พรรคประชาธิปัตย์)	นายสมชัย อัครชัยโสภณ (พรรคเพื่อไทย)	นายรส มะลิผล (พรรคเพื่อไทย)	พล.ต.ท.พิทักษ์ จารุสมบัติ (พรรคประชาธิปัตย์)

ที่มา: กกต.จังหวัดฉะเชิงเทรา, “ประกาศผลการเลือกตั้ง,” <https://www.ect.go.th/chachoengsao/main.php?filename=index> (สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2560).

3.2.1 นายสุชาติ ตันเจริญ⁵ อดีตรองประธานสภาผู้แทนราษฎร อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดฉะเชิงเทรา 8 สมัย อดีตรองหัวหน้าพรรคชาติไทย และพรรคไทยรักไทย อีกทั้งยังเป็น ส.ส. ในกลุ่ม 16

3.2.1.1 ประวัติส่วนตัว

นายสุชาติ ตันเจริญ เกิดเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2501 มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านเลขที่ 146 หมู่ที่ 3 ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่อยู่ปัจจุบัน 121/7 หมู่ที่/ซอยนนทบุรี 5 ถนนนนทบุรี 1 ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000 ประวัติการศึกษานายสุชาติ ตันเจริญ จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนอานวยศิลป์ พระนคร ปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ Samjose State University สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท ด้านการบริหารธุรกิจ จาก Notre Dame de Namur University ประเทศสหรัฐอเมริกา นายสุชาติ ตันเจริญ เป็นบุตรชายของนายวิเชียร ตันเจริญ และนางสุภา ตันเจริญ อีกทั้งเป็นน้องชายของนายพิเชษฐ์ ตันเจริญ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ และมีศักดิ์เป็นอาของนายฉพล ตันเจริญ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดฉะเชิงเทรา อดีตเคยสมรส กับนางศรีลาทิพย์ ทัพย์ผัน และมีบุตรชาย 2 คน คือ นายคชภา ตันเจริญ (มดดำ) ดารานักแสดงชื่อดัง และนายศุภติชา ตันเจริญ (มดแดง) ซึ่งภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น นายศักดิ์ชาย ตันเจริญ บุตรคนเล็ก และใช้ชีวิตคู่นอกสมรสกับ นางสาวนริศรา ชวาลตันพิพัทธ์ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ตำแหน่งทางธุรกิจ ประธานกรรมการบริษัท ภูเก็ต ไอแลนด์ จำกัด (มหาชน) รองประธานกรรมการ บริษัท ชลประทานซีเมนต์ จำกัด (มหาชน)

⁵ วิกีพีเดีย, “ประวัติสุชาติ ตันเจริญ,” https://th.wikipedia.org/wiki/สุชาติ_ตันเจริญ (สืบค้นเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2561).

3.2.1.2 ประวัติทางการเมืองนายสุชาติ ตันเจริญ⁶ ได้รับฉายาว่า "ดีกร่าง" จากการทำหน้าที่รองประธานสภาผู้แทนราษฎรในแบบที่ไม่ยอมใครง่าย ๆ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 14 เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2529 โดยลงสมัครในนามของพรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดฉะเชิงเทราเขต 2 และได้รับเลือกตั้งเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบันไม่เคยสอบตก สมัยที่ 2 เมื่อการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 สังกัดพรรคชาติไทย สมัยที่ 3 เมื่อการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2535 สังกัดพรรคสามัคคีธรรม สมัยที่ 4 เมื่อการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2535 สังกัดพรรคชาติพัฒนา สมัยที่ 5 เมื่อการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 สังกัดพรรคชาติไทย สมัยที่ 6 การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2539 สังกัดพรรคไทย สมัยที่ 7 การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 สังกัดพรรคความหวังใหม่สมัยที่ 8 การเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 21 ของประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดฉะเชิงเทรา 8 สมัย เคยสังกัดพรรคการเมืองหลายพรรค ทั้ง พรรคประชาธิปัตย์ พรรคไทย พรรคชาติไทย พรรคไทยรักไทย เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2538 เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2548 ในครั้งที่เคยลงสมัคร ส.ส. ในนามพรรคไทยในปี พ.ศ. 2539 ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. เพียงคนเดียวของพรรค นอกจากนั้นยังเคยดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าพรรคการเมืองถึง 2 พรรค คือ พรรคชาติไทย และพรรคไทยรักไทย ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2550 ได้ถูกตัดสิทธิทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี เนื่องจากเป็นกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยซึ่งถูกยุบในคดียุบพรรคการเมือง พ.ศ. 2549 จึงได้นำสมาชิกในกลุ่มบ้านริมน้ำ ย้ายมาสังกัดพรรคเพื่อแผ่นดิน และในปี พ.ศ. 2553 ได้ย้ายไปร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคภูมิใจไทย และพ่ายแพ้การเลือกตั้ง

นายสุชาติ ตันเจริญ เริ่มเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปครั้งที่ 14 เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2529 ในการเลือกตั้งครั้งนี้ มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 347 คน เป็นการเลือกตั้งแบบผสม (เขตละไม่เกิน 3 คน) ใช้อัตราส่วนราษฎร 150,000 คน ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน และมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ผู้มาใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วประเทศคิดเป็นร้อยละ 61.43 ในการเลือกตั้งครั้งนี้ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนต้องสังกัดพรรคการเมือง และ พรรคการเมืองต้องส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด จังหวัดฉะเชิงเทรา มีผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 4 คนด้วยกัน และได้มีการแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดออกเป็น 2 เขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ นายไกรสร นันทมานพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 3 สังกัด

⁶ศรุตดา สมพอง, *นักการเมืองถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทรา* (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2550), 31-36.

พรรคก้าวหน้า และนายจาตุรนต์ ฉายแสง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก สังกัดพรรค ประชาธิปัตย์ และเขตเลือกตั้ง ที่ 2 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ นายสุชาติ ตันเจริญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ และนายจักรพันธ์ ทัดติยกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก สังกัด พรรคก้าวหน้า สภาชุดนี้มีนายจารุบุตร เรืองสุวรรณ (พ.ศ. 2526 - 2527) นายอุกฤษ มงคลนาวิน (พ.ศ. 2527 - 2529) ประธานวุฒิสภาเป็นประธานรัฐสภา พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2529 - 4 สิงหาคม พ.ศ. 2531 สำหรับสภาชุดนี้ได้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2531 โดยการยุบสภาการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไป ครั้งที่ 15 ได้มีขึ้นในวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 ในการ เลือกตั้งครั้งนี้ มีจำนวนสมาชิกผู้แทนราษฎร 357 คน เป็นการเลือกตั้งโดยตรงแบบผสม (เขตละไม่ เกิน 3 คน) ใช้อัตราส่วนราษฎร 150,000 คน ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน มีวาระ 4 ปี ผู้มาใช้ สิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศคิดเป็นร้อยละ 63.56 ผู้สมัครสมาชิกผู้แทนราษฎรทุกคนต้องสมัครในนาม พรรคการเมือง และพรรคการเมืองต้องส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน สมาชิกผู้แทนราษฎรทั้งหมด จังหวัดฉะเชิงเทรา มีผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 4 คนด้วยกัน และแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 2 เขตการเลือกตั้งเหมือนในการเลือกตั้งครั้งที่แล้ว โดยใน เขตเลือกตั้งที่ 1 สมาชิกผู้แทนราษฎร ได้แก่ นายจาตุรนต์ ฉายแสง สมาชิกผู้แทนราษฎรสมัยที่ 2 สังกัดพรรคประชาชน และ นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ สมาชิกผู้แทนราษฎรสมัยแรก สังกัดพรรคกิจสังคม ส่วนในเขตเลือกตั้งที่ 2 ได้แก่ นายสุชาติ ตันเจริญ สมาชิกผู้แทนราษฎรสมัยที่ 2 สังกัดพรรคชาติไทย และ นายทิวา พูลสมบัติ สมาชิกผู้แทนราษฎรสมัยที่ 2 สังกัดพรรคมวลชน สภาชุดนี้มีนายอุกฤษ มงคลนาวิน (พ.ศ. 2531 - 2532) เป็นประธานรัฐสภา และร้อยตำรวจตรีวรรณ ชันชื้อ ประธาน วุฒิสภาเป็นประธานรัฐสภา (พ.ศ. 2532 - 2534) พลเอกชาติชาย ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อ วันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2531 - 9 ธันวาคม พ.ศ. 2533 และอีกครั้งในวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2533 - 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 สำหรับสภาชุดนี้ได้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 โดยการ ปฏิวัติยึดอำนาจการปกครองของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ภายใต้การนำของพล เอกสุนทร คงสมพงษ์

การปกครองประเทศโดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ภายใต้ การนำของพลเอกสุนทร คงสมพงษ์ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2535 เพราะมีการประกาศใช้ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ คือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 (ฉบับที่ 15) และได้มี การเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรทั่วไปครั้งที่ 16 เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2535 มีจำนวนสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร 360 คน โดยจำนวนคงที่ไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนราษฎรที่เพิ่มขึ้น แต่อย่างใด เป็นการเลือกตั้งโดยตรงแบบผสม เขตละไม่เกิน 3 คน และมีวาระ 4 ปี ผู้มาใช้สิทธิ เลือกตั้งทั่วประเทศคิดเป็นร้อยละ 59.28 ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนต้องสมัครในนาม

พรรคการเมือง และพรรคการเมืองต้องส่งสมาชิกรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 120 คน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ นายจักรพันธ์ ทัดติยกุล สมาชิกผู้แทนราษฎร สมัยที่ 2 สังกัดพรรคสามัคคีธรรม นายจาตุรนต์ ฉายแสง สมาชิกผู้แทนราษฎรสมัยที่ 3 สังกัดพรรคความหวังใหม่ นายสุชาติ ตันเจริญ สมาชิกผู้แทนราษฎรสมัยที่ 3 สังกัดพรรค สามัคคีธรรม นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ สมาชิกผู้แทนราษฎรสมัยที่ 2 สังกัดพรรคสามัคคีธรรม สภาชุดนี้มีนายอุกฤษ มงคลนาวิน ประธานวุฒิสภาเป็นประธานรัฐสภา สภาชุดนี้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2535 โดยการยุบสภา ซึ่งในช่วงระยะเวลานี้ได้เกิดเหตุการณ์เดินขบวนประท้วงพลเอกสุจินดา คราประยูร ที่ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี โดยไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเหตุให้ประชาชน นักวิชาการ และนักการเมืองร่วมกันเดินขบวนคัดค้าน และได้มีการสลายการชุมนุมด้วยความรุนแรง เป็นเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญอีกครั้งหนึ่งของประเทศไทย ที่เรียกขานกันว่า พฤษภาทมิฬ ปี พ.ศ. 2535

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปครั้งที่ 17 ได้มีขึ้นเมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2535 ในการเลือกตั้งครั้งนี้ มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 360 คน เป็นการเลือกตั้งโดยตรงแบบผสม (เขตละไม่เกิน 3 คน) ใช้อัตราส่วนราษฎรเฉลี่ยทั้งประเทศต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 360 คน ประมาณ 150,000 คน ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน และมีวาระ 4 ปี ผู้มาใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วประเทศคิดเป็นร้อยละ 61.61 ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนต้องสังกัดพรรคการเมืองและพรรคการเมืองต้องส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 120 คน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 4 คน ได้แก่ ร้อยตรีหญิงพินดา เกษมมงคล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก สังกัดพรรคเสรีธรรม นายสุชาติ ตันเจริญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยที่ 4 สังกัดพรรคชาติพัฒนา นาย อาทิตย์ อุไรรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยที่ 3 สังกัดพรรคเสรีธรรม นายอิทธิ ศิริลัทธอากร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก สังกัดพรรคชาติพัฒนา สภาชุดนี้มีนายมารุต บุณนาค ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภามีนายชวน หลีกภัย ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ระหว่างวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2535 – 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 และสภาชุดนี้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 โดยการยุบสภา

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปครั้งที่ 18 เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 การเลือกตั้งครั้งนี้ มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 391 คนเป็นการเลือกตั้งโดยตรงแบบผสม เขตละไม่เกิน 3 คน ใช้อัตราส่วนราษฎร 150,000 คนต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน และมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ในการเลือกตั้งครั้งนี้มีจำนวนผู้มาใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วประเทศคิดเป็นร้อยละ 62.04 ในการเลือกตั้งครั้งนี้ผู้ที่มิอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้งมีสิทธิ์เลือกตั้งได้เป็นครั้งแรก ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนต้องสังกัดพรรคการเมืองและพรรคการเมืองต้องส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ผลการเลือกตั้งในครั้งนี้นี้ของจังหวัดฉะเชิงเทรา มีผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่

นายจาตุรนต์ ฉายแสง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 4 สังกัดพรรคความหวังใหม่ เขตเลือกตั้งที่ 1
 นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 4 สังกัดพรรคเสรีธรรม เขตเลือกตั้งที่ 1
 นายสุชาติ ตันเจริญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 5 สังกัดพรรคชาติไทย เขตเลือกตั้งที่ 2
 นายอิทธิ ศิริรัทธยากร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 2 สังกัดพรรคชาติพัฒนา เขตเลือกตั้งที่ 2
 เขตเลือกตั้งที่ 2 สภาชุดนี้มีนายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานรัฐสภา (พ.ศ. 2538 – พ.ศ. 2539) มีนายบรรหาร ศิลปะอาชา ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 – 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดลงโดยการยุบสภา

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปครั้งที่ 19 เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 การเลือกตั้งครั้งนี้ มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 393 คนเป็นการเลือกตั้งโดยตรงแบบผสม (เขตละไม่เกิน 3 คน) ใช้อัตราส่วนราษฎร 150,000 คน ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 มีสาระ 4 ปี มีผู้มาใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วประเทศคิดเป็นร้อยละ 62.42 ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนต้องสังกัดพรรคการเมือง และพรรคการเมืองต้องส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ผลการเลือกตั้งในครั้งนี้นี้จังหวัดฉะเชิงเทรา มีผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่

นายจาตุรนต์ ฉายแสง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 5 สังกัดพรรคความหวังใหม่ เขตเลือกตั้งที่ 1
 นายไกรสร นันทมานพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 4 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ เขตเลือกตั้งที่ 1
 นายสุชาติ ตันเจริญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 6 สังกัดพรรคไท เขตเลือกตั้งที่ 2
 นายอิทธิ ศิริรัทธยากร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 3 สังกัดพรรคชาติพัฒนา เขตเลือกตั้งที่ 2
 สภาชุดนี้มีนายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานรัฐสภา (พ.ศ. 2539 – พ.ศ. 2543) มีพลเอกเขาวลิต ยงใจยุทธ รองตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 – 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540) สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 โดยการยุบสภา

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปครั้งที่ 20 เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 การเลือกตั้งครั้งนี้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 500 คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 400 คนและมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 100 คน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ใหม่ในประวัติศาสตร์การเมืองไทย เพราะได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (ฉบับที่ 16) รัฐธรรมนูญฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญเพื่อการปฏิรูปการเมือง ทำให้การเมืองไทยมีความทันสมัยและเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 4 เขตการเลือกตั้ง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 4 คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ 16 มีดังนี้

เขตการเลือกตั้งที่ 1 นายจาตุรนต์ ฉายแสง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 4 สังกัดพรรคไทยรักไทย
 เขตการเลือกตั้งที่ 2 นายอิทธิ ศิริรัทธยากร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 4 สังกัดพรรคชาติพัฒนา
 เขตการเลือกตั้งที่ 3 นายสุชาติ ตันเจริญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 7 สังกัดพรรคความหวังใหม่
 เขตการเลือกตั้งที่ 4 นายวุฒิพงศ์ ฉายแสง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก สังกัดพรรคไทยรักไทย
 สำหรับสภาชุดนี้มีนายอุทัย พิมพ์ใจชน ดำรงตำแหน่งประธานสภา มีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งนายก รัฐมนตรี ในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ถึงวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2548 และสภาชุดนี้ได้สิ้นสุดลงเมื่อครบวาระ 4 ปี เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2548

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปครั้งที่ 21 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 การเลือกตั้งครั้งนี้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 500 คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 400 คน และมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 100 คน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้ง ดังนี้

เขตการเลือกตั้งที่ 1	นางจิตติมา ฉายแสง	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก
เขตการเลือกตั้งที่ 2	นายสมชัย อัครชัยโสภณ	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก
เขตการเลือกตั้งที่ 3	นายสุชาติ ตันเจริญ	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยที่ 8
เขตการเลือกตั้งที่ 4	นายวุฒิพงศ์ ฉายแสง	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 2

ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง 4 คน สังกัดพรรคไทยรักไทย สำหรับสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้มีนายโกคิน พลกุล เป็นประธานรัฐสภา มีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี สภาชุดนี้สิ้นสุดลงโดยการยุบสภาเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 และได้มีการกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2549 ในการประกาศยุบสภาในครั้งนี้ของพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร ก็เพื่อเป็นทางออกของปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มที่สนับสนุนพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เช่นกลุ่มคาราวานคนจน กลุ่มรักทักษิณ ที่แสดงออกผ่านแท็กซีผ่านผู้ที่อ้างรักความเป็นประชาธิปไตย เป็นต้น กับกลุ่มที่ต้องการให้พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี อันเนื่องมาจากปัญหาจริยธรรมในการบริหารประเทศ ภายใต้การนำของ “กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย” นำโดยพลตรีจำลอง ศรีเมือง มีนายสนธิ ลิ้มทองกุล ผู้สร้าง “ปรากฏการณ์สนธิ” จากการจัดรายการ “เมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร” นายสมศักดิ์ โกศัยสุข, นายสมเกียรติ พงศ์ไพบูลย์ และนายสุริยะใส กตะศิลา เป็นต้น ซึ่งได้ชุมนุมประท้วงเดินขบวนขับไล่ เรียกร้อง ให้นายทักษิณ ชินวัตรลาออกจากการเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็น

สภาวะการณ์ความแตกแยก ขัดแย้งทางความคิด ของคนในสังคมไทยอย่างรุนแรง อย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน⁷

3.2.2 นายพิเชษฐ์ ตันเจริญ⁸ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดฉะเชิงเทรา พรรคเพื่อแผ่นดิน อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ในรัฐบาลของนายสมัคร สุนทรเวช (พ.ศ. 2551)

3.2.2.1 ประวัติส่วนตัว

นายพิเชษฐ์ ตันเจริญ เกิดวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2498 มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านเลขที่ 146 หมู่ที่ 3 ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นพี่ชายของนายสุชาติ ตันเจริญ แกนนำ ส.ส. กลุ่มบ้านริมน้ำ สมรสกับนางสุชาติพิทย์ ตันเจริญ มีบุตรชายเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ นายณัฏพล ตันเจริญ ซึ่งนายพิเชษฐ์ ตันเจริญ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการ จากวิทยาลัยลุ่มน้ำปิง จังหวัดตาก ปริญญาโท (MA) สาขาการตลาด จากมหาวิทยาลัย เว็บบสเตอร์ สหรัฐอเมริกา

3.2.2.2 ประวัติทางการเมือง

นายพิเชษฐ์ ตันเจริญนั้นเดิมทีทำธุรกิจเหมืองแร่และได้ เข้าสู่งานการเมือง ด้วยการสนับสนุนของนายสุชาติ ตันเจริญ ซึ่งถูกตัดสิทธิทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี ให้ลงสมัคร ส.ส. จังหวัดฉะเชิงเทรา และได้รับการผลักดันให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ในรัฐบาลของนายสมัคร สุนทรเวช ในปี พ.ศ. 2551 แทนนายวิรุฬ เตชะไพบูลย์ นายพิเชษฐ์ ตันเจริญ เคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน แต่ลาออกก่อนที่จะถูกตัดสิทธิยุบพรรค ทำให้ไม่ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองในการร่วมรัฐบาลซึ่งนำโดยพรรคประชาธิปัตย์ ปลายปี พ.ศ. 2551 พิเชษฐ์ ตันเจริญ ไม่ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ โดยโควตาของกลุ่มบ้านริมน้ำเป็นของ นางสาวนริศรา ขวาลตันพิพัทธ์ ต่อมาภายหลังพิเชษฐ์ ได้หันมาร่วมกิจกรรมทางการเมือง และลงสมัคร ส.ส. ในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2554 ในสังกัดพรรคภูมิใจไทย ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2557 ได้สมัครรับเลือกตั้งในระบบบัญชีรายชื่อ สังกัดพรรคภูมิใจไทย ลำดับที่ 12 สนามเลือกตั้งฉะเชิงเทรา ในสถานการณ์เลือกตั้งกรกฎาคม 2554 ถือเป็นภารกิจรองภาพการต่อสู้ ระหว่าง 2 พรรคการเมือง คือ "พรรคเพื่อไทย" และ "พรรคภูมิใจไทย" ย้อนหลังไปที่การเลือกตั้งธันวาคม 2550 ผลลัพธ์ที่ออกมาคือ เขต 1 "พิเชษฐ์ ตันเจริญ" จากพรรค

⁷ นคร พจนนรพงษ์ และอุกฤษ พจนนรพงษ์, *ข้อมูลประวัติศาสตร์การเมืองไทย* (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์, 2542).

⁸ วิกีพีเดีย, “ประวัติพิเชษฐ์ ตันเจริญ,” https://th.wikipedia.org/wiki/พิเชษฐ์_ตันเจริญ (สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2561).

เพื่อแผ่นดิน 85,821 คะแนน และ "อิทธิ ศิริลัทธยากร" จากพรรคพลังประชาชน 75,994 คะแนน ต่อมา มีการเลือกตั้งซ่อมในเขตนี้ เดือนมกราคม 2552 แทน "อิทธิ" ผู้ที่ได้รับเลือกคือ "ณัชพล ตันเจริญ" จากพรรคเพื่อแผ่นดิน 52,449 คะแนน ส่วนเขต 2 "วุฒิพงศ์ ฉายแสง" จากพรรคพลังประชาชน 69,092 คะแนน และ "ฐิติมา ฉายแสง" จากพรรคพลังประชาชน 62,231 คะแนน ภาพที่ออกมาในการเลือกตั้ง 2550 ต่อเนื่องมาถึง 2554 นั่นก็คือ การแข่งขันระหว่าง "ตันเจริญ" ในนามต้นสังกัด "พรรคภูมิใจไทย" และ "ฉายแสง" ตัวแทนจาก "พรรคเพื่อไทย" สำหรับการเลือกตั้ง 3 กรกฎาคม 2554 เขต 1 "ฐิติมา" ยังเป็นตัวยืนจากพรรคเพื่อไทย ส่วนคู่แข่งคือ "บุญเลิศ ไพรินทร์" อดีต ส.ว. ฉะเชิงเทรา ครั้งนี้ลงสมัครในนามพรรคประชาธิปัตย์ ด้วยรากฐานของ "ตระกูล ฉายแสง" จึงไม่ใช่เรื่องง่ายที่ "อดีต ส.ว. ฉะเชิงเทรา" จะล้มเจ้าของเก้าอี้เดิมได้โดยง่าย เขต 2 "ณัชพล" ผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยเป็นตัวยืน ขณะที่คู่แข่ง จากพรรคเพื่อไทย คือ "สมชัย อัครชัยโสภณ" เขตนี้ถือว่า "ณัชพล" มีความสดทางการเมืองมากกว่า ขณะที่ฝ่ายหลัง "สมชัย" ก็เจนนัดเนื่องจากเคยผ่านเก้าอี้ ส.ส. มาแล้วจากการเลือกตั้ง 2548 และ 2549 ในนามพรรคไทยรักไทยฐานเสียงเดิมที่ได้รับเลือก เข้ามาในปี 2549 คือ 40,953 ขณะที่การเลือกตั้งธันวาคม 2550 "สมชัย" ก็ยังพ่ายแพ้ โดยคะแนนที่ทำได้คือ 49,940 มีคะแนน แต่ก็ถือว่ามีความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นมาเป็นลำดับ เขต 3 "พิเชษฐ์" ผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทย คือตัวยืนขณะที่คู่แข่งในเขต นี้ คือ รส มะลิผล ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทย โดยรูปการณ์แล้วยากที่จะต้านทาน "พิเชษฐ์" ผู้สมัครของภูมิใจไทยที่มีพื้นฐานของการเป็นอดีต ส.ส. ได้ ส่วนเขตเลือกตั้งที่ 4 "วุฒิพงศ์" ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทย มีคู่แข่งที่สำคัญคือ "พล.ต.ท.พิทักษ์ จารุสมบัติ" ผู้สมัครจากประชาธิปัตย์ การลงสนามแข่งขันครั้งนี้ของ "พล.ต.ท.พิทักษ์" จึงมีภาพของการเป็นตัวแทน "ตระกูลจารุสมบัติ" เป็น "จารุสมบัติ" ที่เคยสร้างฐานเสียงเอาไว้เมื่อครั้งเลือกตั้ง ส.ว.ผ่านบทบาทของ "พรรณี จารุสมบัติ" สำหรับ พล.ต.ท.พิทักษ์ อีกด้านหนึ่งแล้วคือ พี่ชาย "พินิจ จารุสมบัติ" แกนนำชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน แต่ในทางการเมือง คือการตัดสินใจลงสมัคร ส.ส. ในนามพรรคประชาธิปัตย์ แม้จะเป็นหน้าใหม่ในทางการเมืองแต่ฐานเสียงของ "พรรณี จารุสมบัติ" อดีต ส.ว. ที่มีคะแนนอันดับ 1 ของจังหวัด ก็น่าจะเกื้อหนุนให้ ผู้สมัครจากฟากประชาธิปัตย์มีคะแนนเพิ่มขึ้นบ้าง ไม่มากก็น้อย เลือกตั้ง ส.ว. ในปี 2549 "พรรณี จารุสมบัติ" กวาดคะแนนมาที่ 120,586 คะแนน เป็นฐานคะแนนที่เกิดขึ้นในบรรยากาศที่ "พินิจ จารุสมบัติ" ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อ พรรคไทยรักไทย รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้มาในการเลือกตั้งครั้งนั้น ส่วนการลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็น ส.ส. ในการเลือกตั้ง มกราคม 2550 คะแนนของ "พรรณี" จากเพื่อแผ่นดิน คือ 54,029 คะแนน มีคะแนนมาเป็นอันดับ 3 รองจาก "วุฒิพงศ์" และ "ฐิติมา" ฉายแสง จากพรรคพลังประชาชน ที่กวาดไปกว่า 6 หมื่นคะแนนต่อคน เป็นการแบ่งปันกันไประหว่างตระกูล "ตันเจริญ" จากพรรคภูมิใจไทย และ "ฉายแสง" ที่ทำงานการเมืองให้แก่พรรคเพื่อไทยและในวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 ทั้งสองตระกูลได้พ่ายแพ้การเลือกตั้ง

3.2.3 นายณัฏพล ตันเจริญ⁹ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดพรรคเพื่อแผ่นดิน ปัจจุบันย้ายมาสังกัดพรรคภูมิใจไทย

3.2.3.1 ประวัติส่วนตัว

นายณัฏพล ตันเจริญ เกิดเมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2525 มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านเลขที่ 146 หมู่ที่ 3 ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นบุตรชายของนายพิเชษฐ์ ตันเจริญ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ และนางสุธาทิพย์ ตันเจริญ มีพี่น้องร่วมบิดามารดา 2 คน คือ นางสาวณัฐวดี ตันเจริญ และนางสาวณัฐนิช ตันเจริญ ปัจจุบันสมรสกับนางสาวณัชชา สีนธุ์ตร มีบุตร 1 คน

ณัฏพล ตันเจริญ จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา (นมร.บด.) กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) สาขารัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.) บางเขน กรุงเทพมหานคร และปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ มิซซูรี ณ เมืองเซนต์หลุยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับประกาศนียบัตร วุฒิบัตร และการฝึกอบรม ได้แก่

- ประกาศนียบัตรชั้นสูง "การบริหารเศรษฐกิจสาธารณะสำหรับนักบริหารระดับสูง (ปศส.)" รุ่นที่ 9 สถาบันพระปกเกล้า
- ประกาศนียบัตร "ผู้นำยุคใหม่ในระบอบประชาธิปไตย (ปนป.)" รุ่นที่ 2 สถาบันพระปกเกล้า
- ประกาศนียบัตร "นักบริหารระดับสูงธรรมศาสตร์เพื่อสังคม (นมธ.)" รุ่นที่ 4 สถาบันสัญญาธรรมศักดิ์เพื่อประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประกาศนียบัตร "การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือระดับผู้นำขั้นความรู้ชั้นสูง" รุ่นที่ 547 ค่ายลูกเสือวชิราวุธ อำเภอศรีราชา
- ประกาศนียบัตร "นักอุตสาหกรรมรุ่นใหม่ (Young F.T.I. Elite)" รุ่นที่ 2 สถาบันอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- ประกาศนียบัตร "สุดยอดผู้ประกอบการยุคใหม่เพื่อสังคม (SEP-S)" รุ่นที่ 1 สถาบันนักลงทุนรุ่นใหม่
- วุฒิบัตร "กลยุทธ์การบริหารธุรกิจจอสังหาริมทรัพย์ (RE-CU)" รุ่นที่ 44 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁹ วิกิพีเดีย, “ประวัติณัฏพล ตันเจริญ,” https://th.wikipedia.org/wiki/ณัฏพล_ตันเจริญ (สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2561).

3.2.3.2 ประวัติทางการเมือง

ณัชพล ตันเจริญ เริ่มต้นเข้าสู่แวดวงการเมืองในฐานะสมาชิกพรรคเพื่อแผ่นดิน ร่วมกับนายพิเชษฐ์ ตันเจริญ ผู้เป็นบิดา และภายหลังการตัดสินใจยุบพรรคการเมืองในปลายปี พ.ศ. 2551 และลงสมัครรับเลือกตั้งซ่อมแทนตำแหน่งที่ว่างลง ณ เขตเลือกตั้งที่ 1 ของจังหวัด ฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2552 และได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีคะแนนเป็นอันดับหนึ่งของเขตเลือกตั้ง จนได้รับฉายาว่า “ตันเจริญจูเนียร์”

ณัชพล ตันเจริญ เคยเข้ารับตำแหน่งเลขานุการประจำคณะกรรมการการสวัสดิการสังคม สภาผู้แทนราษฎร และเป็นที่ปรึกษาและเลขานุการส่วนตัวรัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงพาณิชย์ (พิเชษฐ์ ตันเจริญ) ในปี พ.ศ. 2551 ต่อมาใน ปี พ.ศ. 2552 ได้เข้ามาทำงาน เกี่ยวกับทางด้านการสวัสดิการสังคม โดยรับตำแหน่งเป็นโฆษกประจำคณะกรรมการฯ และ ประธานอนุกรรมการด้านงบประมาณสวัสดิการสังคม สภาผู้แทนราษฎร และในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2554 ได้ลงสมัคร ส.ส. ในสังกัดพรรคภูมิใจไทย ภายหลังได้เข้ามาทำงานในส่วนของวุฒิสภา โดยดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา (คณะทำงานฝ่ายการเมือง) ของนายนิคม ไวยรัชพานิช

สรุปประสบการณ์ทางการเมืองโดยสังเขปของ ณัชพล ตันเจริญ อดีต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดฉะเชิงเทราอดีตที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา (คณะทำงานฝ่าย การเมือง) อดีตโฆษกประจำคณะกรรมการการสวัสดิการสังคม สภาผู้แทนราษฎร อดีตประธาน คณะอนุกรรมการงบประมาณด้านสวัสดิการสังคม สภาผู้แทนราษฎร อดีตเลขานุการ คณะกรรมการการสวัสดิการสังคม สภาผู้แทนราษฎร อดีตที่ปรึกษากิตติมศักดิ์รัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงพาณิชย์

ธุรกิจและสังคม

- กรรมการผู้จัดการ บริษัท กรีน เอ็มเมอร์ล จำกัด
- กรรมการผู้จัดการ บริษัท เอ็ม เอส เทอมีนัล จำกัด
- กรรมการผู้จัดการ บริษัท ฮาร์ บางกอก จำกัด
- กรรมการสมาคมนิสิตศิษย์เก่าคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.3 บทสัมภาษณ์บุคคลในตระกูลตันเจริญที่เล่นการเมืองและหัวคะแนน

3.3.1 ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ

บทสัมภาษณ์นาย สุชาติ ตันเจริญ¹⁰

เหตุผลที่ทำให้ท่านสนใจและอยากเป็นนักการเมือง ต้องการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนจะเชิงเทราให้มีความอยู่ดีกินดียิ่งขึ้น และต้องการแก้ไขปัญหาสังคมที่พบเห็นด้วยอุดมการณ์และความรู้ความสามารถของตน

พรรคการเมืองใดที่ท่านสังกัด และเพราะอะไรที่ทำให้ท่านสังกัดพรรคนี้ เคยสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ พรรคไท พรรคชาติไทย พรรคไทยรักไทย พรรคเพื่อแผ่นดิน พรรคภูมิใจไทย โดยพิจารณาจากนโยบายพรรคเป็นหลักและผู้นำของพรรคตามมาด้วยความสนิทสนมกับคนในพรรค

ท่านทำธุรกิจอะไรบ้าง และคิดว่าการเป็นนักการเมืองนั้นช่วยทำให้การทำธุรกิจของท่านง่ายขึ้นหรือไม่ ทำธุรกิจเกี่ยวกับบอสังหาริมทรัพย์ พัฒนาที่ดิน เช่น โรงแรม คอนโด ที่ภาคใต้ และทำเหมืองแร่ และคิดว่า การเป็นนักธุรกิจแล้วมาเป็นนักการเมืองก็จะยุ่งไม่ได้เลยที่การได้เข้ามาเป็นนักการเมืองจะช่วยส่งเสริมธุรกิจส่วนตัว ดังนั้น ในการทำธุรกิจต้องมีความระมัดระวังมากขึ้น เพราะเป็นที่ถูกจับตาของสาธารณชน และต้องคำนึงถึงภาพลักษณ์และการเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคมด้วย

อะไรที่ท่านคิดว่า ทำให้ แพ้การเลือกตั้ง และไม่สามารถชนะการเลือกตั้งได้อย่างต่อเนื่อง เหตุผลที่แพ้ คือ จำนวนประชาชนในเขตเลือกตั้งที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะคนจากต่างพื้นที่ที่เพิ่งย้ายเข้ามามีภูมิลำเนาในจังหวัดฉะเชิงเทรา และเยาวชนที่เพิ่งมีสิทธิเลือกตั้งที่มีจำนวนมากขึ้นซึ่งค่อนข้างเป็นเรื่องยากในการเข้าถึง

การช่วยเหลือทางสังคม ท่านคิดว่ายังสำคัญอยู่ไหมในปัจจุบันเมื่อเทียบกับอดีต งานแต่ง งานศพ ยังมีความสำคัญอยู่ เพราะเป็นการแสดงออกถึงความผูกพันรักใคร่ นับถือกัน ส่วนการฝากลูกเข้าทำงาน ฝากลูกเข้าโรงเรียน สามารถทำได้อย่างจำกัดภายใต้กรอบของจริยธรรมและหลักธรรมภิบาล กระผมคิดว่ายังมีความสำคัญมากเหมือนเดิมในอดีตไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปเลย

¹⁰ สุชาติ ตันเจริญ, สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 27 มกราคม 2561.

ในสมัยหน้าท่านจะลงเล่นการเมือง หรือไม่ และ ท่านสนใจจะลงเล่นการเมืองในระดับท้องถิ่นด้วยหรือไม่ ลงครับ แต่ยังไม่สนใจลงเล่นการเมืองท้องถิ่น แต่จะผลักดันลูก ให้ลงเล่นแทน

จากประสบการณ์ทางการเมืองท่านมีวิธีสร้างหัวคะแนนอย่างไร ผมใช้วิธีการลงพื้นที่ไปหาผู้นำชุมชน อาทิ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือ ผู้ที่ได้รับ การนับถือในชุมชนเช่น แพทย์ โดยการไปมาหาสู่บ่อยๆเพิ่มความสนิทสนม ไปงานบุญของหมู่บ้าน และให้การสนับสนุนงานต่าง ๆ เมื่อมีความสนิทสนมระดับหนึ่ง จึงทาบทามมาเป็นหัวคะแนน

ท่านคิดว่าการมีอิทธิพลในปัจจุบันยังสำคัญอยู่หรือไม่ ตอนนี่เรื่องของการใช้อิทธิพล หหมดสมัยไปแล้ว ต้องทำผลงานและความดีให้เป็นที่ประจักษ์ ซึ่งตอนนี้ระบบสื่อสารรวดเร็วมาก ไม่มีใครกลัวใครแล้ว และหัวคะแนนที่จะใช้ต้องพิจารณาดูให้ดีบางทีมาแต่ตัวใจไม่มา

บทสัมภาษณ์นาย พิเชษฐ์ ตันเจริญ¹¹

เหตุผลที่ทำให้ท่านสนใจและอยากเป็นนักการเมือง อยากสานต่อเจตนารมณ์คุณพ่อ และน้องชาย คือ อยากให้ชาวบ้านมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และต้องการเข้ามาเปลี่ยนแปลงและส่วนของพื้นที่จังหวัดบ้านเกิดเพิ่มโอกาส และศักยภาพของคนในพื้นที่ให้มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร ตลอดจนการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงพัฒนาประเทศ ไปข้างหน้า

พรรคการเมืองใดที่ท่านสังกัด และเพราะอะไรที่ทำให้ท่านสังกัดพรรคนี้ เคยสังกัดเป็นพรรคภูมิใจไทย โดยตัดสินใจเข้าร่วมพรรคนี้ เพราะตอบโจทย์อุดมการณ์ทางการเมืองและกระแสการเมืองซึ่งตอบสนองอุดมการณ์ที่ผมเองได้ตั้งไว้

ท่านทำธุรกิจอะไรบ้าง และคิดว่าการเป็นนักการเมืองนั้นช่วยทำให้การทำธุรกิจของท่านง่ายขึ้นหรือไม่ ผมทำธุรกิจเหมืองแร่ที่ภาคใต้ และอสังหาริมทรัพย์ และคิดว่า การเป็นนักการเมืองหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะอาศัยตำแหน่งทางการเมืองเป็นเครื่องมือช่วยป้องกันและเป็นที่แสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ธุรกิจของตน

อะไรที่ท่านคิดว่า ทำให้ชนะการเลือกตั้ง แพ้การเลือกตั้ง และไม่สามารถชนะการเลือกตั้งได้อย่างต่อเนื่อง เหตุผลที่ชนะ คือ ชื่อเสียงของตระกูลสั่งสมมา เหตุผลที่แพ้ คือ ประชาชนในเขตพื้นที่เกิดความสับสนในตัวผู้สมัคร เนื่องจากมีคนในตระกูลเดียวกันลงแข่งกันเองในสนามเลือกตั้ง อย่างผมส่งลูกชาย "ณัชพล ตันเจริญ" จาก

¹¹พิเชษฐ์ ตันเจริญ, สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 30 มกราคม 2561.

ภูมิใจไทย ลงสนามแปดริ้วเขต 2 ขณะที่ น้องชาย "เฉลิมชัย" ลงสนามในนามกิจสังคม "รส มะลิผล" อดีต ส.ว. แปดริ้ว สามี "จินดา" พี่สาวคนโตของผมเขต 3 ลงสมัครในนามพรรคเพื่อไทย แข่งกับผม ผมว่าเป็นสาเหตุความขัดแย้งในครอบครัว ถือเป็นสาเหตุหลัก

การช่วยเหลือทางสังคม ท่านคิดว่ายังสำคัญอยู่ไหมในปัจจุบันเมื่อเทียบกับอดีต ยังคงมีความสำคัญอยู่ เพราะเป็นการแสดงน้ำใจจากผมในฐานะผู้ดูแลท้องถิ่นนั้น เรานับถือพวกเขาเสมือนญาติ พี่น้อง ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนดูแลในหลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นบุญ งานศพ ตลอดจนเรื่องการฝากงาน

ท่านสนใจจะลงเล่นการเมืองท้องถิ่นด้วยไหม ตอนนี้ผมยังไม่สนใจ แต่อาจจะผลักดันให้ได้กรุ่นลูกกรุ่นหลาน สนใจการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น เพราะผมคิดว่าท้องถิ่นมีความสำคัญ

จากประสบการณ์ทางการเมืองท่านมีวิธีสร้างห้วคณะแนวอย่างไร โดยการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนมุมมองและความคิดเห็นทางการเมือง พร้อมทั้งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมและความตั้งใจจริงในการทำงานการเมือง

บทสัมภาษณ์นาย ณ์ชพล ต้นเจริญ¹²

เหตุผลที่ทำให้ท่านสนใจและอยากเป็นนักการเมือง โดยส่วนตัวของทางสายตระกูลผมเองที่บ้านทำธุรกิจเป็นหลัก และส่วนตัว ผมเองชอบทางด้านการเมืองอยู่แล้วด้วยแต่จะชอบการเมืองอีกรูปแบบหนึ่ง คือแบบการเมืองระดับชาติ เพราะผมจบรัฐศาสตร์การทูต ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ก็เลยมีความต้องการอยากจะเป็นนักการทูต ดังนั้นจึงชอบการเมืองระหว่างประเทศมากกว่า พอหลังจากจบปริญญาตรี ก็ไปต่อปริญญาโท ด้านการตลาด ก็คือพยายามผสมผสาน ในเรื่อง ของรัฐศาสตร์เรื่องของการเมืองมารวมของด้านการตลาดภาคธุรกิจ โดยการเอาความรู้ 2 ด้านมาผสมผสานกัน ก็เลยได้ลูกผสมของส่วนของการเมือง และส่วนของการตลาด เพราะว่ามี ความเชี่ยวชาญทั้ง 2 ด้านแล้ว คราวนี้เรียนจบได้กลับมาทำงาน บริษัทเอกชนก่อน ก็เป็นงานด้านสายทางการตลาด แต่เป็นการตลาดของการส่งออก นำเข้า ระหว่างประเทศ อะไรแบบนี้

พอหลังจากนั้นเป็นจังหวะพอดีที่คุณพ่อ ได้รับโปรดเกล้าให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยที่ กระทรวงพาณิชย์คุณพ่อเลยได้มาถามว่าพอดีท่านอยากได้คนที่มีความรู้ในด้านเกี่ยวกับการค้า การลงทุน ท่านเลยขอให้ผมเข้าไปช่วยเพราะว่ากรมที่ดูแลตอน

¹² ณ์ชพล ต้นเจริญ, สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 30 มกราคม 2561.

นั้นมี 3 - 4 กรม มีกรมการส่งออก กรมการค้าระหว่างประเทศกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมันเป็นอะไรที่อยู่ในสายงานที่เราเคยมีประสบการณ์มาทั้งหมดเลย

เลยออกจากงานมา เป็นที่ปรึกษาของคุณพ่อที่กระทรวง นั่นเลยเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าสู่การเมือง และได้เรียนรู้ว่าจริง ๆ แล้วระบบการเมืองเป็นยังไงบ้าง ก็เหมือนเราได้ทางลัดในการเรียนรู้ ผมได้เข้ามาลงสมัครทางการเมืองในช่วงเลือกตั้งซ่อม แต่ส่วนของคุณพ่อจะเป็นการเข้ามาในช่วงเลือกตั้งใหญ่ เพราะในช่วงที่คุณพ่อทำงานนั้น มีคดี 109 มาพอดี ก็จะมีการปลด ส.ส พอดี 109 คู่แข่งทางการเมืองในพื้นที่แปดริ้ว โดน คดี 109 ไป คุณพ่อกับคุณอา ก็เลยปรึกษากันว่า ลองส่ง ผมลงสมัคร ส.ส ดู นั่นคือจุดเริ่มต้นที่ค่อย ๆ ก้าวเข้าสู่เวทีทางการเมือง พอเข้ามาทำงานทางการเมืองก็มองว่าการเมืองไทยยังมีรูปแบบของระบบแบบสมัยเก่าค่อนข้างมาก ทั้งในการเลือกตั้งทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ของประชาชน ในเรื่องของการลงพื้นที่ ทุกอย่างก็เป็นระบบเก่า ๆ ทั้งหมดเลย ตอนผมเข้าไปเลยเข้าไปเปลี่ยนใหม่หมดเลย เพราะว่าเราได้มีความรู้ทั้งสองด้านอยู่แล้ว คือ ภาครัฐกิจ และภาคต่างประเทศเราได้รู้รูปแบบใหม่ ๆ ต่างประเทศเค้าทำอะไร และผมได้ไปเรียนอยู่ที่ อเมริกามา 4 ปี ก็เลยเขียนวิธีการการเลือกตั้งของอเมริกา การใช้สิทธิของประชาชน ด้านหน้าที่ของพลเมือง ของเขาว่าต้องทำอะไร ยังไงก็เลยกลับมาที่บ้านและมีความคิดว่า ในเมื่อเราได้โอกาสที่ทำให้เราได้เข้ามาอยู่ตรงนี้แล้ว ก็เปลี่ยนเลย ก็เลยเริ่มจากความสนใจเป็นความชอบ และเปลี่ยนมาเป็นความที่อยากจะทำ เริ่มที่อยากจะเปลี่ยนแปลงมันจริง ๆ

พรรคการเมืองใดที่ท่านสังกัด และเพราะอะไรที่ทำให้ท่านสังกัดพรรคนี้ พรรคการเมืองแรกที่ สังกัดคือพรรคเพื่อแผ่นดินครับ ตอนนั้นลักษณะการเมืองไทยมีลักษณะเป็นกลุ่มเป็นก้อนต้องเรียกอย่างนี้ก่อน ส่วนมากจะไม่มี ส.ส ที่เป็นเอกเทศ คืออยู่คนเดียว พรรคเดียว ก็ค่อนข้างมีน้อยและก็ค่อนข้างสร้างสรรค์ได้ยากกว่าการที่ของการเป็นลักษณะระบบของพรรคการเมือง

ฉะนั้น ปัจจัยที่ทำให้เลือกตอนนั้น ต้องบอกว่าเรายังไม่มีความเคยชินกับพรรคใดเลย เพราะว่าถือว่าใหม่มาก ๆ ในการลงเล่นการเมือง ตอนนั้นทางพรรคประชาธิปัตย์เราก็ยังไม่ได้สนิทสนม กับทางเพื่อไทยเราก็ยังไม่ได้สนิทสนมอะไรแล้วมันก็เป็นการเลือกตั้งซ่อม ฉะนั้น ถ้ามามีคนมาทาบทาม มีคนมาแนะนำชักจูงอะไรแบบนี้ใหม่ คือไม่มี ฉะนั้นการที่ผมตัดสินใจเลือกพรรคจึงตัดสินใจจาก รุ่นพ่อ รุ่นอาสุชาติตันเจริญ ว่าท่านสังกัดพรรคอะไรอยู่ เพราะว่าท่านเป็นสมาชิกพรรคอยู่แล้ว เราก็ไปสานงานทางการเมืองต่อจากท่านอีกทีก็คือ ต่อยอดโดยการไปเป็นสมาชิกพรรคที่ท่านอยู่ ดังนั้นปัจจัยของการเลือกพรรค ต้องบอกตรง ๆ ว่าเลือกตามคนในครอบครัว และ

ปัจจัยที่สอง คือ นโยบายพรรค เพราะนโยบายพรรคถือเป็นสิ่งสำคัญในการหาเสียง เราต้องเอานโยบายพรรคไปใช้ในการทำแคมเปญ และถือว่าตอนนั้นเป็นหลังปฏิวัติพอดี พรรคเพื่อแผ่นดิน ถือว่าเป็นพรรคทางเลือกให้กับประชาชน เพราะว่าตอนนั้นมันเป็นพรรคใหญ่ไม่กี่พรรค ตอนนั้นจะมี พรรคประชาธิปไตย พรรคพลังประชาชน ตอนนั้นเป็นยุคของพรรคพลังประชาชน หลังจากนั้นไม่นานพลังประชาชน โดนยุบพรรค

หลังจากนั้นได้ทำงานกับเพื่อแผ่นดินมา เป็นรัฐบาลสมัยหนึ่ง ในสมัยที่สองได้เปลี่ยนกลุ่มการเมืองมาอยู่พรรคภูมิใจไทย พรรคนี้ ตัดสินใจสังกัดพรรคด้วยตนเองเนื่องด้วยนโยบาย ด้วยความสามารถของผู้นำ เพราะเชื่ออย่างหนึ่งว่า พรรคเป็นเหมือนองค์กรถ้ามี ผู้นำที่ดี องค์กรก็จะไปด้วยดีด้วย ฉะนั้น ต้องมองในมุมมองของคนที่จะเป็นหัวหน้าพรรค ด้วย ซึ่งตอนนั้นพรรคภูมิใจไทย มีผู้นำหลายคน ที่เรียกได้ว่ามีความรู้ความสามารถซึ่ง มาจากกลุ่ม 16 ไม่ว่าจะ เป็น สุชาติ ตันเจริญ เนวิน ชิดชอบ เป็นกลุ่ม 16 เก่ามีประสบการณ์ความชำนาญทางการเมืองมารวมตัวกัน มันเลยทำให้พรรคนี้ค่อนข้างแข็งแกร่งและมีนโยบายที่ดี

ท่านทำธุรกิจอะไรบ้าง และคิดว่ากำการเป็นนักการเมืองนั้นช่วยทำให้การทำธุรกิจของท่านง่ายขึ้นหรือไม่ ผมไม่ใช่นักการเมืองโดยอาชีพ แต่ผมเป็นนักการเมืองและเป็นนักธุรกิจด้วยก็ทำควบคู่กัน ธุรกิจที่ทำก็จะมีหลายอย่าง เช่น อสังหาริมทรัพย์ ที่ปรึกษาโรงงาน เกี่ยวกับ RECYCLE เกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อม เช่น งานที่ต้องขอ EIA ขอประเมินผลกระทบของสิ่งแวดล้อม และก็มีธุรกิจ ร้านอาหารญี่ปุ่น และอีกธุรกิจที่ใหม่ๆเลย คือธุรกิจเขตปลอดอากร FREE ZONE เศรษฐกิจพิเศษจะเป็น free zone แห่งแรก ของเมืองไทย ที่อยู่ภายใต้เศรษฐกิจพิเศษชายแดนพม่า จริง ๆ free zone แห่งแรก ของเมืองไทย ที่อยู่ภายใต้เศรษฐกิจมีเยอะมาก เช่น แหลมฉบังก็มี สุวรรณภูมิเหมือน port land ที่อเมริกา และผมก็ทำธุรกิจ นำเข้าส่งออก และอสังหาริมทรัพย์ ย่านวัชรพล ส่วนการเป็นนักการเมืองนั้น สำหรับผมการเมืองสามารถผลักดันให้นักธุรกิจได้รับผลประโยชน์โดยทำกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินการได้คล่องตัวมากยิ่งขึ้น เนื่องจากบางธุรกิจขนาดใหญ่จำเป็นต้องอาศัยอิทธิพลทางการเมืองเป็นเครื่องมือเพื่อแสวงหาผลประโยชน์

อะไรที่ท่านคิดว่า ทำให้ แพ้การเลือกตั้ง และไม่สามารถชนะการเลือกตั้งได้อย่างต่อเนื่อง กระแสอย่างเดียวเลยครับ เพราะว่า ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง พรรคก็จะมีการทำโพล พรรคจะส่งใครลงแต่ละครั้ง ฉะนั้นพรรค ต้องทำการสำรวจ ว่าใครมีคะแนนเสียง และเป็นตัวแทนของพรรคที่จะไปแข่งในสนามการเลือกตั้ง มีโพลเยอะมาก ที่เราจะเห็นเช่น ดุสิตโพล abacโพล กรุงเทพ โพล พรรคก็จะทำเหมือนกัน แต่

พรรคจะทำโพลเป็นพื้นที่ ๆ เลย เช่นในเขต ก็จะมีโพล จากนักศึกษา โพลจากประชาชน แล้วเค้าก็จะสรุปออกมา ซึ่ง ranking ของผมอยู่เบอร์หนึ่งของจังหวัดฉะเชิงเทราในฐานะที่เป็นนักการเมืองสายพัฒนา คือพูดง่าย ๆ คือติดอยู่อันดับ หนึ่งใน ranking ของคนที่เลือกในการสมัครลงเลือกตั้งครั้งที่สอง แต่ผลสุดท้ายไม่ตรงกับโพลก็พลิกโผเหนือความคาดหมาย ดังนั้นผมคิดว่ากระแสสำคัญมากครับ

การช่วยเหลือทางสังคม ท่านคิดว่ายังสำคัญอยู่ในปัจจุบันเมื่อเทียบกับอดีต เราหนีศัพท์คำว่า ระบบอุปถัมภ์ไม่ได้ในสังคมไทยเราหนีไม่ได้จริง ๆ สังคมไทยเป็นสังคมที่ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ลักษณะแบบนี้จนมันกลายเป็นระบบอุปถัมภ์ซึ่งถามว่าจะให้มันไม่มีแบบร้อยเปอร์เซ็นต์มันเป็นไปได้ ต้องมีข้างชาวบ้านต้องมาฝากให้เราช่วยเหลือพึ่งพาเราซึ่งถามว่าเรามีอิทธิพลไหมเราก็ไม่ได้มีอิทธิพลถึงขนาดเอาเค้าเข้าไปทำงานได้เลยแต่ เราก็จะสามารถเอาไปแนะนำต่อได้ ในลักษณะของคนที่รู้จักกันการฝากครูจะชัดเจนมาก สมัยก่อนรับหมดเลยไม่ถามแต่พอมายุคนี้ การที่คุณจะมาเป็นครูได้ คุณต้องมีคุณสมบัติ มีความรู้ความสามารถ ฉะนั้นคุณต้องผ่าน การสอบ ภาค ก. และภาค ข ให้ผ่านและจะฝากให้คือภาค ค. คือสอบสัมภาษณ์ ถ้าคุณไม่ผ่านภาค ก. ไม่ผ่านภาค ข. ก็ไม่ช่วยเพราะถือว่าด้อยเรื่องการศึกษาและอย่างไรก็ดี ความสิทธิของ ส.ส ก็คือสามารถประกันตัวผู้ต้องหา เป็นสิทธิตามกฎหมายของ ส.ส ทุกคน แต่ถ้าเป็นคดี ยาเสพติด กระทำชำเรา พรากผู้เยาว์ผมจะไม่ช่วยเหลือกรณีแบบนี้คือเราเองต้องชัดเจน ให้มันถูกต้อง ให้สังคมมันดีขึ้น แต่ก็ต้องไม่ใช่อะไรก็ได้ แต่อดีตมันอะไรก็ได้

ในสมัยหน้าท่านจะลงเล่นการเมืองหรือไม่ และ ท่านสนใจจะลงเล่นการเมืองในระดับท้องถิ่นด้วยหรือไม่ ลงนะครับ เพราะเราเข้าไปในพื้นที่ก็ยังมีคนสนับสนุนเราอยู่คนที่อยากให้เราเข้ามา เพราะชาวบ้านได้ตระหนักรู้ว่านักการเมืองที่ไม่ใช่สายพัฒนาจริง ๆ ก็ตามสภาพเค้าให้เงินแค่ คินเดียวไม่ใช่คำตอบของทั้งหมดเพราะเค้าเอาเงินมาให้คินเดียวเค้าก็จะมาให้คุณเห็นคินเดียวเช่นกันแต่สำหรับคนที่เข้ามาทำงานจริง ๆ และทำงานในระยะยาว มันตอบโจทย์เรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิต เค้าได้ดีกว่า ก็คงต้องใช้กระแสของ ไอที โซเชียล ช่วยให้ประชาชนชาวบ้านตระหนักถึงจุดนี้มากขึ้น ลงเฉพาะแต่การเมืองระดับประเทศ ไม่ลงท้องถิ่น เพราะคิดว่าควรจะเปลี่ยนจากด้านบน ไม่ได้เปลี่ยนจากด้านล่าง เพราะระดับชาติ เป็นการวางนโยบายของประเทศ เป็นการวางภาพรวมของประเทศ แต่ระดับท้องถิ่นเป็นแค่การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในท้องถิ่น อันนี้เราไม่ได้อยู่ในท้องถิ่นตลอดเวลาคือผมดูแลเขตค่อนข้างใหญ่เรามีประมาณ 5 - 6 เขต ฉะนั้นการที่ลงไปเจาะลึกในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง มันสร้างการพัฒนาท้องถิ่นเรามองระดับชาติระดับจังหวัดมากกว่า

จากประสบการณ์ทางการเมืองท่านมีวิธีสร้างหัวคะแนนอย่างไร ลงพื้นที่เข้าเยี่ยมตามบ้าน ตามชุมชน ช่วยเหลือสนับสนุนด้านการเงินแก่ งานสังคม งานบุญ งานศพ วันเกิด เป็นต้น หรือ จัดเลี้ยงอาหารผู้นำชุมชนและคนในพื้นที่เพื่อกระชับความสัมพันธ์ และ สร้างที่สาธารณะประโยชน์เช่น สวน เครื่องออกกำลังกาย เป็นต้น ท้ายที่สุดอาจ มีการช่วยเหลือทางธุรกิจโดยการเอื้อผลประโยชน์บางอย่างให้กับผู้นำชุมชน

ท่านคิดว่าการมีอิทธิพลในปัจจุบันยังสำคัญอยู่หรือไม่ ผมใช้คำนี้แล้วกัน ปัจจุบันการใช้อิทธิพลผมว่ามันน้อยลง ถามว่ามันยังมีอยู่หรือไม่ มันยังมีอยู่ มีรูปแบบของการปรากฏให้เห็น ว่ามันคืออิทธิพล เพราะว่าสั่งสมกันมานานแล้วหลายสิบปี มันยาวนานมาก มันไม่ใช่ตั้งแต่รุ่นพ่อรุ่นแม่รุ่นคุณอา มันมีมาตั้งแต่รุ่นคุณทวด จะให้ลบมันออกไปเลย มันคงลบไม่ได้ แต่มันมีสิ่งหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันก็คือ เทคโนโลยีมันทำให้สังคมเปลี่ยน อย่างชัด ๆ เลย อย่างเรื่องนาฬิกาขะกระแสนสังคมได้ไหม ทั้ง ๆ ที่นาฬิกาคือสัญลักษณ์การแสดงความมีอิทธิพล ว่าคุณสามารถครอบคลุมทุกอย่างได้ คุณมีตำแหน่ง ใช้อำนาจได้สูงสุด แล้วคุณก็มีเพื่อนที่มีอำนาจตัดสินคนอื่นได้ แต่เมื่อถึงเวลา ต่อให้คุณมีอำนาจยังไง เทคโนโลยีมันไปไกลแล้วเร็ว มันไม่เหมือนกับสมัยก่อน ถ้าเป็นเคสแบบนี้ยังไงก็ไม่โดน ยังไงอิทธิพลก็ยังมีพลังมากกว่า แต่พอเดี๋ยวนี้เจอสังคมโพสภาพขึ้นมาก็เรียบร้อยแล้วถ้าคุณยอมรับตั้งแต่เดือนที่ 1 มันก็จะไม่เกิดเดือนที่ 25 ต้องพูดคำนี้ ถ้ายอมรับตั้งแต่เดือนที่ 1 แล้วออกมายอมรับผิด ที่ไม่ได้ยื่นบัญชีทรัพย์สิน สังคมจะหยุด แต่พอคุณสู้ คุณตอบว่า คุณยิ้มเพื่อนมา แม่ให้มา คราวนี้สังคมมองว่าเป็นเรื่องของการทำทนายกับเทคโนโลยีและกระแสนสังคม ตัวคุณคนเดียวกับคนเป็นแสน ๆ ใครจะชนะ และสุดท้ายคุณได้พิสูจน์มันแล้ว 25 เดือน กระแสนจะคุณ ฉะนั้น ผมว่าคิดว่า อิทธิพล มีภาพแต่ไม่มีผล เพราะคำว่าอิทธิพลมัน จะลดน้อยลงเรื่อย ๆ และสุดท้ายต่อให้การใช้อิทธิพลยังไง ก็สู้กับกระแสไม่ได้

3.3.2 ปัจจัยใดที่ทำให้หน้การเมืองตระกูลตันเจริญสำเร็จ และล้มเหลว ต่อการเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

หวัคะแนนนาย ก.¹³

ปัจจัยที่จะทำให้ชนะการเลือกตั้ง พรรคที่สังกัดต้องมีนโยบายที่ดี ไม่เพื่อฝัน มีประชาชนให้การสนับสนุน ในวงกว้าง มีโครงสร้างการบริหารจัดการพรรคที่ดี มีกลไกที่เปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ มีความน่าเชื่อถือว่าจะสามารถนำนโยบายพรรคไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้จริง

แนวทางการหาเสียงต้องให้ข้อมูลประชาชนอย่างเต็มที่ ว่าหากเลือกกระผมแล้ว จะทำงานอะไรให้ประชาชนได้บ้าง ด้วยวิธีการอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายพรรค ที่กระผมสังกัด รวมทั้งนโยบายที่มุ่งเน้นส่งผลต่อประชาชนในเขตพื้นที่เลือกตั้ง และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ ให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญของการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผลงานจากการทำงานในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอดีต และชื่อเสียงวงศ์ตระกูลที่มั่นคงและมีประวัติการทำงานเพื่อประชาชนมายาวนาน เป็นปัจจัยสำคัญ เพราะประชาชนได้มีประสบการณ์ตรงว่าการทำงานที่ผ่านมาเป็นอย่างไร เป็นคนดีหรือไม่ ได้สร้างคุณงามความดีและทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติและประชาชนในเขตพื้นที่เลือกตั้งอย่างไร ซึ่งข้อมูลส่วนนี้ประชาชนจะนำไปใช้ในการเปรียบเทียบกับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่น ๆ เพื่อใช้ประกอบ การตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้ง

ระบบหวัคะแนนซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วก็คือตัวแทนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ทำงานอยู่ในเขตพื้นที่เลือกตั้ง เพราะพื้นที่เลือกตั้งมีขนาดใหญ่ มีประชาชนอาศัยในเขตเลือกตั้งหลายแสนคน ดังนั้น การทำงานการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงต้องทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะร่วมกับหวัคะแนน ข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น และแกนนำประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ดังนั้น คุณภาพและความเข้มแข็งของหวัคะแนนจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมากในการเลือกตั้งและการทำงานการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะระบบหวัคะแนนนี้ ทำหน้าที่เป็นหูเป็นตา และเป็นตัวกลางคอยสอดส่องปัญหาความทุกข์ร้อนของประชาชน และช่วยส่งข่าวคราวการ

¹³ ก. (นามสมมติ), สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 26 มกราคม 2561.

ทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ประชาชนรับรู้รับทราบ และคอยสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่

ท่านคิดว่าการมีอิทธิพลในปัจจุบันยังสำคัญอยู่หรือไม่ ไม่มีความสำคัญอย่างไรเลย ในทางตรงข้าม การทำให้ฝ่ายตรงข้ามเกรงกลัว หรือ การดึงหัวคะแนนให้มาอยู่ฝ่ายตน ยิ่งเป็นสิ่งไม่ควรกระทำ เพราะอาจผิดกฎหมาย และเป็นการแสดงให้เห็นว่าการกระทำดังกล่าวอาจเกิดจากการที่ไม่สามารถแข่งขันได้ในการทำความคิด จึงต้องอาศัยความกล้ามาแทนที่หรือไม่ ในสังคมประชาธิปไตยเราแข่งขันกันด้วยการทำความดีทำงานหนัก เพื่อให้ประชาชนมั่นใจเชื่อถือ ซึ่งขัดกับค่านิยมเผด็จการที่อาศัยความกลัวเพื่อให้ประชาชนจำยอม ตามอำนาจ

ท่านคิดว่าท่านมีส่วนช่วยให้ผู้ลงสมัครเลือกตั้งของคนในตระกูลตันเจริญชนะการเลือกตั้งเพราะปัจจัยอะไรบ้าง ความเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อกระผมจากผลการทำงานในอดีต และมีความมั่นใจว่าคนที่ผมมีความมั่นใจจนกล้าแนะนำต่อประชาชนชาวฉะเชิงเทราย่อมต้องเป็นคนดี ซึ่งผมได้พิจารณาถ่วงถ่วงแล้วด้วยความระมัดระวังอย่างสูง

ปัจจัยที่ทำให้ท่านคิดตระกูลตันเจริญไม่ได้รับการเลือกตั้ง จำนวนประชาชนในเขตเลือกตั้งที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะคนจากต่างพื้นที่ที่ เพิ่งย้ายเข้ามามีภูมิลำเนาในจังหวัดฉะเชิงเทรา และเยาวชนที่เพิ่งมีสิทธิเลือกตั้งที่มีจำนวนมากขึ้น ซึ่งค่อนข้างเป็นเรื่องยากในการเข้าถึง

เทคนิคในการหาเสียงทำอย่างไร ให้ประชาชนจดจำ และนึกถึงมากที่สุด และรู้สึกสนิทใจที่จะเรียกหาหรือพบปะด้วย

ท่านคิดว่าเทคนิคการซื้อเสียงยังสำคัญแค่ไหนกับการได้คะแนนเสียง ไม่สำคัญและเป็นเรื่องต้องช่วยกันกำจัดให้หมดไป เพราะประชาชนมีความรู้ความเข้าใจการเมือง ประกอบกับพัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารที่ก้าวหน้า ทำให้เกิดเครือข่ายภาคประชาชนที่ต่อต้านการคอร์รัปชันขึ้นอย่างมากมาย ทำให้ประชาชนตระหนักดีว่าการซื้อเสียงเป็นที่มาสำคัญของการคอร์รัปชัน และผู้ที่ได้คะแนนเสียงจากการซื้อจะไม่ให้ความสำคัญกับเจ้าของคะแนนเสียงเลย เพราะถือว่าได้ซื้อมาแล้ว ซึ่งเป็นอันตรายต่อระบอบประชาธิปไตยและประชาชนอย่างยิ่ง

ท่านคิดว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความสำคัญแค่ไหนในการได้คะแนนเสียง มีความสำคัญอย่างสูง เพราะบุคคลดังกล่าวเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน ดังนั้น ความคิดเห็นและสิ่งที่สะท้อนจากบุคคลเหล่านี้จึงต้องรับฟังอย่างใส่ใจ เพราะส่วนใหญ่จะเป็นเสียงสะท้อนจากประชาชน ซึ่งหากรับฟังและดำเนินการ

ตอบสนองอย่างเหมาะสมยอมแก้ปัญหาให้ประชาชนได้อย่างตรงตามความต้องการ และทำให้ประชาชนพึงพอใจซึ่งจะส่งผลต่อคะแนนเสียงในที่สุด

หวัคະແນນาย ข.¹⁴

ปัจจัยที่จะทำให้ชนะการเลือกตั้ง ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ อันดับแรก นั่นก็คือชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลที่มีมาแต่ดั้งเดิมบวกกับความเข้มแข็งของหวัคະແນນ ตลอดจนผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ต่อชาวบ้านในพื้นที่ อาทิเช่น การช่วยเหลือเรื่องการทำกิน, การเกษตร และการเกิดสาธารณภัย เป็นต้น

ท่านคิดว่าการมีอิทธิพลในปัจจุบันยังสำคัญอยู่หรือไม่ ยังคงมีความสำคัญ ที่ทำให้เกิดความเกรงกลัวและน่าเคารพต่อทั้งฝ่ายตรงข้ามและคนในพื้นที่ เพื่อที่จะง่ายต่อการจัดการตลอดจนการดูแลรักษาความเรียบร้อยในพื้นที่ จนเกิดเป็นบารมีที่มีผลต่อการดึงหวัคະແນນเข้ามาช่วย

ท่านคิดว่าท่านมีส่วนช่วยให้ผู้ลงสมัครเลือกตั้งของคนในตระกูลตันเจริญชนะการเลือกตั้งเพราะปัจจัยอะไรบ้าง การได้เข้าไปลงพื้นที่ จนผลักดันให้คนในตระกูลหลายคนเข้ามามีบทบาท ตลอดจนนำมาสู่การพัฒนาบทบาทให้คนรุ่นหลังต่อจากผมเข้ามาสู่แวดวงการเมืองในพื้นที่ ตลอดจนปัจจัยทางด้านเงินทุน และการใช้คนเข้าไปช่วยผลักดัน

ปัจจัยที่ทำให้ท่านคิดตระกูลตันเจริญไม่ได้รับการเลือกตั้ง นโยบายของพรรคคู่แข่งที่น่าสนใจ การซื้อเสียงของคู่แข่งที่ระดมทุนมากขึ้น การเพิ่มหวัคະແນນของพรรคคู่แข่ง การลงแข่งขันเองของคนในตระกูล

เทคนิคในการหาเสียงทำอย่างไร เน้นการใช้รถหาเสียงและการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ตามด้วยการติดป้ายตามสี่แยกที่สำคัญ ตลอดจนการแจกใบปลิว และ แผ่นประกาศ เป็นต้น

ท่านคิดว่าเทคนิคการซื้อเสียงยังสำคัญแค่ไหนกับการได้คะแนนเสียง มีความสำคัญน้อยลงจากเมื่อก่อนมาก แต่ยังคงมีความสำคัญในแง่ของ การรักษาคะแนนจากกลุ่มเดิมและอาจจะมีสำคัญในการทำลายฐานคะแนนของคู่แข่งในท้องถิ่นที่เราต้องการคะแนนเพิ่มขึ้น

¹⁴ ข. (นามสมมติ), สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 26 มกราคม 2561.

ท่านคิดว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความสำคัญแค่ไหนในการได้คะแนนเสียง ถือว่ามีความสำคัญมากเพราะผู้ใหญ่และกำนันเป็นหัวคะแนนหลักตลอดจนการกระจายคนที่สนับสนุนเป็นฐานเสียงให้เราเพิ่มขึ้น ผู้นำท้องถิ่นนั้นเป็นหัวคะแนนหลักของกลุ่มเราตลอดและมีโอกาสที่จะใช้ชักจูงฐานคะแนนมาจากพรรคคู่แข่ง

หัวคะแนนนาย ค.¹⁵

ปัจจัยที่จะทำให้ชนะการเลือกตั้ง ผมคิดว่าเป็นบารมีที่สั่งสมมายาวนานตั้งแต่รุ่นพ่อสู่ลูกถือเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ ในการชนะการเลือกตั้งอีกหนึ่งความสำคัญในการทำให้ชนะการเลือกตั้งคือความเข้มแข็งของหัวคะแนน คือในรูปแบบของตัวแทนโดยหัวคะแนนเข้าพบปะพูดคุยกับชาวบ้านโดยตรง การให้ข้อมูลประชาสัมพันธ์ข่าวสารนโยบายต่าง ๆ ของพรรคแก่ชาวบ้าน ส่วนสุดท้ายที่มีความสำคัญคือ ผลงานของผู้สมัคร คือเคยมีการพัฒนาท้องถิ่น เช่นการสร้างถนนหนทาง ไฟฟ้า โรงเรียน ไปจนถึงให้การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ หรือแม้แต่จัดเลี้ยงชาวบ้านซึ่งเป็นการขอบคุณที่ได้รับเลือกตั้ง เพื่อสร้างความประทับใจ

ท่านคิดว่าการมีอิทธิพลในปัจจุบันยังสำคัญอยู่หรือไม่ ยังสำคัญอยู่แต่ไม่มากเหมือนสมัยก่อน เพราะสมัยนี้ ข้อมูล ข่าวสาร แพร่สะพัดไปเร็วมาก หากใช้อิทธิพลไปในทางมิชอบเช่น การข่มขู่ฝ่ายตรงข้ามอาจทำให้เกิดความรุนแรงและความขัดแย้งขึ้นได้ และอาจทำให้มีข่าวลงไปในทางที่ไม่ดีทำให้เสียชื่อเสียงแก่ผู้สมัคร ดังนั้นผมคิดว่าแทบจะไม่มีมีความสำคัญเหมือนสมัยก่อน

ท่านคิดว่าท่านมีส่วนช่วยให้ผู้ลงสมัครเลือกตั้งของคนในตระกูลตันเจริญชนะการเลือกตั้งเพราะปัจจัยอะไรบ้าง เป็นฐานเสียงให้ และเป็นกระบอกเสียงข้อมูลต่าง ๆ โครงการ แนวคิด ส่งถึงชาวบ้าน แล้วส่งข้อมูลความต้องการ หรือความเดือดร้อนจากชาวบ้านสู่ผู้สมัคร

ปัจจัยที่ทำให้ท่านคิดตระกูลตันเจริญไม่ได้รับการเลือกตั้ง ผมคิดว่านโยบายพรรค เป็นปัจจัยหลัก เพราะพรรคคู่แข่งมีนโยบายประชานิยม ดึงดูดใจแก่ชาวบ้านมากกว่า แม้เพราะกระแสนายกหญิงคนแรก

¹⁵ ค. (นามสมมติ), สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 26 มกราคม 2561.

เทคนิคในการหาเสียงอย่างไร การออกงานการปราศรัยบนเวที เช่นการจัดเวทีปราศรัย การใช้ขบวนเดินเท้าลงไปเยี่ยมเยียนชาวบ้านในพื้นที่ การใช้รถกระจายเสียงในการหาเสียง และการใช้โปสเตอร์

ท่านคิดว่าเทคนิคการซื้อเสียงยังสำคัญแค่ไหนกับการได้คะแนนเสียง ผมคิดว่าการซื้อเสียงในปัจจุบัน เงินไม่มีผลต่อการเลือกตั้งแล้ว ปัจจุบันการใช้เงินเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ลงคะแนนเสียงเลือกตนเองในการเลือกตั้ง มีผลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งน้อยลงจากเดิม เนื่องจากชาวบ้านมีความรู้ความสามารถในการตัดสินใจเลือกผู้ที่จะเข้ามาทำงานให้กับพวกเค้า ดังนั้นผมคิดว่าการซื้อเสียงในปัจจุบันจึงไม่ใช่ปัจจัย สำคัญที่สุดในการชนะหรือแพ้การเลือกตั้ง

ท่านคิดว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความสำคัญแค่ไหนในการได้คะแนนเสียง ถือว่ามีความสำคัญมากเนื่องจาก ผู้นำท้องถิ่นมีคุณรู้จัก และให้ความเคารพนับถือ และเป็นคนในพื้นที่จึงทำให้มีพวกพ้องญาติสนิทมิตรสหายเยอะ ดังนั้นการมีสัมพันธ์ส่วนตัวใกล้ชิดกับคนในชุมชนก็ทำให้ชาวบ้าน เชื่อถือ และมีความเชื่อใจ จึงทำให้สามารถนโยบายไปบอกกล่าวและชักจูงให้ชาวบ้านมาลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร โนม่น้าวใจให้ชาวบ้านคล้อยตาม บางทีชาวบ้านไม่ได้สนใจด้านการเมือง เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่วัน ๆ คิดแต่เรื่องปากท้องทำมาหากิน เราก็สามารถชี้แนะชาวบ้าน ในการลงคะแนนเสียงได้

หัวหน้าคณะนาย ง.¹⁶

ปัจจัยที่จะทำให้ชนะการเลือกตั้ง สิ่งแรกคือการวางรากฐานตั้งแต่รุ่นคุณพ่อ ก็คือคุณลุงวิเชียร ต้นเจริญ ซึ่งท่านเป็นคนที่มีจิตใจสาธารณะชอบช่วยเหลือคนและสังคมในทุกเรื่อง พอมาถึงท่านสุชาติ ต้นเจริญ ท่านเป็นผู้ที่มีจิตใจกว้างขวางมากกว่ามีเพื่อนมาก คนรู้จักมากขึ้นไปอีก จึงทำให้มีคนรักเคารพและศรัทธามาก ที่เรียกว่า “ใจถึง ฟังได้” ปัจจัยที่ทำให้ชนะการเลือกตั้ง ตลอดมา 9 สมัยพรรคที่สังกัด มีความสำคัญน้อยมาก เพราะพื้นที่ชนบทคนสนใจระบบพรรคการเมืองยังน้อยอยู่ แนวทางการหาเสียงใช้ระบบเดินเคาะประตูบ้าน คือเดินออกหาเสียงแทบทุกหลังคาเรือน และพูดปราศรัยตามงานต่าง ๆ

¹⁶ง. (นามสมมติ), สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 26 มกราคม 2561.

(1) มาจากผลงานตอนเป็น ส.ส. และรัฐมนตรีช่วยกระทรวงมหาดไทย ซึ่งท่าน ส.ส. สุชาติ ตันเจริญ ท่านได้ประสานงานขอ งบประมาณจากหน่วยต่าง ๆ มาอย่างมากมายหลายโครงการ

(2) มาจากเงินส่วนตัว ซึ่งบางโครงการจำเป็นเร่งด่วน ท่านให้เงินส่วนตัว

(3) ชื่อเสียง ก็มีสำคัญ ซึ่งชื่อของท่านก็เป็นที่ยู่งักของคนทั่วไปหมดแล้ว

(4) ความเข้มแข็งของหัวคะแนน ท่านมีคนช่วยหมดทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, อบต. และคนที่ชาวบ้านเคารพนับถือ หมายความว่าไม่ระจุตัว แต่กระจายไปทั้งหมด

ท่านคิดว่าการมีอิทธิพลในปัจจุบันยังสำคัญอยู่หรือไม่ ตอนนี้เรื่องของการใช้อิทธิพล หมดสมัยไปแล้ว ต้องทำผลงานและความดีให้เป็นที่ประจักษ์ชัด ซึ่งตอนนี้ระบบการสื่อสารเร็วมาก ไม่มีใครกลัวใครแล้ว และหัวคะแนนที่จะใช้ ต้องพิจารณาให้ดี บางทีมาแต่ตัวแต่ใจอาจไม่มา

ท่านคิดว่าท่านมีส่วนช่วยให้ผู้ลงสมัครเลือกตั้งของคนในตระกูลตันเจริญ ชนะการเลือกตั้งเพราะปัจจัยอะไรบ้าง การเป็นตัวแทนเดินหน้าประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้าน ได้รับรู้ถึงโครงการต่าง ๆ ของผู้สมัครให้แก่ชาวบ้านได้รับรู้ การบอกกล่าวคุณงามความดีของท่านและผลงานให้ชาวบ้านทราบ การประสานงาน ของงบประมาณ ส่วนกลางให้แก่ชาวบ้าน

ปัจจัยที่ทำให้ท่านคิดตระกูลตันเจริญไม่ได้รับการเลือกตั้ง ส่วนความล้มเหลวน่าจะมาจากความแตกแยกของคนในตระกูล และการรับฟังคนในครอบครัวทำให้เกิดความแตกแยก

(1) มาจากความขัดแย้งของคนในตระกูลเอง

(2) ต่างคนก็มีลูกน้องเยอะ ลูกน้องก็ต้องยุ่งให้ลูกพี่เป็นใหญ่ขึ้นมาบ้าง

(3) ผลประโยชน์ไม่ลงตัว

เทคนิคในการหาเสียงทำอย่างไร การหาเสียงต่อไป คงต้องใช้วิธีเดินหาเสียง และพบปะพูดคุยตามงานต่าง ๆ ส่วนเรื่องติดป้ายหาเสียงคงน้อยลง เพราะกฎหมายให้ติดได้ตามจุดที่ กกต.กำหนดให้รหาเสียงก็คงไม่มีวัง

ท่านคิดว่าเทคนิคการซื้อเสียงยังสำคัญแค่ไหนกับการได้คะแนนเสียง การซื้อเสียงถึงกฎหมายจะแรงมากก็ยังมีคามจำเป็นในระดับท้องถิ่น ยิ่งท้องถิ่นเขตพนมสารคามนั้นเป็นเขตที่กลุ่มชาวบ้านรากหญ้าเยอะ ยังมีความเชื่อกับการได้รับเงินจากการซื้อเสียงและให้คะแนนเป็นผลตอบแทนหรือแสดงความซื่อสัตย์ตอบ

ท่านคิดว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความสำคัญแค่ไหนในการได้คะแนนเสียง บทบาทของผู้นำท้องถิ่น, ท้องที่ ตอนนี้น้อยลงกว่าแต่ก่อนมาก เพราะเดี๋ยวนี้ชาวบ้านเขารู้ข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็ว และทั่วถึง และมีความคิดความอ่านในการเลือกตัวแทนของเขาเองมากขึ้น และขึ้นอยู่กับบารมีของแต่ละคน ให้การพูดจาขอคะแนนจากชาวบ้าน แต่ยังคงจำเป็นต้องใช้อยู่
หัวคะแนนนาย จ.¹⁷

ปัจจัยที่จะทำให้ชนะการเลือกตั้ง ผมคิดว่าพ่อของท่านสุชาติเป็นคนที่ทำให้ความดีต่อสังคมไว้มากและเป็นคนที่มีความโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือคนตั้งแต่ที่ผมเกิดมาก็เห็นสิ่งนี้มาตลอด พ่อท่านสุชาติโตขึ้นมาและเรียนจบมาจากเมืองนอกพร้อมกับมาเล่นการเมือง ดังนั้น ผมคิดว่า ท่านสุชาติก็ได้บารมีจากคุณพ่อถึงชนะการเลือกตั้ง หลังจากนั้นท่านสุชาติก็ได้รับความไว้วางใจจากชาวบ้านและเพื่อนฝูง ท่านเป็นคนใจถึง ฟังได้ กล้าพูดกล้าทำจึงทำให้แก่ประสบความสำเร็จทางการเมือง และการล้มเหลว ผมคิดว่ามาจากมีการยุบสภาบ่อยและปัจจัยที่ทำให้ล้มเหลวมากที่สุดก็คือพี่น้องลงแข่งขันการเลือกตั้งกันเองทำให้ชาวบ้านเกิดความสับสน และอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้ล้มเหลวคือการลงเล่นการเมืองระดับประเทศ ทำให้ห่างหายจากพื้นที่ ไม่ค่อยได้ลงพื้นที่พบปะชาวบ้าน เนื่องจากชาวบ้านบางคนก็จะรับรู้ว่าคุณเองบประมาณจากส่วนกลางมาพัฒนาพื้นที่ แต่ชาวบ้านบางกลุ่มก็ยังคงอยากจะทำให้นักการเมืองมาลงพื้นที่บ่อย ๆ มาพบปะกันบ่อย ๆ ชาวบ้านจึงหันไปลงคะแนนเสียงให้กับนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มาลงพื้นที่แต่ไม่มีอำนาจในการของบประมาณมาพัฒนาพัฒนาพื้นที่นั้น ๆ

ท่านคิดว่าการมีอิทธิพลในปัจจุบันยังสำคัญอยู่หรือไม่ ผมคิดว่าการใช้อิทธิพลในปัจจุบันนี้นั้นไม่สำคัญเท่ากับการที่ทำความดีให้ชาวบ้านเห็น

ท่านคิดว่าท่านมีส่วนช่วยให้ผู้ลงสมัครเลือกตั้งของคนในตระกูลตันเจริญชนะการเลือกตั้งเพราะปัจจัยอะไรบ้าง ผมเองรับใช้ตระกูลตันเจริญมาโดยตลอด เพราะมีความผูกพันต่อกันและตระกูลตันเจริญมีส่วนช่วยในการพัฒนาตำบลอย่างมาก เพราะฉะนั้นในการลงเลือกตั้งทุกครั้งผมก็จะช่วย ถ้าหากไม่มีการลงแข่งขันกันเองภายในตระกูล ผมเป็นคนในพื้นที่มีคนรู้จักกว้างขวางทำให้สามารถเป็นฐานเสียง

ปัจจัยที่ทำให้ท่านคิดตระกูลตันเจริญไม่ได้รับการเลือกตั้ง การไม่ลงพื้นที่พบปะชาวบ้าน พี่ชายยังบารมีสุสุชาติ ตันเจริญไม่ได้

¹⁷ จ. (นามสมมติ), สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 26 มกราคม 2561.

เทคนิคในการหาเสียงอย่างไร การปราศรัยที่ดี, การติดป้ายประชาสัมพันธ์ และการลงพื้นที่พบปะชาวบ้าน

ท่านคิดว่าเทคนิคการซื้อเสียงยังสำคัญแค่ไหนกับการได้คะแนนเสียง การซื้อเสียงในประเทศไทยยังคงต้องมีไปอีกนานมาก เช่นการทำงานของนักการเมืองชาวบ้านก็จะดูผลงาน ทำดีก็เสมอตัว ทำผิดก็ตำหนิ ทำดีแค่ไหนยามเลือกตั้งก็ไม่เคยคิดถึงผลงานแต่ชาวบ้านจะพิจารณาจากจำนวนเงินของแต่ละฝ่าย ก็เห็นได้ชัดเจนจากกรณีปี 2554 ตระกูลตันเจริญใส่ซองซื้อเสียงน้อยกว่าพรรคฝ่ายตรงกันข้ามค่อนข้างมาก ทำให้ปีนั้นแพ้คะแนนเสียงฝ่ายตรงข้าม

ท่านคิดว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความสำคัญแค่ไหนในการได้คะแนนเสียง มีความสำคัญมากเพราะเป็นหัวคะแนนโดยตรงเพราะเขาเหล่านั้นเป็นผู้ใกล้ชิดและคุ้นเคยกับชาวบ้านเป็นอย่างดี เพราะฉะนั้นหากผู้นำเบี่ยงเบนไปทางไหน บางครั้งบรรดากำนัน ผู้ใหญ่บ้านรับเงินไปแล้วและไปแจกให้ฝ่ายตรงข้ามจะมีผลมากเพราะพวกเขาเหล่านั้นเป็นหัวคะแนนโดยตรง

หัวคะแนนนาย ฉ.¹⁸

ปัจจัยที่จะทำให้ชนะการเลือกตั้ง คุณงามความดีของคุณวิเชียรที่ได้สร้างความดีไว้ในอดีต

ท่านคิดว่าการมีอิทธิพลในปัจจุบันยังสำคัญอยู่หรือไม่ ผมคิดว่าอิทธิพลไม่มีความสำคัญในปัจจุบัน

ท่านคิดว่าท่านมีส่วนช่วยให้ผู้ลงสมัครเลือกตั้งของคนในตระกูลตันเจริญชนะการเลือกตั้งเพราะปัจจัยอะไรบ้าง มีส่วนช่วยทางอ้อมในการเผยแพร่คุณงามความดีของคนในตระกูลตันเจริญ

ปัจจัยที่ทำให้ท่านคิดตระกูลตันเจริญไม่ได้รับการเลือกตั้ง กระแสของพรรคที่มีหัวหน้าพรรค ชื่อทักษิณ ชินวัตร มากคะแนนเสียงใครที่มีชื่อสังกัดอยู่พรรคไทยรักไทยก็ได้คะแนนไปในสมัยนั้น ดังนั้นปัจจัยเรื่องพรรคการเมืองจึงมีผลต่อการเลือกตั้งในสมัยนั้น

¹⁸ ฉ. (นามสมมติ), สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 26 มกราคม 2561.

เทคนิคในการหาเสียงอย่างไร เทคนิคการปราศรัยที่ดี ในการลงปราศรัยในพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงใช้เทคนิคการปราศรัยที่ดีด้วย ยิ่งคุณสุชาติ ต้นเจริญมีการปราศรัยที่ดีและน่าสนใจอีกด้วย ท่านพัฒนามากขึ้นกว่าแต่ก่อน

ท่านคิดว่าเทคนิคการซื้อเสียงยังสำคัญแค่ไหนกับการได้คะแนนเสียง ในระดับท้องถิ่นยังคงมีความจำเป็น ตัวอย่างเช่น ในระดับเทศบาลถ้าหากนายกเทศบาลไม่ลงซื้อเสียงก็ไม่มีทางได้คะแนนเสียงมาได้

ท่านคิดว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความสำคัญแค่ไหนในการได้คะแนนเสียง ยังมีความสำคัญอยู่ เพราะสังคมไทยยังถูกหล่อหลอมให้ชาวบ้านยังเชื่อฟังผู้นำท้องถิ่น

หัวคะแนนนาย ช.¹⁹

ปัจจัยที่จะทำให้ชนะการเลือกตั้ง ซื้อเสียงวงศ์ตระกูล ผลงานที่เห็นเป็นประจักษ์ ในการพัฒนาท้องถิ่น และนโยบายที่เป็นรูปธรรม

ท่านคิดว่าการเมืองมีอิทธิพลในปัจจุบันยังสำคัญอยู่หรือไม่ ข้าพเจ้ามองว่า การเมืองในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป คนมีความรู้มากขึ้น การจะได้รับเลือกนั้น อิทธิพลอาจจะไม่จำเป็น แต่ขึ้นอยู่กับว่า ทำอย่างไรจะได้ใจของผู้ลงคะแนนมากกว่า

ท่านคิดว่าท่านมีส่วนช่วยให้ผู้ลงสมัครเลือกตั้งของคนในตระกูลต้นเจริญชนะการเลือกตั้งเพราะปัจจัยอะไรบ้าง ข้าพเจ้าเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ก็ทำงานคลุกคลีพื้นที่มาเยอะ ที่นี้ชาวบ้านเขารู้อยู่แล้ว ว่านักการเมือง/กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านคนไหน อยู่บ้านหลังไหน (สังกัดนักการเมืองท่านใด) ดังนั้นผลงานของข้าพเจ้าก็อาจจะมีส่วนในการช่วยผู้สมัครเลือกตั้งของคนในตระกูลต้นเจริญ อีกอย่างหนึ่งคือ ข้าพเจ้าจะรู้ปัญหาของคนในพื้นที่ดีและรู้พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของคนในพื้นที่ ข้าพเจ้าจึงสามารถช่วยวางแผนในการหาเสียงได้

ปัจจัยที่ทำให้ท่านคิดตระกูลต้นเจริญไม่ได้รับการเลือกตั้ง ปัจจัยที่คิดว่าทำให้แพ้เลือกตั้ง น่าจะเป็น การไม่ลงพื้นที่ทั้งตอนเลือกตั้งและหลังเลือกตั้ง เพราะชาวบ้านเขาจะจดจำสิ่งเหล่านี้ อีกเรื่องคือการวางแผนการหาเสียง ถ้าหากหาเสียงไม่ตรงกลุ่มเป้าหมายก็อาจจะทำให้แพ้ได้

¹⁹ช. (นามสมมติ), สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 26 มกราคม 2561.

เทคนิคในการหาเสียงอย่างไร มีการจัดปราศรัยใหญ่และการปราศรัยย่อยในพื้นที่ พร้อมจัดโต๊ะจีน อาหาร การแสดงมีการเชิญนักร้องลูกทุ่ง มาให้ชาวบ้านได้ดู ดึงดูดใจให้ชาวบ้านมารับชมปราศรัยเพื่อให้รู้จัก ทราบข้อมูลของผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง

ท่านคิดว่าเทคนิคการซื้อเสียงยังสำคัญแค่ไหนกับการได้คะแนนเสียง การซื้อเสียงยังจำเป็นอยู่ ถ้าเทียบระหว่างคนที่ซื้อเสียงกับคนที่ไม่ซื้อเสียง คนก็เลือกคนที่ซื้อเสียงอยู่ดีเราอาจจะไม่ซื้อเสียงโดยตรงก็ได้แต่อาจทำโดยอ้อม เช่น การจัดรถ สองแถว รับส่งผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงฟรี

ท่านคิดว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความสำคัญแค่ไหนในการได้คะแนนเสียง ผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังมีความสำคัญกับการได้คะแนนเสียง เพราะกลุ่มนี้เขามีคะแนนเสียงและฐานเสียงอยู่ในมือ

ตระกูลตันเจริญในปัจจุบันมีแนวทางในการวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจทางการเมืองอย่างไร

สุชาติ ตันเจริญ²⁰

สมัยหน้าหรือปีหน้า ท่านจะเล่นการเมืองใหม่ ใครจะลงบ้าง สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแน่นอน ส่วนจะมีผู้ใดลงสมัครรับเลือกตั้งด้วยนั้น กระผมยังไม่อยู่ในฐานะที่จะให้คำตอบแทนผู้ใดได้

จะย้ายพรรคใหม่จะสังกัดพรรคการเมืองใด ไม่ย้ายและยังคงสังกัดพรรคภูมิใจไทยเช่นเดิม

ท่านคิดว่าจะเล่นการเมืองอีกนานไหม ถ้าจะเล็ก ๆ เพราะอะไร จะทำงานการเมืองต่อไปตราบเท่าที่ประชาชนให้ความไว้วางใจ หากจะเลิกน่าจะเป็นเหตุผลทางด้านสุขภาพ

มุมมองทางการเมืองของท่านมีอุดมการณ์อย่างไร ทำทุกทางที่ให้ประชาชนมีความสุข อนุชนรุ่นหลังมีอนาคตที่ดี พัฒนาบ้านเมืองให้น่าอยู่ ภายใต้กรอบของกฎหมาย

หากจะสืบทอดอำนาจจะให้ใครมาสืบทอดอำนาจต่อจากท่านในอนาคต การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการมีตำแหน่งทางการเมืองไม่สามารถจะส่งต่อหรือมอบให้ใครเป็นผู้สืบทอดได้ เพราะเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับประชาชนว่าจะให้ความไว้วางใจให้ใครมาเป็นผู้ทำหน้าที่ในฐานะตัวแทนประชาชน ดังนั้น กระผมจึงไม่มีสิทธิ์ที่จะไป

²⁰ สุชาติ ตันเจริญ, สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 27 มกราคม 2561.

กำหนดว่าจะให้ผู้ใดมาทำหน้าที่ผู้แทนราษฎรสืบต่อจากผมได้ แต่เป็นสิทธิของประชาชนที่จะเป็นผู้เลือก

พิเชษฐ์ ตันเจริญ²¹

สมัยหน้าหรือปีหน้า ท่านจะเล่นการเมืองไหม ใครจะลงบ้าง ยังไม่แน่ใจครับ
รอพูดคุยกับคนในครอบครัวก่อน ผมคิดว่าจะให้ลูกลงแทนในสมัยหน้า

จะย้ายพรรคไหมจะสังกัดพรรคการเมืองใด ตอนนี้ยังไม่คิดจะย้าย และยังคงอยู่พรรค ภูมิใจไทยเช่นเดิม

ท่านคิดว่าจะเล่นการเมืองอีกนานไหม ถ้าจะเลิก ๆ เพราะอะไร เล่นไปเรื่อย ๆ
ปัจจัยด้านสุขภาพครับ ถ้าสุขภาพผมไม่พร้อมจะหยุด

มุมมองในทางการเมืองของท่านมีอุดมการณ์อย่างไร ผมยังมีความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย เลือกตัวแทนของประชาชน เข้าไปทำงานในสภาไปเป็นปากเสียงแทนพี่น้องคนฉะเชิงเทรา ไปทำงานแทน ไม่เชื่อในระบบบอบเผด็จการทหารหรือ ระบอบอื่นที่มาทำลายเสียงของประชาชน ชาวบ้านผมคิดว่าประชาธิปไตยคือคำตอบของทุกคน

หากจะสืบทอดอำนาจจะให้ใครมาสืบทอดอำนาจต่อจากท่านในอนาคตผมคิดว่า
ลูกชายครับ

ณัชพล ตันเจริญ²²

สมัยหน้าหรือปีหน้า ท่านจะเล่นการเมืองไหม ใครจะลงบ้าง ลงนะครับ เพราะเราเข้าไปในพื้นที่ก็ยังมีคนสนับสนุนเราอยู่ คนที่อยากให้เราเข้ามา เพราะชาวบ้านได้ตระหนักว่านักการเมืองที่ไม่ใช่สายพัฒนาจริง ๆ ก็ตามสภาพเค้าให้เงินแค่คืนเดียวไม่ใช่คำตอบของทั้งหมดเพราะเค้าเอาเงินมาให้คืนเดียวเค้าก็จะมาให้คุณเห็นคืนเดียวเช่นกัน แต่สำหรับคนที่เข้ามาทำงานจริง ๆ และทำงานในระยะยาว มันตอบโจทย์เรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิต เค้าได้ดีกว่า ก็คงต้องใช้กระแสของ ไอที โซเชียล ช่วยให้ประชาชนชาวบ้านตระหนักถึงจุดนี้มากขึ้น อีกคนคืออาสุชาติ ครับเท่าที่ทราบในตอนนี้

จะย้ายพรรคไหมจะสังกัดพรรคการเมือง อยู่พรรคเดิมครับ ยังชอบนโยบายของพรรค และยังชอบในผู้นำพรรคที่มีประสบการณ์

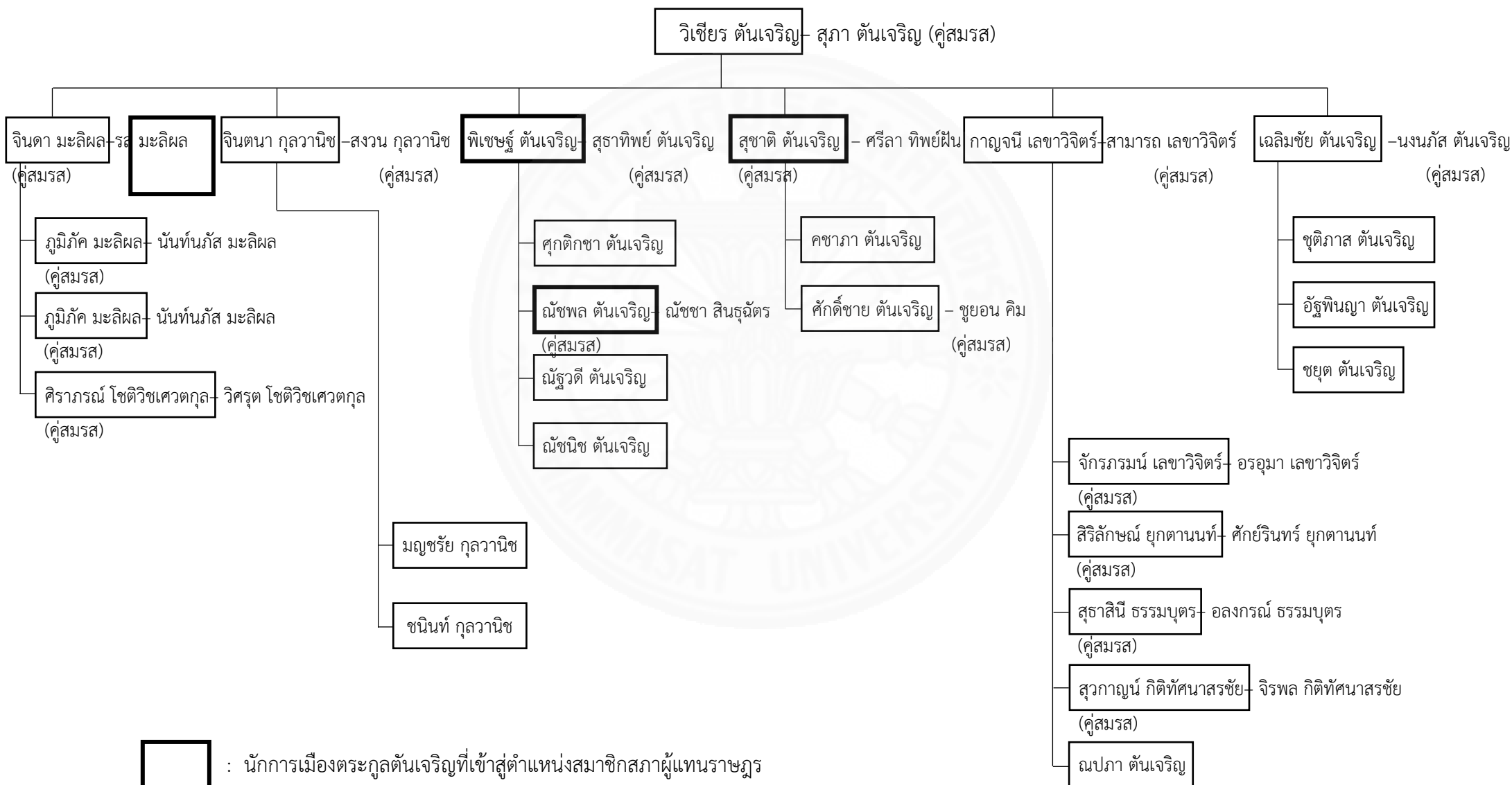
²¹พิเชษฐ์ ตันเจริญ, สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 30 มกราคม 2561.

²²ณัชพล ตันเจริญ, สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 30 มกราคม 2561.

นักการเมืองตระกูลตันเจริญที่เข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

บทที่ 4

การเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ

ตระกูลตันเจริญเป็นตระกูลที่น่าสนใจ ในการที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมาโดยตลอดในแต่ละสมัยของรัฐบาล และมีลักษณะทางการเมืองของการสืบทอดอำนาจทางการเมืองกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะกลุ่มเครือญาติไม่ว่าจะเป็นกลุ่มพี่น้องและลูกหลาน ซึ่งได้เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การเมืองตระกูลตันเจริญก็พ่ายแพ้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ ดังนี้

4.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ

4.2 ปัจจัยที่ทำให้นักการเมืองตระกูลตันเจริญสำเร็จและล้มเหลว ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

4.3 ตระกูลตันเจริญในปัจจุบันมีแนวทางในการวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจทางการเมืองอย่างไร

4.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ

4.1.1 เหตุผลที่ผลักดันให้ตระกูลตันเจริญเข้าสู่แวดวงการเมือง

การลงรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของตระกูลตันเจริญ เป็นการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยเหตุผลคือ ต้องการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและต้องการแก้ไขปัญหาสังคมด้วยอุดมการณ์และความรู้ความสามารถของนักการเมืองในตระกูลตันเจริญ นอกจากนี้แล้วยังต้องการเปลี่ยนระบอบการเมืองให้เป็นสากลยิ่งขึ้น รวมทั้งในการเลือกตั้งและการให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นแบบสากลมากขึ้น โดยการใช้ความรู้ความสามารถของตระกูลตันเจริญมาปรับเปลี่ยนระบอบการเมืองไทยให้ได้มากที่สุดและเป็นการสานต่อเจตนารมณ์ของนายวิเชียร ตันเจริญ โดยเพิ่มโอกาสและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ให้มีโอกาสได้เข้าถึงทรัพยากรตลอดจนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศที่สำคัญ การเป็นนักการเมืองช่วยทำให้การทำธุรกิจง่ายขึ้น

การเข้ามาเป็นนักการเมืองของตระกูลตันเจริญ มีส่วนช่วยเหลือเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน โดยนักการเมืองสามารถผลักดันให้ธุรกิจของตนได้รับผลประโยชน์ โดยอาศัยอิทธิพลทางการเมืองเป็น

เครื่องมือเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ โดยทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินการได้คล่องตัวมากยิ่งขึ้นโดยอาศัยอิทธิพลทางการเมืองเป็นเครื่องมือ

4.1.2 เหตุผลที่ทำให้ตระกูลต้นเจริญตัดสินใจเข้าร่วมสังกัดพรรคการเมืองต่าง ๆ

ตระกูลต้นเจริญตัดสินใจเลือกสังกัดพรรคการเมืองโดยพิจารณาจากนโยบายพรรคเป็นหลักและผู้นำของพรรคตามมาด้วยความสนิทสนมกับคนในพรรค เนื่องจากสามารถตอบโจทย์อุดมการณ์ทางการเมืองและเลือกสังกัดพรรคตามคนในครอบครัวซึ่งตระกูลต้นเจริญได้สังกัด พรรคประชาธิปัตย์, พรรคไทย, พรรคชาติไทย, พรรคไทยรักไทย, พรรคเพื่อแผ่นดิน และพรรคภูมิใจไทย

4.2 ปัจจัยที่ทำให้นักการเมืองตระกูลต้นเจริญสำเร็จและล้มเหลว ต่อการเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

4.2.1 ปัจจัยที่ทำให้ชนะการเลือกตั้ง

ชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลต้นเจริญที่มีมาแต่ดั้งเดิม และผลงานจากการทำงานในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอดีต และชื่อเสียงวงศ์ตระกูลที่มั่นคงและมีประวัติการทำงานเพื่อประชาชนมายาวนาน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ตระกูลต้นเจริญชนะการเลือกตั้ง เพราะประชาชนได้มีประสบการณ์ตรงว่าการทำงานที่ผ่านมาเป็นอย่างไร เป็นคนดีหรือไม่ ได้สร้างคุณงามความดี และทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ และประชาชนในเขตพื้นที่เลือกตั้งอย่างไร ซึ่งข้อมูลส่วนนี้ประชาชนจะนำไปใช้ในการเปรียบเทียบกับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่น ๆ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้ง นอกจากนี้บุคลิกภาพและความรู้ความสามารถเฉพาะตัวของนักการเมืองตระกูลต้นเจริญก็นับเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้ชนะการเลือกตั้ง ประกอบกับนโยบายพรรคพรรคที่ตระกูลต้นเจริญสังกัดนั้นมีนโยบายที่ดี ไม่เพื่อฝัน มีประชาชนให้การสนับสนุนในวงกว้าง มีโครงสร้างการบริหารจัดการพรรคที่ดี มีกลไกที่เปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ มีความน่าเชื่อถือว่าจะสามารถนำนโยบายพรรคไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้จริงโดยนักการเมืองตระกูลต้นเจริญมีแนวทางทางการหาเสียงโดยต้องให้ข้อมูลประชาชนอย่างเต็มที่ ว่าหากเลือกแล้วจะทำงานอะไรให้ประชาชนได้บ้าง ด้วยวิธีการอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายพรรคที่สังกัด รวมทั้งนโยบายที่มุ่งเน้นส่งผลต่อประชาชนในเขตพื้นที่เลือกตั้ง และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ ให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญของการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนตลอดจนตระกูลต้นเจริญมีระบบความเข้มแข็งของหัวหน้าคณะระบบหัวหน้าคณะซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วก็คือตัวแทนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ทำงานอยู่ในเขตพื้นที่เลือกตั้ง เพราะพื้นที่เลือกตั้งมีขนาดใหญ่ มีประชาชนอาศัยในเขตเลือกตั้งหลายแสนคน ดังนั้น การทำงานการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงต้องทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะร่วมกับหัวหน้าคณะ ข้าราชการ กำนัน

ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น และแกนนำประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ดังนั้น คุณภาพและความเข้มแข็งของ ห้วคณะนจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมากในการเลือกตั้งและการทำงานการเมืองของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะระบบห้วคณะนนี้ ทำหน้าที่เป็นหูเป็นตา และเป็นตัวกลางคอย สอดส่องปัญหาความทุกข์ร้อนของประชาชน และช่วยส่งข่าวคราวการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรให้ประชาชนรับรู้รับทราบ และคอยสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่

อิทธิพลยังคงเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้เกิดความเกรงกลัวและน่าเคารพต่อทั้งฝ่ายตรง ข้ามและคนในพื้นที่ เพื่อที่จะง่ายต่อการจัดการตลอดจนการดูแลรักษาความเรียบร้อยในพื้นที่ จนเกิด เป็นบารมีที่มีผลต่อการดึงห้วคณะนเข้ามาช่วย อย่างไรก็ตาม การใช้อิทธิพลในยุคปัจจุบันอาจจะ ไม่ได้ส่งผลทางบวกเสมอไปสู่มเสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมาย และเป็นการแสดงให้เห็นว่าการกระทำ ดังกล่าวอาจเกิดจากการที่ไม่สามารถแข่งขันได้ในการทำความคิด จึงต้องอาศัยความกล้าหาญแทนที่

การลงพื้นที่ของห้วคณะน ซึ่งเป็นคนกลางสื่อสารระหว่างประชาชนและผู้สมัคร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการแสดงให้เห็นความน่าเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อห้วคณะน ตลอดจนความสนิทชิดเชื้อกับคนในชุมชนของห้วคณะน เป็นกระบอกเสียงในการประชาสัมพันธ์ ให้แก่ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยใช้ประสบการณ์ของตนเองในการให้คำแนะนำและวางแผนการหา เสียงให้แก่ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

4.2.2 ปัจจัยที่ทำให้ตระกูลต้นเจริญไม่ได้รับการเลือกตั้ง

ตระกูลต้นเจริญไม่ได้รับเลือกตั้งเนื่องจากปัจจัยภายในตระกูล ซึ่งเกิดความขัดแย้งของ คนในตระกูลซึ่งอาจเป็นเพราะผลประโยชน์ไม่ลงตัว การไม่ลงพื้นที่พบปะกับชาวบ้านของนักการเมือง ตระกูลต้นเจริญ ตลอดจนบารมีของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเริ่มลดลง และปัจจัยภายนอกได้แก่ นโยบาย พรรคคู่แข่งที่น่าสนใจการซื้อเสียงของคู่แข่งที่ระดมทุนมากขึ้นการเพิ่มขึ้นของห้วคณะนจากพรรค คู่แข่ง และกระแสพรรคการเมืองคู่แข่ง

ทั้งนี้ ปัจจัยที่ทำให้ให้นักการเมืองตระกูลต้นเจริญสำเร็จและล้มเหลว ต่อการเลือกตั้งของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สอดคล้องกับที่เศรษฐพร ดุศรีพิทักษ์ ได้กล่าวว่า การวางแผนในของการ สืบทอดตำแหน่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ได้แก่ บารมี การศึกษา ถิ่นกำเนิด บุคลิกลักษณะ ผลงานของ ผู้สมัคร อาชีพของผู้สมัคร พื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว สถานภาพทางการเงินของผู้สมัคร และ เงื่อนไขอื่น ๆ นอกเหนือจากคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร ได้แก่ พรรคการเมืองที่สังกัด การสนับสนุน ของพรรคการเมืองที่สังกัด และสภาพสังคมหรือสภาพท้องถิ่นของเขตเลือกตั้งนั้น ๆ

4.3 ตระกูลตันเจริญในปัจจุบันมีแนวทางในการวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจทางการเมืองอย่างไร

สำหรับการลงรับสมัครเลือกตั้งในสมัยหน้าหรือปีหน้าของตระกูลตันเจริญนั้น นายสุชาติ ตันเจริญ และนายณัชพล ตันเจริญ ยังคงลงรับสมัครเลือกตั้งอยู่ แต่นายพิเชษ ตันเจริญ อาจไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ตระกูลตันเจริญจะไม่ย้ายพรรค และยังคงสังกัดพรรคการเมืองเดิมคือ พรรคภูมิใจไทย ทั้งนี้ทุกคนในตระกูลที่เคยลงเล่นการเมือง จะตัดสินใจเลิกเล่นก็ต่อเมื่อมีปัญหา ด้านสุขภาพ

การสืบทอดอำนาจยังไม่สามารถระบุชี้ชัดได้กับบุคคลที่จะมาสืบทอดอำนาจ หากมีบุตรคนใดมีความสนใจก็จะผลักดันพวกเขาเหล่านั้นอย่างเต็มที่

การวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจทางการเมืองของนักการเมือง เนื่องจากนักการเมืองที่สัมพันธ์ในลักษณะตระกูลการเมือง มักอาศัยปัจจัยความได้เปรียบและภาพลักษณ์ของวงศ์ตระกูลเป็นตัวส่งเสริมให้ตนเองประสบความสำเร็จในเส้นทางการเมืองนักการเมืองที่มีสายสัมพันธ์ในแบบตระกูลการเมือง โดยเฉพาะในประเทศไทยจึงน่าจะมีความแตกต่างจาก นักการเมืองที่ไม่มีความสัมพันธ์แบบตระกูลการเมืองอย่างน้อยในเรื่องภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา และประสบการณ์ ก่อนได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ การเคยเป็นนักธุรกิจ และการเคยเป็นนักการเมืองท้องถิ่น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ และปัจจัยที่ทำให้นักการเมืองตระกูลตันเจริญสำเร็จและล้มเหลวต่อการเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดฉะเชิงเทรา ตลอดจนแนวทางในการวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยลงพื้นที่จริง และนำมาวิเคราะห์เนื้อหา

กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา ได้แก่ คุณสุชาติ ตันเจริญ, คุณพิเชษฐ์ ตันเจริญ, คุณณัชพล ตันเจริญ และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักการเมืองท้องถิ่น และผู้ที่เข้ามามีบทบาทในการหาคะแนนเสียงให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ

การวิเคราะห์ ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การเปรียบเทียบในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการนำข้อมูลที่ได้มาแยกแยะข้อมูล หาความหมาย และความสัมพันธ์ของข้อมูล แล้วนำมาอธิบายเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิดเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

ตระกูลตันเจริญนับเป็นตระกูลการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในระดับประเทศ เนื่องจากมีการสืบทอดตระกูลทางการเมืองโดยเริ่มจากนายวิเชียร ตันเจริญ ซึ่งเคยสนับสนุนและสนิทสนมกับตระกูลฉายแสงที่นับเป็นตระกูลการเมืองเดิมที่ผูกขาดการเมืองในจังหวัดฉะเชิงเทรา นายวิเชียร ตันเจริญ ได้สนับสนุนนายอนันต์ ฉายแสง ในการลงสมัครรับเลือกตั้งมาโดยตลอดเนื่องจากจะช่วยให้การประกอบธุรกิจราบรื่น และยังพึ่งพาอำนาจของนายอนันต์ในการทำธุรกิจอีกด้วย ตระกูลตันเจริญประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการสัมปทานป่าไม้ สัมปทานเหมืองแร่ เป็นต้น จากนั้นถึงจุดหนึ่งนายวิเชียร ตันเจริญ ได้ตัดสินใจให้นายสุชาติ ตันเจริญ ที่มีความพร้อมในการที่จะเข้าสู่เส้นทางการเมือง จึงได้หันไปสนับสนุนบุตรชายแทน จนทำให้นายสุชาติ ตันเจริญ ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) นับเป็นจุดเริ่มต้นการเข้าสู่การเมืองของตระกูลตันเจริญ และนายสุชาติ ตันเจริญ ก็ได้สนับสนุนนายพิเชษฐ์ ตันเจริญ และนายณัชพล ตันเจริญ ให้เข้าสู่เวทีการเมืองต่อมาด้วยเช่นกัน

จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองตระกูลตันเจริญนั้น เหตุผลที่ทำให้สนใจและอยากเป็นนักการเมืองของตระกูลตันเจริญ คือ ต้องการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและต้องการแก้ไขปัญหาสังคมด้วยอุดมการณ์และความรู้ความสามารถ และเปลี่ยนระบอบการเมืองให้เป็นสากลยิ่งขึ้น ทั้งในการเลือกตั้งและการให้สิทธิเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนสานต่อเจตนารมณ์ของนายวิเชียร ตันเจริญ โดยการเพิ่มโอกาสและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ให้มีโอกาสได้เข้าถึงทรัพยากรตลอดจนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ซึ่งตระกูลตันเจริญเลือกสังกัดพรรคการเมือง ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์, พรรคชาติไทย, พรรคไทยรักไทย, พรรคเพื่อแผ่นดิน และพรรคภูมิใจไทยโดยตัดสินใจเลือกสังกัดพรรคเหล่านี้เนื่องจากสามารถตอบโจทย์อุดมการณ์ทางการเมืองและเป็นการเลือกสังกัดพรรคตามคนในครอบครัวซึ่งการเป็นนักการเมืองพื้นที่ช่วยให้การทำธุรกิจของตระกูลตันเจริญง่ายขึ้น เพื่อประโยชน์ในการได้รับสัมปทานที่เป็นธุรกิจหลักของตระกูลตันเจริญ เพราะมีส่วนช่วยเหลือเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน นักการเมืองสามารถผลักดันให้ธุรกิจของตนได้รับผลประโยชน์ โดยอาศัยอิทธิพลทางการเมืองเป็นเครื่องมือเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ โดยทำให้กิจกรรมต่างๆดำเนินการได้คล่องตัวมากยิ่งขึ้น

ปัจจัยที่ทำให้ตระกูลตันเจริญชนะการเลือกตั้ง ได้แก่ นโยบายพรรคที่ตระกูลตันเจริญเลือกสังกัดแนวทางการหาเสียงผลงานจากการทำงานที่ผ่านมาในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลที่สั่งสมมา ระบบความเข้มแข็งของหัวคะแนนบุคลิกภาพและความรู้ความสามารถเฉพาะตัวของนักการเมือง ตลอดจนอิทธิพลของตระกูลตันเจริญก็มีส่วนสำคัญ และได้รับการช่วยเหลือจากหัวคะแนนให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งจนทำให้ตระกูลตันเจริญชนะการเลือกตั้งโดยใช้ความน่าเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อหัวคะแนนการลงพื้นที่ของหัวคะแนน ซึ่งเป็นคนกลางสื่อสารระหว่างประชาชนและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งความสัมพันธ์เชื่อมกับคนในชุมชน เป็นกระบอกเสียงในการประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง และใช้ประสบการณ์ของตนในการให้คำแนะนำและวางแผนการหาเสียงให้แก่ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

อย่างไรก็ตามตระกูลตันเจริญได้แพ้การเลือกตั้งและไม่สามารถชนะการเลือกตั้งได้อย่างต่อเนื่อง โดยมาจากกระแสสังคม กระแสของพรรคการเมือง รวมถึงความขัดแย้งของคนในครอบครัวที่ทำให้ประชาชนเกิดความสับสน เนื่องจากนักการเมืองตระกูลตันเจริญลงรับสมัครเลือกตั้งในเขตพื้นที่เดียวกัน และนักการเมืองของตระกูลตันเจริญภายหลังไม่ค่อยลงพื้นที่เพื่อพบปะประชาชน ตลอดจนการช่วยเหลือทางสังคมยังคงดำเนินการอยู่แต่ต้องกระทำอย่างจำกัด ภายใต้กรอบของจริยธรรมและธรรมาภิบาลแต่ตระกูลตันเจริญก็ยังมีอิทธิพลในการสร้างหัวคะแนน โดยดึงผู้นำชุมชนและผู้ที่เป็นที่เคารพศรัทธาและนับถือของชาวบ้านมาอยู่ฝ่ายตนและช่วยเหลือสนับสนุนโดยการบริจาคทางด้านปัจจัยให้แก่สังคม

นอกจากนี้ปัจจัยที่ทำให้ตระกูลต้นเจริญไม่ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ นโยบายพรรคคู่แข่งที่น่าสนใจมากกว่าพรรคที่ตระกูลต้นเจริญเลือกสังกัด ความขัดแย้งของคนในตระกูล หากตระกูลต้นเจริญสามัคคีกันร่วมมือกันจะทำให้การเมืองของตระกูลต้นเจริญจะแข็งแกร่งกว่าที่เป็นอยู่ การซื้อเสียงของคู่แข่งที่ระดมทุนมากขึ้น การเพิ่มขึ้นของหัวคะแนนจากพรรคคู่แข่งและบารมีของตัวผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง และผลประโยชน์ที่ไม่ลงตัว

อย่างไรก็ตามตระกูลต้นเจริญยังคงใช้เทคนิคในการหาเสียง โดยทำให้ประชาชนจดจำและนึกถึงให้ได้มากที่สุด และรู้สึกสนิทใจที่จะเรียกหาและพบปะด้วยเน้นการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่องตลอดจนติดป้ายตามสถานที่สำคัญ รวมถึงการแจกใบปลิวและแผ่นประกาศ รวมทั้งออกงานสังคมและจัดเวทีปราศรัยโดยอาศัยบทบาทของผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่จะเป็นการได้รับคะแนนเสียง

ตระกูลต้นเจริญในปัจจุบันมีแนวทางในการวางกลยุทธ์การสืบทอดอำนาจทางการเมืองโดยสมัยหน้าหรือปีหน้าตระกูลต้นเจริญจะลงสมัครรับเลือกตั้งอีก โดยมีแนวโน้มคนในครอบครัว ได้แก่ นายสุชาติ ต้นเจริญ และ นายณัชพล ต้นเจริญ ยังคงลงรับสมัครอยู่ แต่นายพิเชษ ต้นเจริญ อาจไม่ลงรับสมัครแล้ว และตระกูลต้นเจริญจะไม่ย้ายพรรค จะยังคงสังกัดพรรคการเมืองพรรคเดิมคือ พรรคภูมิใจไทยโดยทุกคนในตระกูลที่เคยลงเล่นการเมือง จะตัดสินใจเลิกเล่นก็ต่อเมื่อมีปัญหาด้านสุขภาพซึ่งมุมมองทางการเมืองของตระกูลต้นเจริญ คือ ทำทุกทางที่ให้ประชาชนมีความสุขเพื่ออนุชนรุ่นหลังมีอนาคตที่ดีพัฒนาบ้านเมืองให้ก้าวหน้าอยู่โดยการเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ที่เป็นลักษณะของนักพัฒนา ใช้การพัฒนาเป็นตัวสร้างแนวคิด สร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ ๆ ให้กับชาวบ้าน ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยการมีส่วนร่วมกับประชาชนในทุกภาคส่วน ชาวบ้านต้องมีส่วนร่วมถึงจะเป็นระบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ตลอดจนถึงไม่มีทหารเข้ามาแทรกแซงในระบบการเมืองปล่อยให้มีการตรวจสอบของระบบและพร้อมเสียสละเพื่อประชาชน ซึ่งหากให้สรุปว่าตระกูลต้นเจริญจะส่งนักการเมืองท่านใดเป็นผู้สืบทอดอำนาจนั้น ยังไม่สามารถระบุชี้ชัดได้กับบุคคลที่จะมาสืบทอดอำนาจ หากมีบุตรคนใดมีความสนใจก็จะมีผลผลักดันพวกเขาเหล่านั้นอย่างเต็มที่

อย่างไรก็ตามบทบาทและอิทธิพลของตระกูลการเมืองเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของประเทศไทยมากกว่าสามทศวรรษ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าในอนาคตจะมีบทบาทและอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง กล่าวคือในสังคมไทยยังมีกลุ่มคนที่เป็พลังเงียบอยู่อีกมาก เป็นกลุ่มที่อยู่ตรงกลางและยังไม่ได้ตัดสินใจที่จะเอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่งอย่างชัดเจน โดยเฉพาะกลุ่มการเมืองจากคนรุ่นใหม่ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มอนุรักษนิยม กลุ่มปฏิรูป หรือกลุ่มอื่น ๆ ก็ตาม ที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ เสนอนโยบายที่สอดคล้องกับความเชื่อของตน โอกาสทางการเมืองในการเลือกตั้งก็น่าจะเปิดกว้างอย่างแน่นอนต่อคนรุ่นใหม่เหล่านี้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ตระกูลต้นเจริญ

จะต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการเพื่อรองรับกับกลุ่มนักรการเมืองรุ่นใหม่ที่จะตอบสนองกับความต้องการของประชาชนรุ่นใหม่ที่มีสิทธิเลือกตั้งในอนาคต

ภายใต้กติกาของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ฉบับปัจจุบัน ที่กำหนดให้ความเป็นไปได้ที่จะมีรัฐบาลเสียงข้างมากพรรคการเมืองเดียวเป็นไปได้ยาก ดังนั้นฐานเสียงของวัยรุ่นที่เพิ่งใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในอนาคตอันใกล้นี้ จึงเป็นอีกตัวแปรสำคัญที่จะชี้ชะตาอนาคตของการเมืองตระกูลตันเจริญ กล่าวคือ ถ้านำจำนวนประชากรตามข้อมูลของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่รายงานจำนวนประชากรทั่วประเทศ ณ เดือนธันวาคม 2560 เทียบกับ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 95 ที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะเลือกตั้งได้ต้องมีอายุ 18 ปีในวันเลือกตั้ง จะพบว่ามียอดคนอายุ 18 ปีที่มีสิทธิเลือกตั้งและกำลังรอใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยเลยทีเดียว ดังนั้นตระกูลตันเจริญจะต้องเตรียมความพร้อมรับมือกับประชากรกลุ่มนี้ด้วยเช่นกันผู้วิจัยเห็นว่าการเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตฐานเสียงของวัยรุ่นที่เพิ่งใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งแรกหลังจากที่ประเทศไทยไม่ได้มีการเลือกตั้งมานานแล้วนั้น เป็นตัวแปรที่สำคัญ ตระกูลตันเจริญควรให้ความสำคัญกับกลุ่มวัยรุ่นมากขึ้น โดยการเอาใจใส่และรับฟังเสียงของเยาวชนในช่วงเวลาที่ต้องการสร้างความปรองดองในสังคมเป็นเรื่องน่าสนใจและน่าที่จะเพิ่มพูนความสำคัญ ซึ่งกระแสของคนรุ่นใหม่เริ่มปรากฏในโลกตามวัฏจักรของสังคมที่ถึงเวลาการปฏิรูปการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และแก้ปัญหาที่ค้างคามานาน เพราะเมื่อคนรุ่นใหม่กลุ่มนี้มีเสียงและเป้าหมายด้านประชาธิปไตยในทางบวก ก็ควรได้รับความสนใจจากผู้ใหญ่ที่ดูแลบ้านเมืองเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม การดำรงอยู่ของตระกูลการเมืองในการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นไม่ใช่หลักฐานยืนยันว่าอำนาจหรืออิทธิพลของนักรการเมือง ที่มาจากตระกูลเดียวกัน จะตกทอดถึงกันไปโดยอัตโนมัติ แต่นักรการเมืองที่มีสายสัมพันธ์ในลักษณะตระกูลการเมืองจะอาศัยปัจจัยความได้เปรียบของวงศ์ตระกูล เช่น ความมั่งคั่ง พรสวรรค์ความนิยมในหมู่ประชาชนหรือภาพลักษณ์ เป็นตัวส่งเสริมให้ตนเองประสบความสำเร็จในเส้นทางการเมือง และสามารถส่งต่อความได้เปรียบดังกล่าวไปยังนักรการเมืองรุ่นลูกรุ่นหลานต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย พบว่า ตระกูลตันเจริญตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้มีการพบปะประชาชนอย่างต่อเนื่องและร่วมรับฟังความคิดเห็นและรับฟังปัญหาของประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ได้ใจประชาชน ตลอดจนการวางแผนการพัฒนาพื้นที่ล่วงหน้าก่อนลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยชี้ให้เห็นถึงนโยบาย และการบริหารจัดการที่ตีเกิดจากการที่ได้ดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีตัวชี้วัด และสนับสนุน จึงเป็นสาเหตุในการชนะการเลือกตั้งมา

อย่างต่อเนื่องและความขัดแย้งกันในตระกูลตันเจริญนับว่าเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประชาชนสับสนว่า แท้จริงแล้วเกิดอะไรขึ้น ทำไมนักการเมืองของตระกูลตันเจริญถึงลงรับสมัครเลือกตั้งในเขตพื้นที่เดียวกัน

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หากตระกูลตันเจริญมีความสามัคคีกัน ร่วมมือกัน จะทำให้การเมืองของตระกูลตันเจริญเข้มแข็งกว่าที่เป็นอยู่ และการบริหารจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการจึงจะประสบผลสำเร็จ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยการเข้ามาร่วมตรวจสอบ

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ของนักการเมืองตระกูลตันเจริญ ดังนั้นเพื่อจะได้รับทราบข้อมูลและพลวัตรทางการเมืองของตระกูลการเมืองที่มากกว่านี้ ควรจะมีการศึกษาการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของนักการเมืองตระกูลตันเจริญเพิ่มเติมต่อไป

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

- ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และชัยณรงค์ เครือวน. *โครงสร้างอำนาจและการสะสมทุนในจังหวัดแห่งหนึ่ง*.
กรุงเทพฯ: มติชน, 2557.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. *การเมืองกับการบริหาร*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2520.
- ณัฐพงศ์ บุญเหลือ. *นักการเมืองถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, 2553.
- นคร พจนนรพงษ์ และอุกฤษ พจนนรพงษ์. *ข้อมูลประวัติศาสตร์การเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนา
พานิชย์, 2542.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. *การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2544.
- บรรยงค์ โตจินดา. *องค์การและการจัดการ (Organization and Management)*. กรุงเทพฯ: รวม
สาส์น (1977), 2545.
- บุญมา ธนาศุภวัฒน์. *จิตวิทยาองค์การ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2537.
- มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. *จิตวิทยาในการบริหาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธารอักษร,
2553.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์, 2539.
- เศรษฐพร คูศรีพิทักษ์. *ถ้าอยากเป็นผู้แทน*. กรุงเทพฯ: โครงการศึกษานโยบายสาธารณะ สมาคม
สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ม.ป.พ.
- ศรุดา สมพอง. *นักการเมืองถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทรา*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, 2550.
- ศุทธิกานต์ มีจั่น. *พฤติกรรมทางเลือกตั้งและทัศนคติเกี่ยวกับการซื้อเสียงของเขตจังหวัดภาคอีสาน*.
นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, 2556.
- สมพงษ์ เกษมสิน. *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- สมยศ นาวิการ. *พฤติกรรมองค์กร (Organizational Behaviors)*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991, 2545.
- สตีล ธนานิธิโชติ. *ตระกูลการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า,
2556.
- สุจิต บุญบงการ. *เงินกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2538.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. *แนวความคิดในการหาเสียงเลือกตั้ง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประสิทธิ์ภัณฑ์แอนด์
พริ้นติ้ง, 2545.

อมรา พงศาพิชญ์ และ ปรีชา คุวินทร์พันธ์. *ระบอบอุปถัมภ์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

บทความวารสาร

ฉายากุลพรรณนิการ์. “ประวัติศาสตร์การเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองศรีสะเกษ พ.ศ. 2523-25501.” *วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง* 1, (2557): 187-210.

ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และโอฬาร ถิ่นบางเตียว. “การต่อสู้ของทุนไทย เล่ม 2.” *มติชน*, (2557).

เชษฐา พวงหัตถ์. “การเมืองของชาติกำลังพัฒนาในกระแสโลกาภิวัตน์.” *วารสารร่วมทุกข์* 28, (2553): 8-87

ถวิลวดี บุรีกุล. “การเมืองเรื่องการเลือกตั้งและปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองและผู้สมัคร: วิเคราะห์จากการเลือกตั้ง 3 ก.ค. 2554.” *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*.9(2), (2554): 5-28.

ผู้จัดการรายวัน. “มหกรรมเลือกตั้ง 54 ม้ามืดแจ่มแจ้งเกิด และตระกูลดังสูญพันธุ์.” *ผู้จัดการรายวัน*, (9 ธันวาคม 2554).

สมบัติ จันทรวงศ์. “สมัครรับเลือกตั้ง: การสอบใบอนุญาตประกอบอาชีพนักการเมือง (2).” *มติชนสุดสัปดาห์* 11(28 เมษายน 2534): 45-46.

โอฬาร ถิ่นบางเตียว. “เศรษฐกิจศาสตร์การเมืองว่าด้วยโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในภาคตะวันออกของประเทศไทย.” *วารสารร่วมทุกข์* 28, (2553): 200.

_____. “เศรษฐกิจศาสตร์การเมืองว่าด้วยโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในภาคตะวันออกของประเทศไทย.” *วารสารร่วมทุกข์* 28.ฉ.3 (มิถุนายน-กันยายน 2553): 192.

วิทยานิพนธ์

ณรงค์ศักดิ์ เดชอุดม. “แรงจูงใจในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

นุชปภาดา ธนวรโดม. “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557.

- วันวิสาข แก้วจินดา. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งที่มีผลต่อการยอมรับบทบาททางการเมืองในสถานภาพของฝ่ายบริหารของนักรการเมืองสตรีใน อบจ. เชียงราย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, การเมืองการปกครองมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2555.
- สมานฉันทน์ ชมภูเทพ. “กระบวนการสู่การเป็นนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สำนักพัฒนาและบริหารงาน มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2553.
- สิทธิโชค ลางคุณานนท์. “พัฒนาการและบทบาททางการเมืองของกลุ่มธุรกิจการเมืองในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2552.
- สุวรรณ ฉ่ำมโสม. “การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองและบทบาททางการเมืองของพลตรีบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, แขนงวิชาการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2554.
- เสรี เหลืองสุขฤกษ์. “พฤติกรรมผู้นำของผู้จัดการและบรรยากาศองค์การของธนาคารกสิกรไทยในภาคตะวันออก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2539.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- กท.จังหวัดฉะเชิงเทรา. “ประกาศผลการเลือกตั้ง.” <https://www.ect.go.th/chachoengsao/main.php?filename=index> (สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2560).
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. “แนวโน้ม 7 ประการหลังการเลือกตั้ง 3 ก.ค.” ประชาไท 20 กรกฎาคม 2554, <http://prachatai.com/journal/2011/07/36106> (สืบค้นเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2560).
- มติชนออนไลน์. เจาะใจ ‘สุรชาติ’ดับไฟแค้น ‘ปชป. + เพื่อไทย’ตั้งรัฐบาลแห่งชาติ วางแผนพัฒนาประเทศอีก 20 ปีข้างหน้า. (2554, 7 กันยายน). มติชน 7 กันยายน 2554, <http://www.matichon.co.th/mtc-flv-window.php?newsid=1315393561> (สืบค้นเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2560).
- วิกิพีเดีย. “ประวัติสุชาติ ต้นเจริญ.” https://th.wikipedia.org/wiki/สุชาติ_ต้นเจริญ (สืบค้นเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2561).
- วิกิพีเดีย. “ประวัติพิเชษฐ์ ต้นเจริญ.” https://th.wikipedia.org/wiki/พิเชษฐ์_ต้นเจริญ (สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2561).
- วิกิพีเดีย. “ประวัติฉพล ต้นเจริญ.” https://th.wikipedia.org/wiki/ฉพล_ต้นเจริญ (สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2561).

สัมภาษณ์

ณัชพล ตันเจริญ (อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร). สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน
อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 30 มกราคม 2561

พิเชษฐ์ ตันเจริญ (อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร). สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน
อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 30 มกราคม 2561

สุชาติ ตันเจริญ (อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร). สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน
อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, 27 มกราคม 2561

นาย ก. (นามสมมติ). สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัด
ฉะเชิงเทรา, 26 มกราคม 2561

นาย ข. (นามสมมติ). สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัด
ฉะเชิงเทรา, 26 มกราคม 2561

นาย ค. (นามสมมติ). สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัด
ฉะเชิงเทรา, 26 มกราคม 2561

นาย ง. (นามสมมติ). สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัด
ฉะเชิงเทรา, 26 มกราคม 2561

นาย จ. (นามสมมติ). สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัด
ฉะเชิงเทรา, 26 มกราคม 2561

นาย ฉ. (นามสมมติ). สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัด
ฉะเชิงเทรา, 26 มกราคม 2561

นาย ช. (นามสมมติ). สัมภาษณ์โดย พิมพ์ชนา คำขำ, ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัด
ฉะเชิงเทรา, 26 มกราคม 2561

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวพิมพ์ชนา คำขำ

วันเดือนปีเกิด

7 กันยายน 2527

ตำแหน่ง

ธุรกิจส่วนตัว

